

h. pr. 490.

<36623520160014

<36623520160014

Bayer. Staatsbibliothek

~~Hand lit part~~
L 3. C. 17.

Ph. Pr. 490.

Gebauer

Us 104842

R

ILLUSTRIS
GEOR. CHRIST. GEBAUERI Jcti,
QUI REGI M. BRITANNIAE A CONSILIIS JUSTI-
TIAE SECRETIORIBUS, JURISQUE ANTE-
CESSOR GOTTINGAE PRIMARIUS FUIT,

NOVA
JURIS NATURALIS
HISTORIA,

QUAM
AUXIT, & AUDITORUM IN VSUM

EDITIT

ERICUS CHRISTIAN. KLEVESAHL

MORAL. JURIS NATURAE ET GENTIUM
PROFESSOR GIESSENSIS.

WETZLARIAE,
IMPENSIS PHILIPPI JACOBI WINCKLERI.

Bayerische
Staatsbibliothek
München

ostensurus. Quorundam scriptorum meditationes, quibus me delectari non diffiteor, iustis quoque laudibus a me condecoratae sunt. Tantum autem abest ut eas aliis a me dissentientibus obtrudam, ut publice potius obtester, me nunquam id egisse, ut in uerba uti aiunt magistri, quemquam iurare uoluerim. Si, quae de aduersariis *Daviesii*, *Wolfii*, *Thomasii*, *Pufendorffii*, *Grotii*que ipsius in medium attuli, interdum dura uideantur, his certe duriora fuissent, si occasionem, quae nunquam defuit, insultandi ex ipsis quorundam Romano-Catholicorum scriptis arripiendi mihi animus fuisset. Collegi denique, quantum fieri potuit,

tuit, omnes I. N. scriptores & uarias ipsorum librorum designare editiones nunquam omisi. Quodsi autem in Inscriptionibus, nominibus, loco, anno, aliis, aberrauerim, quemadmodum in rebus, quae testimoniis aliorum nituntur, facillime contingere potest, aequum beneuoli lectoris iudicium exspecto, cuius emendationes, quos porrigit, omnes, animo acceptaturus gratissimo. Dabam Gieslac d. XII. m. Febr. MDCCLXXIV.

Ericus Christ. Klevesahl.

V I R O
ILLVSTRI, ATQVE CONSVLTISSIMO

DOMINO

IOANNI PHILIPPO
ORTH D.

IVRE CONSVLTO RELIGIONE, ET DOC-
TRINA CELEBERRIMO, SCRIPTIS DE ORBE
ERVBITO, ET SINGVLATIM DE REPVLICA
FRANCOFVRTENSI MERITISSIMO

PATRONO, COGNATO, ATQVE
FAVTORI SVO IN OMNE
AEVVM PIE COLENDO

A SV.

A SUPREMO VNIVERSI HVIVS
RECTORE FAVTISSIMA QVAEVIS
AC PROSPERRIMA OMNIBVS VOTIS
ADPRECATVR

ATQUE

IN PVBLICAM DEVOTI ET
OBSEQVIOSISSIMI ANIMI
COMMENDATIONEM

HOC QVICQVID EST OPELLAE
VENERABVNDVS

D. D. D.

TANTI VIRI NOMINIS

PERPETVVS CVLTOR

ERICVS CHRIST. KLEVESAHL.

PRAEFATIO.

Sisto tibi B. L. Georgii Chri-
stiani Gebaueri, Academiae
Goettingensis per triginta annos
Antecessoris ac Nestoris meritif-
simi, cuius obitum, superiori
anno insecutum, omnes omnino
iuris elegantioris cultores haud
immerito lugent, *breuem hanc*
Iuris naturalis Historiae delineat-
tionem, quam magni ipsius Viri
manu scriptam, Fautoris cuius-
dam benignitate concessam, lucu-

brationibusque meis vndique auctam, amplificatam, & ad praesens vsque tempus deductam, tecum communicare haud indignam iudicaui. Non equidem dubito, fore plerosque, qui huncce meum laborem fere inglorium, tempusque, quod eiusmodi rebus scribendis tribuitur, male consumptum putent. Hos vero, ad intelligendam utilitatem, scopum, totumque cuiusvis scientiae ambitum, absque eiusdem auctorum, restauratorum, reformatorum, cultorum, amicorum, inimi-

inimicorum, initii itidem, incrementi, progressus, factorumque, quantum fieri potest, omnium cognitione, neminem peruenire posse, animum ut attendant rogatos etiam atque etiam volo. Officium mihi praeterea incumbit ius philosophice docendi, cui absque vlla virorum notitia, quorum studio Ius Naturae totum, seu praecipua ac ponderosa ejus capita debemus, vllaque mentione facta historiae praecipuorum argumentorum resolutionumque eorum, seu dogmatum in controuersiam

a nonnullis vocatorum, quomodo rite satisfieri possit? plane non intelligo. Sed habere mihi visum & alias causas, quae me ad scribendum non modo invitarent; sed & quodammodo impellerent. Iuris naturalis publico doctori scriptorum ad rem suam facientium omnium habenda est ratio; non solum de iis dicendum est, qui pulcherrimam I. N. disciplinam vel nulli certo ac indubio principio superstruxerunt, veritates varias, easque vtilissimas, veluti vno fasce collegisse contenti; sed

sed quoque de iis, qui principia
parum idonea admiserunt, vel ea
denique tam longe ex subtilissimis,
quas metaphysica suppeditat, no-
tionibus, petiuerunt, vt data ve-
luti opera tenebris omnia inuolue-
re voluisse videantur; neque vero
sunt omittendi, qui operam dede-
runt, vt omnia praecepta ex claris
definitionibus, deductisque inde
axiomatibus deriuarent, & ma-
gis magisque commendandi ii,
quibus praecipue quoque curae
fuit, vt omnia simul stilo quo-
dam, non ornato illo quidem,

aut multis eloquentiae lumini-
bus distincto, sed puro ta-
men, perspicuo & rerum digni-
tate respondente proponerent.
Ego Auditorum in usum prae-
sertim scripturus desiderantibus
mea qualiacunque de autoribus
eorumque scriptis iudicia, quan-
tum licuit, denegare non potui.
Interim uero ipsa quae tuli, iudi-
cia fundamento suo destituta non
esse, & solidissimis firmari posse
argumentis, saepissime ostendi, &
in praelectionibus, quibus totum
laborem destinaui, pluribus sum
osten-

*Historiae Juris Naturalis
primae lineae Perillustr. Gebaueri
locupletius exaratae.*

§. 1.

✱ Jus naturale est, quod naturalis
✱ ratio, ejusque autor Deus, in-
ter omnes homines constituit, a quo
diuersum ius ciuile, quod vnusquis-
que populus sibi ipse elegit, vti recte
docet Imperator in §. 1. J. de iure nat.
Gent. & Civ.

§. 2.

Ex quo sua sponte fluit:

a.) Ius naturale esse vnum; ciuilia
vero infinita.

A

b.)

b.) Ius naturale esse aeternum & immutabile; iura ciuilia mutari & posse & debere.

c.) Iure naturali obligari vniuersos vel singulos in naturali libertate forte viuentes, vel multitudinem in populi formam collectam, ipsosque adeo imperantes: iure ciuili non nisi ciues illius ciuitatis nec imperantes teneri.

d.) Denique iuris legisque naturalis nomen non mereri nisi sola praecepta a iubente vel verante Deo constituta, non instituta hominum, non mores gentium licet plerisque communes, imo nihil, licet commoditatis vtilitatisque causa adinuentum & pariter a ratione recta profectum.

§. 3.

Existere reapse huius nominis verum ius & ad iureconsultos pertinere,

re-

rectamque eius peritiam esse iurisprudentiae partem nobilissimam nulli dubitamus.

Vid. *Hertius de jurisprudent. vniuers.*
Sect. 1. §. 28. opusc. Vol. 1. Tom. 1.
p. m. 43.

Et *Christianus Thomafius in Histor. jur. naturae Cap. VI. §. 53. add.*

Eiusdem Discours von den Maengeln der heutigen Academien, in eius deutschen kleinen Schriften p. 202.

Eoque res dudum rediit, ut veteres **naeniae** de huius iuris incertitudine & inutilitate non amplius audiantur.

Vid. tamen *Jo. Rebbanii*, celebris **JCti Argentoratensis** Progr. huius tenoris, vna cum censura Collegii **Geliani**, quam laudatus Thomafius suae modo allegatae Historiae iuris naturalis voluit esse appendicem primam pag. 131.

§. 4.

Itaque nunc de hoc paulo accuratius disquirendum est, qui factum sit, cum naturalis iuris notitia humano generi sit coaeva, quod iuris naturalis prudentia nondum sesqui seculi aetatem ferat? scilicet

§. 5.

Ante omnia tenendum, multum interesse inter aeterna & connata iuris naturalis principia citra omnem controuersiam vera & recta, & ea, quae dubiis inuoluta etiam vera sunt, sed non propria, ut ita dicam, vi atque potestate, sed ideo, quod cum istis aeternis veritatibus legitimo nexu sint copulata.

§. 6.

Quare summa ista iuris naturalis principia nosse, & de iis, quae cum recta ratione cominus & euidentissime

me

me pugnant, sententiam ferre, omnium hominum fuit, est, & erit; reconditas veritates indagare, implicitas quaestiones explicare, dubiis ire obviam, concludendi neruum ostendere, non nisi iis datum, qui verum a falso discernendi facultatem adhibito studio & diligenti meditatione sunt assecuti.

§. 7.

Exempli loco esse possunt themata varie tractata:

1.) Num in iureiurando nonnulla eloqui, reliqua mente servare liceat?

2.) Num falsum aliquando liceat?

3.) Num in iureiurando iniusto promissio Deo fiat?

4.) Num voluntariam mortem obire liceat?

5.) Num coacta voluntas sit etiam voluntas?

A 3

6.) Num

a nonnullis vocatorum, quomodo
rite satisfieri possit? plane non in-
telligo. Sed habere mihi visus
fum & alias causas, quae me ad
scribendum non modo invitarent;
sed & quodammodo impellerent.
Iuris naturalis publico doctori
scriptorum ad rem suam facien-
tium omnium habenda est ratio;
non solum de iis dicendum est,
qui pulcherrimam I. N. discipli-
nam vel nulli certo ac indubio
principio superstruxerunt, veri-
tates varias, easque vtilissimas,
veluti vno fasce collegisse contenti;
sed

sed quoque de iis, qui principia
parum idonea admiserunt, vel ea
denique tam longe ex subtilissimis,
quas metaphysica suppeditat, no-
tionibus, petiuerunt, vt data ve-
luti opera tenebris omnia inuolue-
re voluisse videantur; neque vero
sunt omittendi, qui operam dede-
runt, vt omnia praecepta ex claris
definitionibus, deductisque inde
axiomatibus deriuarent, & ma-
gis magisque commendandi ii,
quibus praecipue quoque curae
fuit, vt omnia simul stilo quo-
dam, non ornato illo quidem,

aut multis eloquentiae lumini-
bus distincto, sed puro ta-
men, perspicuo & rerum digni-
tate respondente proponerent.
Ego Auditorum in usum prae-
sertim scripturus desiderantibus
mea qualiacunque de autoribus
eorumque scriptis iudicia, quan-
tum licuit, denegare non potui.
Interim uero ipsa quae tuli, iudi-
cia fundamento suo destituta non
esse, & solidissimis firmari posse
argumentis, saepissime ostendi, &
in praelectionibus, quibus totum
laborem destinaui, pluribus sum
osten-

*Historiae Juris Naturalis
primae lineae Perillustr. Gebaueri
locupletius exaratae.*

§. 1.

 Jus naturale est, quod naturalis ratio, ejusque autor Deus, inter omnes homines constituit, a quo diuersum ius ciuile, quod vnusquisque populus sibi ipse elegit, vti recte docet Imperator in §. 1. J. de iure nat. Gent. & Civ.

§. 2.

Ex quo sua sponte fluit:

a.) Ius naturale esse vnum; ciuilia vero infinita,

A

b.)

b.) Ius naturale esse aeternum & immutabile; iura ciuilia mutari & posse & debere.

c.) Iure naturali obligari vniuersos vel singulos in naturali libertate forte viuentes, vel multitudinem in populi formam collectam, ipsosque adeo imperantes: iure ciuili non nisi ciues illius ciuitatis nec imperantes teneri.

d.) Denique iuris legisque naturalis nomen non mereri nisi sola praecepta a iubente vel vetante Deo constituta, non instituta hominum, non mores gentium licet plerisque communes, imo nihil, licet commoditatis vtilitatisque causa adinuentum & pariter a ratione recta profectum.

§. 3.

Existere reapse huius nominis verum ius & ad iureconsultos pertinere,
re-

rectamque eius peritiam esse iurisprudentiae partem nobilissimam nulli dubitamus.

Vid. *Hertius de jurisprudent. uniuers.*
Secl. 1. §. 28. opusc. Vol. 1. Tom. 1.
p. m. 43.

Et *Christianus Thomafius in Histor. jur. naturae Cap. VI. §. 53. add.*

Eiusdem Discours von den Maengeln der heutigen Academien, in eius deutschen kleinen Schriften p. 202.

Eoque res dudum rediit, ut veteres naeniae de huius iuris incertitudine & inutilitate non amplius audiantur.

Vid. tamen *Jo. Rebbanii*, celebris Jcti Argentoratensis Progr. huius tenoris, vna cum censura Collegii Gelliani, quam laudatus Thomafius suae modo allegatae Historiae iuris naturalis voluit esse appendicem primam pag. 131.

§. 4.

Itaque nunc de hoc paulo accuratius disquirendum est, qui factum sit, cum naturalis iuris notitia humano generi sit coaeva, quod iuris naturalis prudentia nondum sesqui seculi aetatem ferat? scilicet.

§. 5.

Ante omnia tenendum, multum interesse inter aeterna & connata iuris naturalis principia citra omnem controuersiam vera & recta, & ea, quae dubiis inuoluta etiam vera sunt, sed non propria, ut ita dicam, vi atque potestate, sed ideo, quod cum istis aeternis veritatibus legitimo nexu sint copulata.

§. 6.

Quare summa ista iuris naturalis principia nosse, & de iis, quae cum recta ratione cominus & euidentissime

me

me pugnant, sententiam ferre, omnium hominum fuit, est, & erit; reconditas veritates indagare, implicitas quaestiones explicare, dubiis ire obviam, concludendi neruum ostendere, non nisi iis datum, qui verum a falso discernendi facultatem adhibito studio & diligenti meditatione sunt affecuti.

§. 7.

Exempli loco esse possunt themata varie tractata:

1.) Num in iureiurando nonnulla eloqui, reliqua mente servare liceat?

2.) Num falsum aliquando liceat?

3.) Num in iureiurando iniusto promissio Deo fiat?

4.) Num voluntariam mortem obire liceat?

5.) Num coacta voluntas sit etiam voluntas?

A 3

6.) Num

6.) Num moderamini inculpatae tutelae etiam aduersus parentem, imo aduersus ipsum principem locus fit?

7.) Num aliquando furari liceat?

8.) Num assassinium aliquando perpetrare liceat?

9.) Num in summa fame vnum e fociis mactare liceat, vt reliqui eius carne vescantur & feruentur?

10.) Num virgini violenti stupratoris caede pudicitiam tueri liceat?

11.) Num furi rerum seruandarum caussa vitam eripere liceat?

§. 8.

Haec talia peculiari opera rimari, tandem colligere in vnum omnia, apta ordinare methodo, & cuncta domesticis fundamentis superstruere artis est, quae non nisi ab excellentioris ingenii viris erat expectanda.

§. 9.

§. 9.

Inter hos principem locum mereri videbantur legumlatores & iurisprudentes, maxime illa summa pacis in republica romana decora; sed quod hi praeter commune hominum ius, cujus omnino erant periti admodum, praecipuam eius, quod vnaquaeque ciuitas sibi ipsi constituebat, curam suscepissent, & omnia imperio ciuili complecterentur, iuris naturalis mere talis condendi prouinciam aliis, qui ultra vulgus sapere visi sunt, reliquerunt.

§. 10.

In hunc censum veniunt, praeter homines Dei diuinitus inspiratos, sacerdotes gentium, Philosophi, maxime graeci & romani, Patres Ecclesiae, Clerici & Monachi, qui tamen omnes aut prorsus ab isto labore se abstine-

runt, aut manum sed incassum ad-
moverunt.

§. II.

Scilicet sanctissimi Prophetæ & in-
primis Apostoli, luminis excellentio-
ris compotes, doctrinas, naturali
longe sublimiores, a diuino Magistro
acceptas, verbi causa; de patientia
christiana Math. V, 39. de iugo Chri-
sti prompte suscipiendo Math. XI,
29. de amore hostium Math. V, 44.
de mutuo ita dando, ut nihil inde
speretur Luc. VI, 35. de abstinentia
a lite etiam iusta 1 Cor. VI, 7. cet.
fidelibus tradebant, & relictâ, san-
ctissimi Servatoris exemplo Luc. XII,
13. 14. rectoribus ciuitatum politia,
ut iis, quibus Christi disciplinam per-
suaserant, non in hac vita, sed in fu-
turo seculo bene sit, omni studio cu-
rabant.

§. 12.

Sacerdotes gentium, quibus vnus Deus, venter, tenue rectae rationis lumen, attamen multitudini Deorum, putidissimis pessimisque de rebus ab his Diis gestis & patratis fabulis, * confictis miraculis, ambiguis oraculis, vanissimis auguriis, haruspicum dolis, propudiosis sacrorum nocturnorum mysteriis, tam aduersum, ex animo aduersabantur.

§. 13.

Philosophis veteribus contemplationis iucunditas, sectam condendi studium, sectae conditae pertinax amor multum obfuit, ut scepticam & academicam dubitationem, cyni-

A 5

cas

* Vid. *Plato apud Eusebium de praeparatione euangelica libr. II. Sect. 7. p. 76.*

Lactantius diuinar. institut. lib. V. c. 10.

Terentius in Eunucho Act. 3. Scen. 5. p. 35. seqq.

cas fordes, Cyrenaicorum scelera taceamus.

§. 14.

Multa ex his sectarum diuersarum Magistris in vnum collegit, & illo, quo pollebat, eloquentiae flumine irrigauit M. T. *Cicero libris III. de officiis*, ex quo fonte, qui naturales leges haurire volet, *Samuelis Rachelii Commentarium* in illum Tullii librum, *Francof. & Kilon. 1668. 8.* editum, *Amstel. 1687. recusum & Herr. Vffelmanni Aphorismos Ciceronianos theoretico-praeticos*, qui *Goslariae 1696. 8.* prodierunt, recte adhibebit.

§. 15.

Patres Ecclesiae, quos vocamus, arundineo Philosophiae gentilis scipioni innixi, longius quam illi in hac semita progressi non sunt; immo genuinae morum doctrinae plerumque
ru-

rudes, simul dicta in sacris Scripturis falsis interpretationibus detorquentes, tam insipida passim tradere coeperunt, ut nihil sani in hac doctrina ab iisdem expectari potuerit.

Vid. Jo. Barbeyracii *Praefat. Puffendorffii maiori operi a se in linguam gallicam converso praefixam.* §. 9. seqq.

Apologiam equidem pro morali eorundem Patrum doctrina adversus iniustas Barbeyracii accusationes eodem sermone gallico conscripsit *Remigius Ceillierius*, Monachus Benedictinus & eandem Parisiis 1718. 4. edidit *

Sed eidem Barbeyracius peculiari opera in tractatu gallico de morali
do-

* *Apologie de la Morale des Peres de l'Eglise contre les injustes accusations du Sr. Jean Barbeyrac par le R. P. D. Remy Ceillier.*

doctrina Patrum Ecclesiae, Amstelod.
1728. 4. vulgato respondit. *

§. 16.

Exempli loco esse possunt: *Atbenagoras*, cui *in legatione pro Christianis S. Apologia*, editionis Lipsiensis a B. *Rechenbergio* 1684. 8. curatae pag. 298. secundae nuptiae sunt honestum adulterium; assentiente *Tertulliano* integris libris *de exhortatione castitatis*, & *de monogamia*.

Idem *Tertullianus*, qui tetragenorum cothurnis diaboli opere, libro *de spectaculis* cap. 23. „quia nemo, „ait, potest adiicere cubitum vnum „ad staturam suam, „mendacem facere vult Christum.

Sanctus *Cyprianus*, qui in libro *de habitu virginum* pag. Edit. Bremens.

100.

* *Traité de la Morale des Peres de l'Eglise contre l'Apologie du P. Ceillier par Jean Barbeyrac.*

100. aduersus foeminas crines inficientes inter alia his verbis vtitur:
 „Opus Dei est omne quod nascitur,
 „diaboli, quodcunque mutatur., —
 Dominus tuus dicit: non potes facere
 capillum vnum, album aut nigrum,
 & tu, ad vincendam Domini tui vocem vis te esse potio-
 rem.

Rursus *Tertullianus*, qui de *Idolat-
 latria* c. 17. ita tradit de magistratuum
 potestate: „neque iudicet de capite
 „alicuius & pudore (verum enim de
 „pecunia), neque damnet, neque
 „praedamnet, neminem vinciat, ne-
 „minem recludat aut torqueat.,; &
 de militia idem eodem in libro c. 19.
 „Etsi adierant milites ad Johannem
 & formam obseruationis acceperant,
 si etiam centurio crediderat; omnem
 postea militem Dominus in Petro ex-
 armando discinxit.

La-

Lactantius, qui diuinarum institutionum lib. VI. cap. 20. n. 16. ita inquit: „neque militare licebit iusto, „cuius militia est ipsa iustitia, neque „accusare quemquam crimine capitali, quia nihil distat, vtrumne verbo an ferro potius occidas, quoniam „occisio ipsa prohibetur.

Idem Lib. VI. cap. 18. n. 7. „pecuniam, inquit, si qui crediderit, non „accipiat vsuram, vt & beneficium „sit incolume, quod succurrat necessitati, & abstineat se prorsus alieno.

Denique *Hieronymus in Commentario ad caput Math. V.* „Evangelica, „ait, veritas non recipit iuramentum, „cum omnis sermo fidelis pro iure, „iurando sit.

Vide quoque, si lubet, quo modo Iustinus Anii Antonini Asiae Proconsulis consilium, quo Christianos ad
restes

restes & praecipitia ob frequentem
ad tribunalia concursum ablegans,
αὐτοχρησίαν iis, ne negotium aliis fa-
cesserent, suaserat, refutare conetur.
„Caussam, inquit p. 34. ex Edit.
Sylburg. d. a. 1593., cur hoc non fa-
ciamus, & quamobrem, cum inqui-
rimur intrepide profiteamur, expo-
nam. Non frustra mundum a Deo
conditum esse didicimus, humani
nimirum generis gratia; atque eun-
dem tum iis gaudere, qui illum, res
eius admirantes, imitantur, tum eis
offendi, qui mala seu verbo, seu ope-
re complectuntur, antea diximus.
Quod si omnes nos ipsos occidamus,
ne quis gignatur, & diuina disci-
plina doceatur, aut etiam ne genus ho-
minum constet, quantum in nobis si-
tum sit, autores fuerimus, contra Dei
consilium & voluntatem & ipsi si hoc
committamus venientes,, &c. §. 17.

§. 17.

Tentarunt tamen nonnihil in morali doctrina *Clemens*, Alexandrinae Ecclesiae Presbyter libris 3. quos *Pædagogum* inscripsit, inter opera a *Joanne Pottero*, Episcopo Oxoniensi, postea Archiepiscopo Cantabrigiensi, Oxoniae 1715. fol. edita pag. 96. seqq. reperiundis, & *Ambrosius*, Episcopus Mediolanensis libris III. de officiis a *Michaele Foertschio* adiectis suis in eos commentationibus Stutgardiae 1698. 8. editis.

§. 18.

Clerici & oppositum genus monachi in hoc tandem consenserunt, vt, sacra republica constituta, & tandem monarchia ecclesiastica ordinata, laicorum opibus potirentur.

a.) *Christ. Thomassii Vorrede zu Sinold. Gen. SCHÜTZ ins Teutsche übersetzen*
Grotius §. 16. b.)

b.) *Moshemius in institutionibus historiae ecclesiasticae Saec. II. Part. II. Sect. I. Cap. 2. §. 6. seqq.*

Quo ut peruenirent, ea via eundum fuit, quae a rectae rationis dictamine quam longissime abest, ut nihil de saeculorum, in quibus vtrumque illud hominum genus summam & nullis fere limitibus circumscriptam vsurpauit potestatem, barbarie dicam, quae & ipsa bonos illos viros impediuit in propria viscera saevire.

§. 19.

Nec post restauratas bonas litteras lumen aliquod affulfit iurisprudentiae naturali, quarum dulcedine adeo se abripi patiebantur excellentia ingenia, ut iis ipsa christiana religio sordere inciperet, & ipsi in paganicas pene superstitiones prolaberentur. Exemplo sit *Pomponius Laetus*, qui, fa-

B

rente

rente *Marco Antonio Coccio Sabellico* in vita operibus *Argentorati* 1510. 4. editis subnexa : „ contemptor religionis romanae urbis genium est veneratus, & natalem urbis quotannis celebrauit.

§. 20.

Qui graecas litteras amabant, simul Philosophiae operam dabant, exemplo Graecorum exulum, de eo contendebant; quis inter veteres praestantior sit? Plato an vero Aristoteles? vid. si lubet, celeberr. b. *Heumannii acta Philosophor.* Part. X. p. 537.

§. 21.

Nec per repurgata sacra nostra ars caput suum extulit, quod philosophicis studiis praeesset *Melanchton*, deesset *Lutherus*.

Vid. *buius summi viri Rath von Besserung des christlichen Standes an den christl.*

christl. Adel deutscher Nation nr. 25.
Opp. Altenburg. Tom. I. pag. 505.

§. 22.

Cogitarunt tamen de tantare: *Franciscus Baco de Verulamio*, qui in opere de *augmentis scientiarum* Lib. VIII. c. 3. eam desiderari vidit; *Nicolaus Hemmingius*, qui *apodicticam methodum de lege naturae*, *Wittebergae* 1564. 8. edidit, *Benedictus Wincklerus* *Soltquellensis*, cuius *Libri V. Principiorum iuris, in quibus genuina iuris naturalis & positiui principia & iurisprudentiae fundamenta ostenduntur*. *Lips.* 1615. 8. prodierunt; de quorum conatibus recte vsurpaueris illud vulgatum; in magnis voluisse fat est.

§. 23.

Est itaque laus iurisprudentiae naturalis conditae propria *Hugoni Grotio*, viro sui nominis maximo, *Gu-*

telphis A. 1583. natus, praecocium ingeniorum, quae ad maturitatem peruenunt facile princeps, anno 1613. Syndici Roterodamensis munus susceperat, quo facto turbis Arminianis implicitus, post Joannis Oldenbarneveldi caedem, bonis omnibus in fiscum redactis, perpetuo carceri in arce Lusteinenfi mancipabatur; sed optimae coniugis, Mariae Reichersbergiae ope & consilio e durissima custodia liberatus, Parisiis suasu Nicolai Claudii Fabricii Peirescii, ut Petrus Gassendus in magni huius viri vita Libro III. ad annum 1623. testatur, libros tres de Iure Belli & Pacis conscripsit, & Parisiis anno istius seculi vicesimo quinto primum edidit.* Post iter per Belgium, in quo mortuo iam Mauritio, Fridericus Henricus Nassouius,

rectif-

* Editio omnium prima & ideo rarissima.

rectissimi iudicii princeps, rerum potiebatur, & post nouum exilium Hamburgi toleratum, a Sueciae Regina Christina, ita volente viro summae autoritatis & prudentiae Axelio Oxenstierno, splendidissimum consilarii intimi & Legati ad Gallos ordinarii munus anno 1634. obtinuit, quo postquam per decennium egregie erat functus, missionem flagitavit, & Holmiam eo nomine profectus, difficulter a Regina dimissus est. In reditu ad Germanos anno 1645. naui in salo vi tempestatum varie iactata, & cassubica littora tandem appulsa, Grotius aeger, sexaginta miliarium, itinere per inhospitales terras facto, tandem decima septima Augusti die Rostochium pervenit, ibique in sequente nocte, praesente optimo Theologo nostrate, Ioanne Quistorpio, piissime

obiit ; vitae huius testis, omni exceptione maioris epistolam inter epistolas Theologorum remonstrantium num. 583. , vti illae Amstelodami 1684. fol. editae sunt, pag. 828. a multis deinde repetitam, & a Dn. Ludouici suae iuris naturalis Historiae §. 32. insertam invenimus.

Vitae quoque scriptores recensuit in praefatione Autor, *Grotii florum sparsioni ad jus Iustinianum*, vti ea Halae 1729. 8. edita est, ab eo praemissa, quibus autem nunc addendum est splendidum & praeclarum opus Belgico sermone conscriptum : *Historia vitae Hugonis de Groot per Casparum Brandt & Adrianum van Cattenburg Dordraci & Amstelodami 1732. fol. Lifcos. Hugo Grot. by Clement Barksdale Lond. 1652. 12. a vita Grotii Baylio. in Dict. Hist. crit. Tom. I. P. II. p. 1307. conscripta.*

§. 24.

§. 24.

Grotii opus excellens, neutiquam tamen omnibus numeris absolutum, posteris variam commentandi notandique occasionem praebuit.

Omnium primus id ausus est *Ioannes a Felden*, Academiae Iuliae Philosophus & Iureconsultus in annotatis in Hugonem Grotium de I. Boet P. Amstel. 1653., 12. Grotium autem defendere annisus est *Theodorus Graswinckelius* Ictus Delphensis in *stricturis ad censuram Ioa. a Felden*, Amstel. 1654. 4. & 12. Quibus Feldenus in iterata editione suorum annotatorum Ienae 1663, 12. respondit.

Insecuti sunt Feldenum magno numero:

Ioannes Henricus Boeclerus Prof. Hist. Argentor. in commentatione ad Hugonis Grotii librum I. Argentor.

B 4

1663.

1663. 8. & ad Libri II. capita priora septem. Argentor. 1664. 8. * *Casparus Zieglerus* in notis & animadversionibus *Subitariis*. ** Wittebergae 1666. 8. Argentor. 1706. 8. *Io. Adam. Osiander* in observationibus maximam partem Theologicis, Tubing. 1671. 8.

Henricus Henniges in observationibus politicis & moralibus Solisbaci 1673. 8.

Io. Geo. Simon *** in animadversionibus Ien. 1673. 4.

Valentinus Velthemius in introductione a H. Grotii opus Ien. 1676.

Christfried. Waechtlerus in lectionibus Grotianis, quarum liber I. Lipsiae 1680. 12. liber II. Idus vel potius ad
libri

* Non adeo laudanda est h. commentatio.

** Nomen & omen habent.

*** Halensis, Ienae litteras coluit, Prof. Iur. Hal. Hugon. Grotium edidit. c. annot. Ien. 1680.

libri IIdi priora octo capita Wittebergae 1682. 12. prodiit. *

Io. Frid. Gronovius in notis Amstelod. 1689. 8.

Io. Georg. de Kulpis in Collegio Gronoviano. ** Francof. 1682. 8.

Io. Christoph. Becmannus in notis variorum Francof. 1691. 4.

Guilielmi von der Muelen in commentariis Amstelod. 1696. 1700. & 1704. tribus vol. in fol.

Godofred. Spinaeus *** in notis Lugd. Bat. 1696. 4.

B 5

Vri-

* Lib. rar.

** Liber optim. de quo edit, Ien. 1698. 8. per Kemerich, edit. IVta Stutgardiae 1701. & Vta Franc. & Lipsiae 1722. 4. bene notandae.

*** Profess. Phil. Lugdun. Notae sunt Osiandri, Ziegleri & Gronovii. Finitur cap. V. lib. 2. ob mortem intervenientem auctoris. De sua parum addit.

Uricus Obrechtus in observationibus
& *Ioannes Tesmarus* in commentariis
perpetuis * Francof. 1699. fol.

Ioan. Reinhardus Hedingerus in Si-
cilimentis Philosophiae iurisex Gro-
tio, Gissae 1699. 4. (Theol.)

Io. Wolfgang. Jaeger in observa-
tionibus theologicis, moralibus & po-
liticis ** Tubing. 1710. 8.

Io. Balthasar. Wernherus in anno-
tationibus succinctis, inter eiusdem
analect. iuris naturae & gentium Wit-
tebergae. 1721. 8. ***

Io. Barbeyracius in notis ****

Io.

* Opus posthumum.

** Scholastice rem tradit, quare observatio-
nes Halens. acriter eum perstrinxerunt; v.
e. gr. locum ap. Ludov. in Hi. J. N. p. 50. 51.

*** Vid. Analecta iur. nat. & gent.

**** Cum operi Hugonis Grotii adpersis, uti
illud latino sermone vulgatum est Amstelod.
1735., 8. editum, tum amplioribus longe
versioni eiusdem operis gallicae a se con-
fectae adiectis. adde Grot. c. notis Barbeyrac,
& Gronov. Amst. 1720. 8.

Io. Gottl. Heineccius in praelectionibus academicis Berol. 1734. 8. vulgaris.

Henr. & Sam. L. B. de Cocceji in Grotio illustrato, Vratisl. 1744. 1746. 1748. fol. III. Tomis. *

§. 25.

Non defuerunt, qui compendiariae eruditionis cupidis ad Grotii doctrinam monstrarent viam. Sunt ad manus

Hugon. Grotii liber de I. B. & P. in tabulas redactus studio Ioannis Philippi Mulleri. Francof. 1664. fol.

Ioannis Klenckii (Prof. Amstel.) institutiones iuris naturalis ex Grotio. Amstel. 1665., 12.

Io.

* Tom. IV. 1752. — Sam. de Cocceji introductio ad Hug. Grotium illustratum — Diff. XII. in quibus principia Grotii ad iustam methodum reuocantur fol. 1748.

Io. Paulini Olivekrans Tabulae in H. Grotii de I. B. & P. libros a Simone Henr. Musaeo editae. Kilon. 1680. fol.

Ioan. Georg. Simonis Grotius erotematicus, Franc. & Lips. 1688. 8.

Io. Henr. Sviceri ius naturae & gentium ex Grotio methodo erotematica traditum Tigur. 1694. 8. *

Phil. Reinhard. Vitriarii institutiones iuris nat. & gent. ad methodum Grotii Halae 1695. 8. **

Sam. Frid. Willenbergii *** Sicilimenta iuris gentium prudentiae ex libris H. Grotii, Lips. 1711. 8.

Ioan.

* Cuius libelli versio germanica sub titulo: Hugo Grotius vom Kriegs- und Friedensrechte ehemals von Joh. Heinrich Schweigern Prof. L. Græc. zusammen gezogen, und nun ins Deutsche übersetzt. Zürich 1718. 4. lucem vidit,

** Idem liber Halae Magd. 1701. 8. recusus sub rubro: Magnus Hugo Grotius in Vitriario parvus s. institutiones iur. nat. & gentium ad methodum H. Grotii a Phil. Reinh. Vitriario cura *Francisci Spener* Norimbergae & Lipsiae 1726. 8. prelo excessit.

*** Prof. Gedan.

Ioan. Schefferi Grotius enucleatus, primum a *Detlefo Marco Frisio* Seditani 1693., 12. vulgatus, & deinde sub titulo: Hugonis Grotii iurisprudentia vniuersalis diuina cura *Frid. Aug. Hackmanni* Helmstad. 1712. 8. editus*

§. 26.

Aeternum H. Grotii de I. B. & P. opus primus omnium in gallicam linguam transtulit *Antonius Courtinus*, Legatus extraord. Regis Caroli Gustaudi apud Ludouicum XIV. Galliae

Re-

* Nouissime curante *Christiano Gotlib. Schwartzio* praemissa praefatione: de ordine tradendae iurisprudentiae naturalis Altorfi 1718. 8. recus. Liber optimae fortis & magnae eruditionis, prae quo *Guilielmi Grotii*; (Hug. Grotii fratris, qui etiam vitas veterum Ictorum edidit) De principiis iuris naturalis Enchiridion, opusculum leuidentse Hag. Com. 1667. 4. editum, & in Germania a tribus DD. Ienensibus, *Ge. Goezio* 1669. 12. *Ioan. Ge. Simone* 1675. 12. & *Io. Iac. Mullero* 1696. 8. repetitum, facile neglexeris.

Regem, & tunc gallicus Legatus apud
 exteros, cuius versio novissime, sub
 titulo: Le Droit de la guerre & de la
 paix par Mr. Grotius traduit par Mr.
 de Courtin, Hagae Com. 1703. 12.
 tribus voluminibus prodiit; deinde
 haud paulo curatius celebris interpres
 Io. Barbeyracius s. t. le Droit de la
 guerre & de la paix par Hugues Gro-
 tius nouvelle traduction per Jean
 Barbeyrac Professeur en Droit a Gro-
 ningue Amstel. 1724. 4. II. Vol.

§. 27.

Idem opus duos etiam interpretes
 Germanicos nactum est, *Philipp.*
Balth. Sinoldum dict. de Schütz, &
Io. Nicol. Serlinum. Istaversio: Hug.
 Grotii drey Bücher vom Rechte des
 Krieges und des Friedens ins Deutsche
 übersetzt durch P. B. S. g. S. cum
 praefatione Christ. Thomasiae Lipsiae

1707.

1707. 4. Haec, Hug. Grotii drey
Bücher von Kriegs- und Friedensrech-
ten ins Deutsche überseht von J. N. S.
Francof. ad Moen. 1728. fol. prodiit.

§. 28.

Belgicam versionem nobis dedit
Io. de Gaveren. Amstel. 1705. 4. *

§. 29.

De duabus anglicanis versionibus,
vide si lubet praefationem Barbeyra-
cii ad gallicam suam versionem p. 17.
& 19. (non tamen laudantur.) **

§. 30.

Aemulatus est magnum Grotium,
ut in aliis, ita etiam in iure naturali
exponendo Ictus Anglicus longe eru-
ditissimus, *Ioannes Seldenus*, natus
Sal-

* Hugo de Groot van't Regt des Oorlogs en
Vredes door Jan van Gaveren. t'Amster-
dam 1705.

** Suecicam versionem fieri iussit Sueciae Rex
Gustavus Adolphus.

Salwyngtonii in Huffsia anno 1584.
 denatus Londini anno 1654. in libris
 VII. de iure naturae & gentium iuxta
 disciplinam Hebraeorum Londin.
 1640. fol. primum editis, Oxoniae
 1665., 4., Argentorati 1665., 4. &
 Wittenbergae 1712., 4. recusis; tan-
 dem etiam operibus a Daud. Wilkins
 Londini trib. voluminibus s. sex Tom.
 1726. fol. splendidissime editis, volum.
 I. Tom. I. pag. 65. insertis; sed quod
 ad summam rei attinet, conatu prorsus
 inani.

§. 31.

Si tamen cui volupe fuerit opus
 septem praeceptis Noachicis: de cul-
 tu extraneo, de maledictione numi-
 nis, de effusione sanguinis, de reue-
 latione turpitudinum, de furto & ra-
 pina, de membro animalis viuentis,
 de iudiciis, inaedificatum intimius
 nosse,

nosse, graue tamen videatur ex ipso Seldeni opere librorum septem istam notitiam haurire, vti poterit *Ioannis Francisci Buddei* Synopsi iuris naturae & gentium iuxta disciplinam Hebraeorum, autore & suafore Samueli Stryckio concinnata, quae Phil. Reinh. Vitriarii institutionibus iuris nat. & gent., vti eae Halae Magd. 1695. & 1701. 8. sunt editae, subiuncta.

§. 32.

Rectiorem ingressus est viam Seldeni ciuis & amicus *Thomas Hobbes*, & Pomoeria iuris naturalis prudentiae cum laude protulit, natus Malmesburii, Westsexiae oppido, anno 1588. Parente ibidem Concionatore, denatus anno 1679. Hardouici, in Comitatu Derwienfi, quo cum Patrono de Vonier Comite concesserat, anno aetatis XCII.

C

De

De quo nihil vereor affirmare, quod Puffendorffio in Praef. Libror. VIII. de iure nat. & gent. fuit visum; tam profunde ipsum societatis humanae & ciuilis compagem esse rimatum, ut pauci priorum cum ipso comparari queant. Adde, si lubet, quae idem habet in specimine controuerfiarum circa ius naturale ipsi motarum Cap. 1. §. 6. & iudicium *Godofr. Guil. Leibnitii* in Praefat. ad Codicem iuris gentium diplomaticum in ipso initio, & in epistola, earum nempe, quae beatus Kortholtus Lips. 1734., 8. edidit, CLXXVI. Vol. I. pag. 279.

§. 33.

Ex scriptis nostri Hobbessii multis, quibus inclaruit, ad nos pertinet; 1.) Elementorum Philosophiae sectio tertia de ciue Paris. 1642. 4.* impressa, sive

* Prima & rarissima Editio. recusa ib. 1646. 12.

fiue vt inscribitur altera a *Samuel. Sorberio* * in Belgio curata editio, notis ipsius auctoris locupletior: *Elementa philosophica de ciue* (cum effigie *Hobbessii*) Amstel. 1647., 1657. 12. atque recusa Amst. 1669. 12. 1673. 8. (vbi effigies deest) & Halae absque anno (1704.) in 12. & Genev. 1742. 12.

Extat liber quoque anglice 1651. 8. & gallice Amst. 1649. 8.

2.) Eiusdem quoque *Leviathan*, s. de materia, forma, & potestate ciuitatis ecclesiasticae & ciuilis Londini anglice s. t. *Leviathan or concerning Commonwealth.* fol. & 8. 1651. Amst. 1667. 68. 70. 4. cuius ad manus est versio Belgica a viro docto confecta, qui sub litteris A. D. A. B. latere voluit, Amst. 1667. 8. excusa. ** §. 34.

* Sorbier Medicus.

** Thom. Hobbes *Leviathan*; of van de Stoffe, Gedaente ende Magt van de kerckelycke ende wereltlycke Regeeringe, tot Amsterdam 1667. & 1678. 4.

§. 34.

In his libris, maxime in posteriori opere, non pauca leguntur, nequam probanda, multum tamen excusanda — animus si te non deficit aequus & mores, tempora, fata Philosophi Malmesburiensis non ignores, ex ejus vita *Carolopoli* * apud Eleutherium Anglicum sub signo veritatis, cuius gemina mihi est editio, altera 1681. 12. & altera 1682. 4. excusa, forte neutra princeps, facile addiscenda. Praevidit ipse sinistra iudicia, & in fine praefationis ad lectores, secundae editioni libelli de ciue praemissae, in hunc modum, quam modestissime excusavit:

„Qua propter si aliqua inueneritis,
 „aut minus certa, aut magis, quam
 „neceffe

* In dubio Lugdun. ubi erat Carolus II. apud quem maxima semper Hobbes valuit gratia.

„neceſſe erat, acriter dicta, cum non
 „partium; ſed pacis ſtudio & ab eo
 „dicta ſint, cuius propter patriae
 „praefentem calamitatem dolori iuſto
 „aliquid condonari aequum eſt, ea
 „vt aequo animo ferre dignemini le-
 „ctores oro poſtuloque. „

Quo ipſo hoc meritus non videbatur,
 vt a *Chriſtiano Kortholto*, celebri quon-
 dam Theologo Kilonienſi, in ſuo; de
 tribus in poſtoribus magnis libro, Ki-
 lonii 1680. 8. edito, inter Eduardum
 Baronem Herbertum de Ccherbury,
 Deiſtam; & Benedictum Spinozam,
 Atheum, medius collocaretur.

§. 35.

Nubem aduerſariorum ſcriptis
 Hobbefium laceſſentium vide in vita
 Hobbefii, editionis in 12. pag. 96.
 edit in 4to. pag. 46. Conf. Meiſteri
 Bibl. J. N. & G. P. 1. p. 244. ſeqq.

Inter quos *Robertus Scharrock*, qui iuris Doctor & Archidiaconus Surianus 1680. obiit, & *Richardus Cumberlandus*, qui S. Theol. Doctor, & ex Pastore Stampfordienfi anno 1690. Episcopus Petroburgensis anno huius seculi 19. obiit, nostris etiam hominibus innotuerunt, quod illius Scharrockii puta, *Hypothesis ethica, de officiis secundum ius naturae*, Oxon. 1660. 8. cura Sam. Reyheri J.Cti. & Mathematici Kiloniensis Gothae 1667. 12.; huius, *Cumberlandi disquisitio philosophica de legibus naturae* Londini 1672., 4. edita, Lubecae & Francofurti 1683. & 1694. 8. est recusa. Hic autem etiam interpretem meruit Barbeyracium, cuius versio gallica: *Traité philosophique des loix naturelles par le Dr. Richard Cumberland traduit du latin*, Amst. 1744. 1749. 4. publicam vidit lucem. Notan-

Notandus quoque est *Gisbert Cocquius*, qui in libro, cui tit. *Hobbes Elenchomenus*, vindicias pro lege, imperio & religione scripsit. Ultraj. 1668.

12. Omnium autem solidissime falsa Hobbessii fundamenta destruere studuit Sam. Puffendorfius in opere maiori de iur, nat, & gent.

§. 36.

Exstiterunt tamen omni tempore viri docti, qui mitius de Hobbesio, quam aduersariis eius visum, senserunt, ut autor epistolicae dissertationis de principiis iusti & decori continentis apologiam pro tractatu clarissimi Hobbei de ciue, Amst. 1651.*

12. quem *Lambertum Velthuyssen* Medicum & Scabinum Ultrajectinum fuisse, ex eiusdem operibus Rotterdam 1680. 4. editis apparuit, inter quae eadem Tomo II. loco II. legitur.

C 4

Ioa.

* Consul. Bibl. iuris imp. Cap. I. pos. 7. §. 7.

Ioa. Christophorus Becmannus Theol. Francof. in meditationibus politicis, Dissert. I. §. 2. & in politicis parallelis Diff. I. §. 5.

Mentetus Kettmich J. V. D. in epistola; de veritate philosophiae Hobbianae contra Vlricum Huberum ad Gerard. Feltmannum 1695. 8.

Gottlieb. Sturm in Hobbessio sociali h. e. de genuino principio iuris naturalis Hobbessii, Dissertatione Jenae 1724. habita, & inter Dissertationes eiusdem Jenenses 6, loco quinto pag. 61. recusa; & qui principem locum merebatur.

Nicol. Hieron. Gundlingius, qui in der Eröffnung dreyer Collegiorum, quod Programmata postea, in dessen kleinen teutschen Schriften cum Praef. Stollii Halae 1737. 8. recusis, loco I. comaret; in Dissertatione; de statu
natu-

naturali Hobbessii in corpore iuris ci-
 vilis defenso & defendendo occasione
 L. 5. de J. & J. Halae 1706. 4. in Exerc.
 acad. Tom. I. p. 155. & in Gundlingian.
 Part. XIV. nr. I. virum de iure naturali
 bene meritum egregie defendit, immo
 in suo naturae & gentium iure emen-
 data Hobbessii principia sua esse voluit.
 Adde laudatum *Stollium* in der Historie
 der Gefahrtheit Part. II. Cap. I §. 98.
 seqq. & in den Zusätzen pag. 48. & 72.

* Optimo iure inter Hobbessii de-
 fensores locum occupat *Petr. Gassen-*
dus, qui in Syntag. Philos. Epicur.
 Cap. de iustit & iure, Hobbessii Hy-
 pothesin; sc. omnem iustitiam ex pa-
 cto demum fluere, cum ingenio quo-
 dam stabilivit, defenditque inter po-
 pulos, qui nec possunt nec volunt so-
 cietatem & pactum de non laedendo
 se invicem inire, nullam esse iusti &
 iniusti rationem.

§. 37.

§. 37.

Iuris naturae Basilicam ab Hugone Grotio conditam, a Thoma Hobbesio amplificatam, tantum non ad fastigium perduxit, vt Hertii verbis in sua de iurisprudencia vniuersali dissertatione Sect. 1. §. 35. vsurpatis vtar, vir in primis magnus, cui obstare non debebat, hoc seculo esse natum, *Samuel Pufendorffius*, Esaiae filius, Ieremiae Pastoris Flehensis, patris Esaiae, & avi Friderici Esaiae, regionum in summo appellationum Senatu Consiliariorum, & Esaiae Cancellarii Bremensis, deinde Daniae Regis ad Comitata Ratisbonensia Legati frater, non Flehae, ut plurimi sibi persuaferunt; sed Dorfchemnizii anno 1632. 8. Ian. die natus. Post studia Grimmae, Lipsiae, vbi inter Anthologos fuit (vide, si lubet Autoris Col-

Collegii Gelliani, cuius membrum
Esaías fuit, & Anthologici historiam
suis Dissertationibus Anthologicis
praemissam pag. 33. 41. 57.) & Ie-
nae rite confecta, iuuenibus genero-
sissimis *Petri iulii Coyeti*, Legati apud
Regem Daniae Suecici, liberis anno
1658. studiorum Comes datus, atque
in Belgium delatus, elementorum iu-
rispr. vniuersalis libros II. Hagae Co-
mit. 1660. 8. edidit, deinde Ien. 1669.
& 1680. 8. cum appendice de sphaera
moralis. Cantabrig. 1672. 8. & Francof.
1680. & 1694. 8. recus; * & Carolo
Ludov. Electori Palatino inscripsit, cu-
ius sui muneris litterarii insigne prae-
mium anno eiusd. seculi LXI. publicam
iuris naturalis & gent. professionem in
Vniuers. Heydelb. omnium quotquot
umquam fuerunt, primam est nactus.

* De ipsis iurisprudentiae vniu. elementis, eo-
rumque autore diuersa sunt eruditorum iu-
dicia, de quibus in praelectionibus.

§. 38.

Quid de his elementis senserint viri ista tempestate in hoc studiorum genere eximii *Hermanus Conringius* & *Ioannes Henricus Boeclerus*, ex eorum epistolis ad Baronem Boineburgium, qui *Pufendorffio* nostro pro Peirescio fuit, agnosci potest, quas *Henricus Petrus Haberkornius* in iurisprudentiae Iustinianae sole resplendescente Görlicii 1677. 4. edito nobis seruauit, haud paulo tamen emendatiores, & suis notis locupletiores nobis dedit *Christ. Thomasius* in appendice II. historiae iuris naturalis p. 156.

§. 39.

Anno 1670. Fratre Esaia maxime annitente Heidelbergae, ubi etiam decantatissimum iuris publici foetum; Severini de Monzambano Veronensis
ad

ad Laclium fratrem, de statu Imperii Germanici librum, partu licet maxime clandestino enixus fuerat, Londinum Scanorum euocatus, ut primum inter iureconsultos Academiae nuper, anno nempe seculi 1668. conditae locum occuparet, ibidem magnum opus: libros VIII. de iure naturae & gentium anno 1672., 4. & elegans iuris naturalis compendium, libros II. de officio hominis & ciuis iuxta legem naturalem anno 1673. 8. edidit; sed ille non, quod merebatur, laudis scilicet omnium & plausus; sed multorum inuidiam, atroces calumnias, odia internecina tulit, diuturnumque pro veritate certamen subire nostrum oportuit, donec tandem viuo adhuc Pufendorffio bona causa triumpharit.

§. 40.

Belli huius Pufendorffiani series rectius disci non potest, quam ex scriptis, quibus illud gestum est, & quae ideo ordine recensuisse iuuabit:

D. Balthasar Menzers Schreiben zu Stockholm an einen fürnehmen guten Freund abgegeben über einem mit ihm gehaltenem Gespräche, betreffend die Polygamie und Ehescheidung. Stockholm 1670. 4.

Sinceri Wahrenbergs kurzes Gespräch von der Polygamie und Dr. Balthasar Menzers kurzes Bedenken über eines von sich selbst also genannten *Sinceri Wahrenbergs* kurzes Gespräch von der Polygamie. Franc. ad Moen. 1672. 4. (continet duo priora scripta simul.)

Index quarundam nouitatum, quas Dominus Samuel Puffendorff libro suo
suo

fuo de iure naturae & gentium contra
orthodoxa fundamenta Londini Scan.
edidit. 1673. 4. *

Christiani Vigilis ** Germani ad
Sincerum Wahrenbergium Suecum
epistola s. dissertatio super Polygamia
simultanea. Germanopoli 1673. 4.

Dis-

* Ex invidia Nicol. Becmanni, orthodoxia
Josuae Schwarzii, & stupiditate Petri Win-
strupii Episcopi index ille prodiit. Autore
Jos. Schwarzio : sed tanquam *absurdum* &
iniuriosum scriptum per edictum regium ad
perpetuas tenebras fuit damnatus, imposito
turbulentis hominibus silentio. *Add. Ludou.*
Delin. Hist. J. D. §. 48 - 52.

** Sub hoc nomine latet *Fridericus Gesenius*,
Pastor Gardelebenfis, qui falso sibi persua-
ferat, Pufendorffium esse autorem dialogi
de Polygamia diuinitus non interdicta a
Sincero Wahrenbergio edita, quem Wahren-
bergium postea alii detexisse, & *Ioh.*
Lyserum fuisse putarunt. Puffendorffius au-
tem ipse in Epist. Ioh. Schwarzii ad Wild-
schützium declarat, sub Sinceri Wahren-
bergii nomine latuisse medicum quendam
Suecum.

Discursus inter Polygamum & monogamum de Polygamia autore Alae-
tophilo Germano. Prodit iam la-
tine cum cautione, praefatione &
notis marginalibus Christiani Vigilis
1673. 4.

Sam. Puffendorffii Apologia pro se &
suo libro aduersus auctorem libelli fa-
mosi, cui titulus; index quarundam cer.
Germanopoli 1674. 4. & in Eride
scandica, editionis Hertianae pag. 1.

Domini Samuelis Pufendorffii, iu-
ris naturalis Doctoris & Professoris,
contra ius naturae iniquitas, inque
illius scrutinio infelicitas publice
ostensa per verbi diu. Ministrum, qui
se contra Sincerum Wahrenbergium,
Christianum Vigilem nominare vo-
luit. Germanopoli 1674. 4.

Sam. Pufendorffii epistola ad plurim.
reuerend. atque celeberrimum virum

Dm.

D. Ioa. Adamum Scherzerum, * Theologum apud Lipsienses primarium, super censura quapiam inique lata in librum suum. Hardewic. 1674. 4. absque loco & anno impressa in 8. & in Eride scandica pag. 64.

Christiani Vigilis, verbi diuini Ministri; Christiana benedictio ad impiam & immanem maledicentiam Domini Samuel. Puffendorffii, iuris naturalis Doctoris & Professoris, quam ille in epistola ad celeberr. virum Dm.

D

Ioa.

* Scherzerus, nouitatum indice Dresdam misso, Electoris mandatum impetrauerat, quo Theologis, Ictis, & Philosophis iniungebatur, vt data occasione studiosam iuuentutem in lectionibus suis de cauendis sibi a Puffendorffii nouitatibus admonerent. In d. epistola prouocatus fuit Scherzerus a Puffendorffio ad certamen ineundum, quod autem declinavit, impetrato iterum rescripto, quo ad Puffendorffii prouocationem respondere prohibebatur. Vid. tamen Thomasius hac de re aliter sentiens in hist. J. N. p. p. Cap. VI. §. xx. p. 97.

Io. Adamum Scherzerum, Theologum apud Lipsienses primum effutit. Germanop. 1675. 4.

Valentini Veltbemii, * Moralium Professor. P.O. dissertationes de quaestione; num actus dentur per se honesti aut turpes, quique ideo in sua natura sint debiti vel illiciti, prior & posterior, Respond. Ioanne Christophoro Fischero. Schmideberga-Silesio. Ien. 1674. & 1675. 4.

Valentini Alberti ** Compendium iuris naturae orthodoxae Theologiae conformatum Lipsiae 1676. 8. & paulo auctius Lips. 1696. 8.

Sam. Puffendorffii *** Appendix ad eiusdem dissertationes academicae
fe-

* Professor Ienensis, insignis doctrinae scholasticae patronus.

** Status integritatis primum ei erat principum.

*** Quo Gesenio & Veltbemio respondet.

selectiores Vpsal. 1677. 8. editas, & in Eride scandica pag. 72.

De Magistri Sam. Puffendorffii, Professoris Philosophiae in Carolina scanorum Academia, execrabili iuris doctrina, horrendo atheismo, peruersis moribus, & belluina vita, breuissime sed verissime scribit Seuerini deMonzambano & Tenebrionis Asinii iustus censor *Veridicus Constans*, * qui eo fine id facit, ut omnes litterati corde & calamo pestiferam ficti huius Seuerini siue Tenebrionis Asinii, h. e. Puffendorffii doctrinam extirpare

D 2

conen-

* Nicolaus Beckmannus quondam Professor in Academia Carolina scanorum postea Consiliarius Cardinalis Badensis autor huius virulenti scripti, cuius fragmenta & summam nobis reliquit Heumannus in Actis Philosophor. Tom. III. pag. 770. ob publicatum antea nominatum indicem nouitatum, e Suecia cum infamia relegatus, eiurata religione lutherana in castra Pontificiorum tranierat.

conentur. In Academia Catoniana, calumniis & risui Puffendorffii contraria.

Sam. Puffendorffii Epistola ad amicos suos per Germaniam super libello famoso, quem Nicolaus Becmanus, quondam Professor in Academia Carolina, nunc vero cum infamia inde relegatus, mutato nomine Veridici Constantis superiori anno disseminavit anno 1676. 12. & in Eride scandica p. 92.

Jurisconsulti *Nicolai Beckmanni* legitima defensio contra Magistri *Sam. Puffendorffii* execrabiles fictitias calumnias, quibus illum contra omnem veritatem & iustitiam, ut carnatus diabolus, & singularis mendaciorum artifex per fictitia sua entia moralia (diabolica puto) toti honesto & erudito orbi malitiose ac ignominiose expo-

exponere voluit.* Impressum anno
1677. 4.

Petr. Dunaei ** pro tempore in
Academia Carolina Pedelli secundarii
epistola, ad virum famosissimum Ni-
colaum Beckmannum, totius Ger-
maniae conuiciatorem & calumnia-
torem longe impudentissimum, su-
per nouissimis ipsius scriptis. Lon-
dini Scanor. a. 1678. 8. & in Erid.
scandic, p. 116.

D 3

Ioan-

* Sequuntur in ipso schedae titulo: „Natu-
„ralis siue brutalis & gentilis Puffendorffii
„spiritus usque adeo enormiter se exserit
„& peruerse operatur, ut nec diabolum,
„nec infernum, nec vitam aeternam dari
„impie credat, & dum omnem actionem
„humanam statuat esse indifferentem, bo-
„ni ac mali nec praemium, nec poenam
„futuram; hoc tamen pro satyrico suo
„ingenio firmiter credit, si viris honestis,
„& proximo suo audacter & malitiose
„calumniatur, quod semper aliquid foecis
„siue mendacii in animis legentium hac-
„reat.,,

** Scripsit Puffendorffius sub fide hoc no-
mine.

Ioannis Rolleti * Palatini discussio calumniarum, quas absurdissimas de illustri viro Samuele Puffendorffio relegatus e Suecia nequam Nicolaus Beckmannus per causam defendendae famae non ita pridem in vulgus sparsit. Manhemii 1676. 8. & in Erid. Scandic. p. 190.

Io. Rolleti, Palatini, Scarenschmidtus ** vapulans. Stralsundiae 1678. 8. & in Erid. scandic. p. 146.

Sam.

* Sub hoc nomine latet *Gottfr. Klinger* Lusatus, iuris Candidatus Jenae degens, qui cum in scripto suo non solum insipientes calumnias Beckmanni in Puffendorffium acri & mordaci, festivo tamen stylo repressisset, sed quoque Velthemii ineptias, introductioni eius ad Grotium insertas, multo sale notasset, in carcerem deiciebatur, qua Nutritorum Academiae Ienen-
lis ppum mandato liberatus, fuit Esaiæ Puffendorffio ab epistolis, non multos autem post annos vita excessit.

** h. e. Carol. Scharfchmidt J. V. Licent., qui de republica monstrosa Dissertationem contra S. de Monzambano (Puffendorffium) habuit.

*Sam. Puffendorffii** Specimen controuerfiarum circa ius naturale ipſi nuper motarum. Vpſal. 1678. 8. Osnaburgi eod. anno, & Erid. ſcandica p. 162.

Valentini Alberti Specimen vindiciarum aduerſus ſpecimen controuerfiarum Samuelis Puffendorffii Profefſoris Londinenſ. Martisburgi 1678. 8.** & in Erote Lipſico p. 33.

*Ioan. Ioachimi Zentgrauii**** diſquiſitio de origine, veritate & im-

D 4

muta-

* In hoc ſpecimine Puffendorffius omnes ſibi motas controuerſias ſex capitibus incluſit, quorum in imo inter alia memorat, quod liber eius de iure nat. & gentium a Ieſuitis Viennae in mercatu publico vendi fuerit prohibitus; vid. Thomafii hiſt. p. p. Cap. VI. §. XXIX. p. 106.

** Appoſuerat Puffendorffius titulo ſpeciminis ſ. verſiculum Propertii: Maxima de nihilo naſcitur hiſtoria, apponebat Albertus ſuo ſpecimini verſum Horatii occulte mordacem: „Dixit adhuc aliquid? Nil ſane, „quid placet ergo? „

*** Philoſoph. pract. Profefſoris in Academia Argentoratenſi.

mutabili rectitudine iuris naturalis secundum disciplinam Christianorum, ad gentium tamen captum. Argentorati 1678. 8.

Samuel. Strimesii * origines morales, seu dissertationes aliquot selectiores vera moralium fundamenta complexae. Francofurti ad Viadr. 1679. 8.

Samuel. Puffendorffii ** Spicilegium controuersiarum circa ius naturae ipsi morarum. Francof. ad Moen. 1680. 8. & in Erid. scand. p. 277.

Valentini Alberti Notae in spicilegium controuersiarum Puffendorffianum in Erote Lipsico. p. 68.

Eius-

* Huc pertinet quoque *Strimesii* Professoris in Academia Viadrina; Praxiologia apodictica s. Philosophia moralis demonstrativa Pythanologiae Hobbesianae opposita. Francof. ad Viadr. 1677. 4. edita.

** In tribus capitibus dogmata tua ab obiectio- nibus Zentgrauii, Alberti, & Strimesii vindicat autor.

Eiusdem Paraenesis ad studiosam
iuuentutem, quae post pestem Dei
gratia iam extinctam reditura est aut
accessura, desumpto argumento e spi-
cilegio controuerfiarum a D. Puffen-
dorffio nuper edito; adiectus est hic
textus ipse una cum notis apologeti-
cis & indice. Francof. & Lips. 1681.
& in Erote Lipsico p. 126.

Io. Ioach. Zentgrafii Origines iuris
naturalis vindicatae contra spicile-
gium controuerfiarum Sam. Puffen-
dorffii cum appendice contra Samuel
Strimesium. Argentor. 1681. 8.

Sam. Strimesii Epicrisis in Dni.
Samuel. Puffendorffii spicilegium con-
trouerfiarum circa ius naturae mota-
rum, cum appendice contra Io. Ioach.
Zentgrauium. Francofurti ad Viadr.
1682. 8.

Julii Rondini * Dissertatio epistolica super controuersis, quae Samueli Puffendorffio cum quibusdam aliis circa ius naturale intercesserunt. Hamburgi 1684. 8. & in Eride scandica pag. 330.

Valentini Alberti Defensio aduersus Julii Rondini dissertationem epistolicam. Lipsi. 1684. 4. & in Erotico Lipsico p. 176.

Samuel, Puffendorffii Eris scandica, cum praefatione Julii Rondini, ** qua aduersus libros de iure naturali & gentium obiecta diluuntur. Francof. ad Moen. 1686. 4. & in editione
magni

* Jul. Rondinum quidam Io. Rollerum a. dictum esse putarunt; sed fuit ille Rondinus Puffendorffius ipse, qui ad scripta antecedentia Alberti, Zentgrauii, & Strimesii breuiter respondit.

** In hac praefatione quoque Seckendorffiani iudicii de controuersia sua cum Alberto mentionem fecit Puffendorffius, de quo plura in praelectionibus.

magni operis Puffendorffiani cum Ioa.
Nic. Hertii adnotatis. Francof. ad M.
1706. 4.

Valent. Alberti Eros Lipsicus, quo
Eris scandica Sam. Puffendorffii cum
conuiciis & erroribus suis masculine,
modeste tamen repellitur scriptus ad
illustrem excellentissimumque virum
Vitum Ludouicum a Seckendorf,
Lipsf. 1686. 8.

Samuel, Puffendorffii Commentatio
super inuenusto veneris Lipsicae pul-
lo, Valentini Alberti Prof. Lipsf. ca-
lumniis & ineptiis opposita. Francof.
ad M. 1688. 4. & in Eridis scandicae
editione Hertiana p. 554.

Valent. Alberti Epistola ad illustr.
excellent. Seckendorffium, commen-
tum Sam. Puffendorffii de inuenusto
Veneris Lipsicae pullo refutans Lipsf.
1688. 4.

Samuel,

Samuel. Puffendorffius modestiae
castigatione admonitus. * 1687. 4.

Drey ausgesonderte Kriegspredigten
zu Lunden gehalten von Josua
Schwarzen der heil. S. D. u. Prof.
des geistl. Consistor. Assessore u. teutz-
schen Predigern daselbst, samt einer
Schutzrede, darinne der Autor wider
den Malmönschen Gouverneur und
Generallieuten. Hn. Bar. George Sperz-
ling sich vertheidigen thut. Copenha-
gen 1678. 4.

Discussio calumniarum Sam. Puf-
fendorffii Eride scandica indicis erro-
rum suorum caussa venerabili uni vi-
ro indignissime impositarum, instituta
per *Seuerinum Wildschütz*, ** Malmö-
giensem

* Cuius autor ex fama refertur quidam *Sibora*
Napfnerus (i. e. Tobias Pfannerus)

** Autor scripti haud dubie erat *Josua Schwarz-*
zius, priuigni sui nomine in titulo abutens.

giensem scandum. Sleswigae typis
heredum Holweinii. Prostat Ham-
burgi apud Ioa. Huhn 1687. 4.

Acti. Nicol. Becmanni * ad virum
clar. Seuerinum Wildschüz, Malmo-
giensem scandum epistola, in qua ipsi
cordicitus gratulatur de denicto &
triumphato Puffendorffio. Hamb.
1688. 4.

Josuae Swarzii SS. Th. D. & p. t.
Superint. general. in Ducatu Sleswi-
censi dissertatio epistolica ad eximium
unum iuuenicum, Seuerinum Wild-
schüzium priuignum suum. Sleswi-
gae typis heredum Hohlkoferdi. Pro-
stat Hamburgi apud Ioa. Kakhuhn
1688. 4. **

Doct.

* Auctor *Godofr. Thomafius*, Norimb. Medicus
vir eruditissimus, amicus intimus Puffen-
dorffii, acerbissimum omnium scriptum,
perquam ironice confecit, cuius cum eum
poenituit, omnia exempl. redemit, unde
rarissimum est opusculum.

** Ipse Puffendorffius scripsit, sed maxime
indigne & indecore.

Doct. Valentini Alberti Judicium
de nupero scripto Puffendorffiano,
quod Dissertatio epistolica D. Josuae
Schwarzii ad privignum suum inscri-
bitur. Lips. 1688. 4.

Henric. Cornel. Agrippa * pro Sa-
muele Puffendorffio. Francof. 1688.

Leonis Fridenburgii ** iudicium
sapientum s. de ἀκρισία maledici dis-
putatoris. Athenis Germanorum sum-
tibus Mercurii

Sam. a Puffendorff Epistola gratu-
latoria ad Doct. Valentinum Alberti,
sponsarum parentem. ***

§. 41.

* *Immanuel Weberus* Cancellarius Gieffenfis.

** Sub ficto hoc nomine latet *Ioan. Philippus Slevogt* Prof. Jenensis, qui tantummodo in genere loquitur, nec rem decidit, attamen aduersus Puffendorffium pugnat.

*** Vid. *Thomasii freymüthige Gedanken über neue Bücher* a. 1689. pag. 1053. seqq.

§. 41.

Caeterum illustrem virum Samuel. Puffendorffium, post Ioannis Loccenii mortem, dignitate Consiliarii & Historiographi regii esse exornatum, anno 1686. ex Suecia Berolinum migrasse, & apud Electorem Brandenburgicum Fridericum Guilielmum Consiliarii aulici & Historiographi, iudiciiue Cameralis Assessoris munus suscepisse, anno 1690. inter Consiliarios intimos esse adscium, a Carolo XI. Suecorum Rege, sui regni Baronibus esse adscriptum, anno 1694. die 26. Octobr. e viuis discessisse, satis constat.

§. 42.

Nactus est quoque Puffendorffius suos adnotatores & commentatores, & libellum equidem de officio hominis & ciuis illustrarunt:

Im-

Immanuel Procleus in Anmerkungen
über die Lehrsätze des Rechts der Natur
des H. B. v. Puffendorff cum eiusdem
Proclei Grundsätzen des Rechts der
Natur Lips. 1709. 8. editis.

Immanuel Weberus in Annotationi-
bus perpetuis Francof. ad M. 1710. 8.

Andreas Adamus Hochstetterus. S.
Th. D. & Superint. Tubingensis, Col-
legium Puffendorffianum super libris
duobus de officio H. & C. Tubingæ
1710. 4.

Joa. Rudolph. a Waldkirch in Anno-
tatis & Exemplis illustrantibus. Basil.
1711. 8.

Dieter. Herm. Kemmerichius in Puf-
fendorffio enucleato Lips. 1716. 8.

Gottl. Sam. Treuer in annotationi-
bus. Lips. & Guelpherb. 1717. 8.*

Gottl. Gerb. Titius in observationi-
bus. Lips. 1721. 8.

Joa.

* Et auctior Edit. 1726. & 1735. 8.

Ioan. Iac. Lehmannus in selectis adnotationibus. Jen. 1721. 4. (v. *Ienicb. Bibl. iur. Lipp.* p. 493.)

Ioan. Henr. Rotber in examine iuris N. & G. Puffendorff. Lips. 1719. 22. 33. 8.

Io. Eberh. Roeslerus in thematibus iurisprudentiae naturalis ad ductum libri Puffendorffiani de officio hominis & ciuis. Tubing. 1726. 4.

Eberh. Otto in adnotationibus. Traiecti ad Rhenum 1728. 8.

Thom. Iohnson in Notis. Cantabrig. 1735. 8. Edit. II. auct. Lond. 1737. 8.

Gerschomus Carmichael in supplementis & observationibus. Basil. iuxta exemplar Edimburgense 1739. 8.

Io. Gottl. Heineccius in praelectionibus academicis. Berolin. 1742. 8.

§. 43.

Quibus addas egregium interpretem & commentatorem gallum, *Ioan-*

E

nem

nem Barbeyracium, cuius operis quinta editio prodijt Amstelod. 1735. 8. * duobus voluminibus, & Sebastian. Massonum, qui notas Barbeyracianas, vti illae tunc extrabant, latine verfas ipsi Puffendorffii libello adiecit. Giesſae 1729. 31. & 41. 8. Adde D. *Nic. Hier. Gundlingii* Erlaeuterung über Samuelis Puffendorffii zwey Bücher de officio hominis & ciuis secundum legem naturalem, quam edidit *Christoph. Frid. Ayrmann*. Prof. quondam Giesſensis. Hamburgi 1744. 8.

§. 44.

Maiores Puffendorffiani operis de iure N. & G. praeter primam Londinensem supra memoratam, Lipsi. 1672. 4. & Francofurtanam ad Moen., vt titulus

* Les devoirs de l'homme & du citoyen, tels, qu'ils lui sont prescrits par la loi naturelle. Traduits du latin du Baron de Puffendorff par Jean Barbeyrac, Docteur & Professeur en Droit à Groningue &c.

lus spondet, auctiorem multo & emendatiorem 1684. 86. 94. 96. 99. 4. vulgaram, gemina prodiit editio, altera cum adnotatis *Ioa. Nic. Hertii* Franc. ad M. 1706. 17. & Amst. 1715. 4. altera cum integris *Commentariis Io. Nic. Hertii, & Ioa. Barbeyracii*, vt & animadversionibus *Gottfr. Mascovii*, Francof. & Lips. 1744. 4. Vtrique huic editioni accessit & *Eris Scandica*, & commentatio; de inuenusto *Veneris Lipsicae pullo*.

§. 45.

De hoc maiori opere aequè ac de minori bene meritus est *Ioa. Barbeyracius* versione gallica, * notis etiam suis locupletata, cuius quinta editio. Amstel. 1734. 4. duobus voluminibus prodiit. Germanica quoque extat

E 2

versio

* *Le Droit de la Nature & des Gens* par le Baron de Puffendorff traduit du latin par Jean Barbeyrac avec des Notes du Traducteur à Amsterdam 1734.

versio. * Francof. ad Moenum 1711.
2. vol. 4. edita. De anglicana vid. *Mei-*
ster, B. I. N. P. III. p. 108.

§. 46.

Puffendorffio successit Puffendorffianorum dogmatum defensor quondam acerrimus, odiorum etiam exasse heres *Christianus Thomafius*, qui virorum eruditissimorum Iacobi filius, Godefridi frater, 1655. Calend. Ian. Lipsiae natus, anno 1672. ibidem Philosophiae Magister, a. 1679. Iuris utriusque Doctor Francofurti ad Viadrum renunciatus. Redux singulari industria studiosam iuventutem ad veram sapientiam manu quasi ducere contendit, & quoniam praeditus fuit ingenio habili, ac, ubi solertiam

* Samuelis Freyherrn von Puffendorff acht Bücher vom Natur und Völker Rechte, mit Hertii, Barbeyrac, und anderer hochgelehrter Maenner Anmerkungen, (Imm. Weberus, aliique huic interpretationi laudorem impenderunt.)

tiam intendit, plane mirabili, *iuriscivile & Philosophiam imprimis moralem ab inutilibus scholastico-Aristotelicorum nugis purgare, solidiora in illis fundamenta Auditoribus suis inculcare & contra aduersarios liberiori calamo & ore defendere coepit.* Hoc ipso ordinarios inprimis Doctores, pristinae confutionis patronos, magnopere offende-
 bat, quorum improba consilia cum ad sui perniciem tendere aduerteret, fuga salutem quaerens secessit Halam Saxonum, vbi tutela Electoris Brandenburgici fruens, Consiliarii titulo condecoratus, non minimum studio-
 rum numerum ad se conciuuit, & ita Electori *Friderico Sapienti* ansam praebuit, vt conuocatis vndique vi-
 ris doctissimis ac celebrioribus ibidem Academiam adhuc florentem 1694. erigeret, in qua recens condita Mu-

farum sede Thomasio nostro *secunda*
Iuris Professio primum fuit demanda-
 ta, mortuo autem Samuele Stryckio,
 Confiliarii intimi, Academiae Dire-
 ctoris ac Professoris primarii digni-
 tatem obtinuit, & post infinita in
 philosophiam & iurisprudentiam me-
 rita a. 1728. d. 23. Septembr. diem
 obiit supremum. *

§. 47.

Optandum foret, ut certaminum,
 quae illustris vir magno omnino ve-
 ritatis studio ductus adiit haud pauca,
 accuratior extaret historia; interea ta-
 lium cupidos ad sequentia scripta ab-
 legamus: Freymüthige, lustige und
 ernsthaftige, jedoch vernunft- und ges-
 eßmäßige Gedanken, oder Monats-
 ge-

* Plura de eiusdem vita leguntur in D. Chr.
 Polyc. Leporini Germania Litt. viv. II. P.
 ab initio.

gespräche über allerhand, fürnehmlich
aber neue Bücher, durch alle 12. Mo-
nate des 1688. und 1689. Jahres durch-
geführt, in 8. 2. B. Halle. 1690.

Dissertationem prooemialem &
Programma germanicum in fronte
institutionum iurisprudentiae diuinae

Kleine teutsche Schriften III. a. edit.
Halle. 1721. 8.

Weitere Erläuterung durch unter-
schiedliche Exempel des Vorschlags we-
gen der neuen Wissenschaft, anderer
Menschen Gemüther erkennen zu ler-
nen, auf Anleitung der Zundthigung
gen Hrn. M. Wilh. Ernst Tenkels,
publicirt und D. Joh. Fried. Meiern
zugeeignet. 4te Edit. Halle 1711. 8.

Summarische Anzeige und kurze
Apologie wider die vielen Anschuldi-
gungen und Verfolgungen, damit ihn
etliche Chursächsishe Theologen nun

etliche Jahre her beleget haben, quam iunctam offendens eiusdem Rechte Evangelischer Fürsten in Theologischen Streitigkeiten, gründlich ausgeführt wider die Papisische Lehrsätze eines Theologi in Leipzig, Edit. V. Halle 1713. 4.

Reliquien des politischen Papstthums mit gesuchter Inquisition wider unschuldige Leute, in eius ernsthaften, aber doch muntern und vernünftigen Gedanken und Erinnerungen über allerhand auserlesene juristische Handel Part. III. nr. 1. (Halle 1720. 21. IV. T. 4.)

Summarische Erzählung * von der Verjagung des Autoris aus seinem Vaterlande, in eius vernünftigen und christ-

* Eadem est cum ea, quae supra allata est: Summarische Anzeige; sed multo hic edita est auctior.

christlichen ; aber nicht scheinheiligen Gedanken und Erinnerungen über allerhand gemischte philosophische und juristische Händel. Halle 1723. 8. Part. II. nr. 2.

Händel mit Hrn. Hector Gottfr. Masio in eben diesen gemischten philosophischen und juristischen Händeln P. II. nr. 3. (conferatur Nr. IX. in den Kleinen teutschen Schriften , vbi se *Attilam Friderv. Frombold* vocat.)

Prodierunt *Aetii Dieterici Ebrenbold* (Siegfried. Bentzen Rendsb. Pastor.) Vernunft gegründeter Bericht, was von einem Scribenten zu halten, dessen Schriften durch den Henker verbrannt worden. 1692. 4. contra *Thomasium*, & deinde: *Eiusd. Autoris Christianus minime Christianus* (acerimum scriptum.)

Das a. 1689. Hrn. M. Aug. Herm. Francken ertheilte Responsum iuris, in d. gemischten Händeln Part. II. nr. 5.

Lezte Verfolgung wegen der von ihm publicirten Ehe- und Gewissensfrage, in d. gemischten Händeln. P. III. nr. 1.

Warum der Autor seinen bisherigen Widersachern zu antworten nicht gesonnen sey? in dem Anhange zu den Thomasischen gemischten Händeln 2c.

§. 48.

Gemino autem opere de iurisprudentia naturali bene mereri voluit illustris *Thomasius*, altero Puffendorffianis hypothesebus & legibus diuinis positiuis vniuersalibus superstructo, quod sub titulo: Institutionum iurisprudentiae diuinae libri tres, in quibus fundamenta iuris naturalis secundum hypotheses illustris Puffendorffii perspicue demonstrantur, & ab ob-

obiectionibus dissentientium, potissimum D. Valentini Alberti, Professoris Lipsiensis liberantur, fundamenta itidem iuris diuini positiui vniuersalis, primum a iure naturali distincte fecernuntur & explicantur Edit. VIra Halae 1717. 4. *; altero, ** quo reiectis illis, principia honesti, iusti, & decori,

* Editiones priores sunt. Lips. 1688. 4. & 8. Hal. 1694. 4. 1702. 1710. 8. Prodiit quoque versio germanica Ioan. Gottfr. Zeidleri sub rubro: Grundlehre des Natur- und Völkerverrechts. Halle 1709. 4. in qua Ephr. Gerhardus von den Hindernissen der natürlichen Rechtsgelahrtheit praefatus est. Christianus Thomasius, Lutherus philosophicus. vid. *Acta Philosophorum V. 1. P. IV. p. 609. seq.* edere Lipsiae incoepit institutiones hasce. Libri earum primi censor erat Bornius Consiliarius Elect. Sax. intimus, qui cum se difficilem nimisque cautum praeberet, simul afferens, ius naturae non tam ad Ictos, quam potius ad Philosophos & Theologos pertinere; coactus Thomasius, posteriores libros Halae imprimi curauit. In hac editione sexta praeter scholia perpetua accesserunt. 1.) Programma germanicum Hal. 1691.

1691. vulgatum, hypotheses Alberti expendens. 2.) *Quaestio* de definitione fauorabilium & odiorum, cum Placcio ventilata. 3.) *Programma*, definitionem substantiae, hactenus quaesitam, sistens. 4.) *Theses* excerptae ex ipsis institutionibus his, & ad disputandum publice propositae. 5.) *Duplex Index*. In *dissertatione proëmiali* praeter multa vitae Thomasiae momenta, praecipuas a Valent. Alberti, aliisque sibi illatas iniurias auctor recenset. *Illustrant* vitam Thomasiae, *Apologia* dem Recht Evang. Fürsten in Theol. Streitigkeiten adiuncta, & Gedanken über allerhand Rechtshandel, *describunt* eandem, *Leporinus*; in Germania literata vii. P. II.; *Parentalia Thomasiae*; *Acta Eruditorum Lipsiensia* mens. Oct. 1729. art. XIV. & b. *Stollus*. Hist. litt. p. m. 709. & in supplem. p. 234. seqq.

** „Huius libri, itidem a Ioh. Gottfr. Zeidler germanice redditum recensum apud Stollum in *Bibl. Stoll.* & in *Actis Eruditorum Lips.* 1706. p. 236. seqq. & in ipsius Thomasiae kurzen Bericht von den künftigen Thomasischen Collegiis und Schriften 1705. 8. p. 9. seqq. habemus adcuratum. Hic meminisse iuuabit a) in his fundamentis destrui, quod exstructum fuerat in institutionibus, ius diuinum positum vniuersale. b) ortas hinc esse sectas, alteram *Thomasiarum primorum*, qui scilicet institutiones sequuntur, alteram *secundorum*, quibus fundamenta probantur. (Sic ill. *Meister* in *Bibl. P. I.* p. 397. seqq.)

decori, sub rubro: Fundamentorum iuris naturae & gentium ex sensu communi deductorum, eruere annisus est, & quod Halae 1705. f. 1708. & ibidem 1718. 4. publicauit. (vid. Smauff. Syst. nov. L. 1. §. XXXII. p. 312.)
§. 49.

Praeter hos quatuor viros iuris naturalis prudentiae constituendae fuere multi, qui nunc propriis principiis innixi, nunc sua methodo vsi, nunc electica ratione in nullius verba iurantes iuris naturalis systemata & compendia luci publicae exposuerunt, quorum praecipuos nominare lubet, quia colligere & recensere omnes longum foret. Secundum temporis ordinem occurrunt.

Sec. XVI.

Iob. Oldendorpij *Ilagoge seu elementaria introductio iuris naturae, gentium & ciuilis.* Prodiit primum Colon.

Colon. 1539. 8. vna cum expositione
in LL. XII. Tabular., epitome succes-
sionis ab intestato & enarratione bre-
ui de iure singulari siue priuilegio.
Extat quoque in Opp. Tom. I. a. 1559.
& in *variis lectionibus*. Lugd. 1546. 8.
p. 7-37.*

Hermannii Vlneri regulæ iuris an-
tiqui h. e. generalia artis boni & æqui
præcepta, in quibus totius iuris ra-
tio consistit, in ordinem literarum
redacta Francof. 1565. 8. vid. *Vinhold*
Not. Script. iur. nat. p. 85.

Sec. XVII.

Iob. Brandii Quaestiones aliquor
illustres de lege naturæ & prædica-
tionibus inusitatis. Rost. 1614. 4.

Math.

* Fuit Oldendorpius omnium primus, qui
systema iuris natur. scribendum suscep-
erunt vid. Meisteri Bibl. I. N. & G. Part. I.
p. 374. vitam eius exhibet Moller Cimbr.
litt. Tom. III. p. 518. seqq.

Matth. Stephani methodica tractatio
de arte iuris. Gryph. 1615. 8. vid.
Vinhold l. c. p. 77. Conf. Meisteri
Bibl. p. 395.

Petrus Gassendus in Syntagmatis
philos. 1646. Parte III. ius naturae
quatuor capitibus concludit vid. *Mei-*
steri Bibl. I. N. P. I. p. 350. Conf.
Schmaussii nouum Systema I. N. libr.
I. §. XXIV. p. 226.

Sam. Ritter de iure naturae gentium
& ciuili. Witteb. 1654.

Job. Mich. Dilberri ius naturae &
gentium. Helmst. 1649. 4.

Job. Wolfgang. Textoris Synopsis
iuris gentium. Basil. 1640. & 1680. 4.

Confer. *Bibl. iuris imperantium*
Cap. I. Pos. VIII. §. 1. p. 85. & Ieni-
chen Bibl. Lipen. *J. v. Textor & Mül-*
ler in *Gv. Grotii* Enchirid. p. 11.

Henr.

Henr. Amersbach. delineatio iuris naturae Ien. 1655. & Halb. 1660. 4.

Ius naturae rebus creatis a Deo constitutum. Ex observat. P. *Ivonis* Parisini, ordinis Capucinorum S. Francisci. Paris 1658. fol. (vid. Smauss. l. c. §. XXV. p. 241.)

Martin. Schoockii liber de iure naturae Groeningae 1659. 4.

Richardi Zouchaei elementa iurisprudentiae Oxon. 1629. 8. Hagae 1660. 8. 1665. 12. prodierunt, saepius posthaec recusa, multas quaestiones iuris naturalis cum iure civili miscent. Non parem igitur haec cum aliis viri summi scriptis plausum, neque adeo perpetuum meruerunt. vid. Bibl. iur. imper. Cap. I. Pos. VII. §. 1. p. 86.

Casp. Esaias Siegfried de iure naturae Lips. 1661. 4.

Enoch

Enoch Glaesneri diff. de iure naturae
Helmst. 1662.

Edoart. Herbertus de Cherbury de
religione gentilium Amst. 1663. (vid.
Bibl. quadr. iur. imper. p. 80.)

Adam Rechenbergii lineamenta phi-
losophiae ciuilis. Lipf. 1663. & 1711.
12. vid. *Acta Erud. Lipf.* 1694. p. 93.
conf. *Meisteri Bibl. P. I.* p. 380.

Ioh. a Felde elementa iuris vniuer-
si & iustiniani. Franc. & Lipf. 1664. 4.

Erici Mauriti principia iuris pub-
lici. Tubingae 1665. 4. & in opuscu-
lis. 1692. editis. (vid. *Bibl. quadrip.*
iur. imp. Cap. I. Pos. VIII. §. 1. p. 84.

Huld. ab Eiben diff. de fonte iuris
Gieffae 1667. * (vid. *Vinhold. not. scr.*
iur. nat. p. 25.)

F

Georg.

* Extat in eius scriptis ab Hertio editis p. 468.
vid. *Meisteri Bibl. P. I.* p. 346.

Georg. Radovius de iure naturae gentium & ciuili. Rost. 1668. 4.

Gottfried Vogels allgemeines Völk-
ferrecht. Frankf. 1668. 12.

Iob. Ada. Osiandri Typus legis naturae ad verbi diuini ὑπογραμμὸν expressus. Tubing. 1669. 4.

Ben. Spinosae tract. theol. politicus. 1670. eiusd. opera posthuma 1677 (vid. Smauff. l. c. p. 276.)

Natban Culmerwel Discourse of the Light of Nature. Oxford. 1669. 4.

Achill. Ecksteinii vniuersae iurisprudentiae naturalis sceleton. Francof. 1671. 4.

Iob. Corr. Durrius de iuris gentium cum iure naturae consensu. Altor. 1671. 4.

Chr. Donati de iure naturali, quod obrinet inter parentes & liberos. Witt. 1672. 4.

Christo.

Christo. Schraderi Diff. de iure nat.
Lips. 1673.

Henr. Vffelmann de iure naturae
gentium & ciuili. Helmst. 1674. 4.

Eiusdem variorum illustrium con-
scientiae casuum fasciculus, ibidem-
que introductio in ius naturae. Lips.
& Goslar. 1709. 4.

Praestantem hunc laborem ab in-
teritu vindicarunt duum viri, *Casp.*
Henr. Sellius, qui e tenebris in lucem
protraxit, & *Hennig. Guil. Hagius*,
qui mendis repurgauit. *Vinhold* l. c.
p. 84. & *Meister*. Bibl. P. I. p. 400.

Ioan. Scheffer de iure N. eiusque fun-
damento. Vpsal. 1675. 4.

Val. Veltbemii vera & genuina fun-
damenta iuris naturae Ien. 1675. 4.

Sam. Rachelii de iure naturae & gent.
Diff. II. Kilon. 1676. v. *Smauss*. syst.
n. p. 327.

Valent. Alberti compendium iuris naturae orthodoxae Theologiae conformatum. Lips. 1676. 8. 1678. 1679. 8. (mentem, principiaque Alberti breuiter delineauit *Vinboldus* in Not. scr. p. 1. conf. *Meister*. Bibl. P. I. p. 327. & *Smauff*. Syft. nou. p. 269.

Iob. Maller iuris naturae quidditas Witteb. 1677.

Ioa. Ioach. Zentgrauii disq. de origine, veritate & obligatione iuris nat. & G. Argentor. 1678. 8. 1684. 8. (vid. *Smauff*. l. c. p. 270.)

Anton. Guntheri Broemse discursus de iure naturae & gentium, exhibens duo eaque infallibilia principia (amorem sui & societatis) secundum quae quilibet obueniens casus moralis e vestigio a quolibet etiam indocto moraliter examinari ac determinari potest. Hamb. (1680.) vid. *Meister*. l. c. p. 335.

Theod.

Theod. Sigfr. Ring de insufficientia iuris naturae in dirimendis controuersis ciuilibus Francof. ad Viad. 1681.

Gottl. Frid. Seeligmann moralia in compendio s. virtuosae actiones nostrae ex amore deductae Rosto. 1681.

Matthaeus Stier de vsu iuris naturae Helmst. 1683. 12.

Guil. van der Muelen Diss. de origine iuris naturae. Vltraj. 1684. 12.

Eiusd. defensio dissertationis de origine iuris natur. contra Musaeum. Vltraj. 1687. 8. denuo recusa ibid. 1738. 4. cui dissertatio de die mundi & rerum omnium natali adiecta est.

Henrici Fentzschii ius naturae brutis denegatum. Lips. 1684.

Anonymi accuratissimum scriptum circa ius naturae & gentium. 1684. 4.

Vid. Jenich. Bibl. Lipen. v. *ius naturale*.

Ebregott. Dan. Colbergii Sciagraphia iuris naturae ex schola Aristotelis & Spiritus sancti. Gryph. 1684. 8. (vid. noua literaria maris balthici 1698. p. 221.)

Dav. Mevii nucleus iuris naturae & gentium. Francof. 1686. 8. antea vulgarus Sund. 1671. & 1680. 8. sub tit. D. M. Prodrom. iuris gentium communis. (vid. Bibl. iur. imp. C. 1. P. 1. §. 9. conf. Meister l. c. p. 323. seqq. & Smauss. Syst. nou. I. N. L. 1. §. XXVI. p. 252.)

Sim. Henr. Musaei ius Paradisiacum Ploen. 1686. 8. (conf. Vinhold Not. script. iur. nat. p. 45.)

Eiusd. vindiciae iuris naturalis paradisiaci ibid. 1686. 8.

Eiusd. responsio ad Guil. van der Muelen defensionem dissertationis de origine iuris naturae, vindiciis para-

paradisiacis oppositam. (conf. Jenich. Bibl. Lipen. p. 315.

Eiusd. lemmatum generalium de iure naturali series prima. Kilon. 1687. 4.

Job. Eifenbarti Institutionum iuris naturalis in moralis philosophiae doctrina repraesentatio. Helmst. 1684. 12. & 1691. 8.

Auctori ex veteris philosophiae practicae Doctoribus, Aristotele imprimis, novas iuris naturalis institutiones adornare placuit, ut de usu illius philosophiae in iurisprudentia, quam simul cum hac profitebatur, magis constaret. Vid. act. Erud. Lips. 1685. p. 452. seq. ubi hae institutiones latius enumerantur. conf. Meister l. c. p. 346. adde Müller. in Gu. Grotii Enchir. p. 12.

Job. Lud. Praschius de lege charitatis ad H. Grotium de I. B. & P. cum

designazione iuris naturalis ex disciplina christianorum Rarib. 1688. 8.

Eiusdem Erläuterung des Gesetzes der Liebe über H. Grotiü Bücher vom Recht des Krieges und des Friedens, vid. Vinhold. l. c. p. 58.

Eiusd. Vertheidigung des natürlichen Rechts, und kurze Antwort auf Thomasi Einwürfe vom Gesetz der Liebe. Regensp. 1686. 8.

Ioh. Volck. Bechmanni Analec̃ta de iure naturae & gent. Annexa inst. iur. publ. Ien. 1688. 8.

Ioh. Tesmari vindiciae iuris naturae Marb. 1688.

Ioh. Paul. Hebenstreit de iure naturali Ien. 1688. (vid. Bibl. Lipen. Ienich. f. v. *iur naturae*.)

Ioh. Iac. a Ryffel de iure naturae & gentium libri duo. Lipsf. 1689. 8.

Ioh.

Ioan. Mich. Langii Epitome iuris naturalis. Norimb. 1691. 8.

Phil. Reinh. Vitriarii institutiones iuris naturae & gentium in vsum Principis Christiani Ludouici March. Brand. ad methodum Hug. Grotii Lugd. Bat. 1692. 8. & cum Buddei Hist. iur. nat. Halae 1695. 8. & cum selectis eiusd. iur. nat. Hist. & Hist. Phil. Hebr. Lugd. Bat. 1704. 1711. 8.

Anth. Gunth. Hesbusii iuris nat. & gent. summa capita in officiis humanis ad Cic. offic. Lib. 1. c. 10. Lips. 1691.

Goedb. Borgezii Enodatio iuris naturae. Lugd. Bat. 1691. 8.

Job. Christ. Muldeneri Definitio iuris naturae. Erf. 1692. & 1698.

Job. Henrici Suiceri Ius Nat. & G. Tig. 1694. 8.

Vincent Placcii Accessiones iuris naturalis priuati & publici, quorum

hoc politica doctrina, ius imperiorum & gentium continetur. Hamb. 1695. 8. (vid. Vinhold. Not. script. iur. nat. p. 58.)

Georg Lanus de fundamento iuris naturae iuxta hypotheses D. Val. Alberti Lips. 1695. (vid. Meister. l. c. p. 368.)

Ioh. Reinb. Hedingeri Conspectus naturalis iurisprudentiae. Vlm. 1697. 8.

Ioh. Franc. Buddeii ius naturae. (vid. Ejusd. Philosophia practica lib. II. quae prodit Halae 1697. 8. 1702. & 1712. 8. conf. Bibl. iur. imper. Cap. I. Pos. VIII. §. 1. p. 80.)

Eiusd. Selecta iuris naturae & gentium. Halae 1704. & 1717. 8.

Ioh. Henrici Bodini ius mundi seu vindiciae iuris naturae. Rint. 1698. & Halae 1711. 4. (vid. Bibl. iuris imp. Cap. I. Pos. VIII. §. 1. p. 80.)

Henr.

Henr. Ernst. Kestneri prudentia iuris naturalis. Rint. 1698. 4. (de aliis huius libri editionibus consule Bibliothecas, *Ienichianam* & *iuris imperant.* suis quamlibet locis. Huius operis delineationem autem inuenies in *Actis Erud. Lipsf.* 1698. p. 485. seqq.

Iob. Wolfg. laegeri Theses ex iure naturae Tubing. 1698. 4.

Mich. Foertschii Dissertat. V. subiunctae Ambrosii tribus libris, de officiis, a se editis. Stuttgart. 1699. 4.

Diff. I. analytica de officiis Ambrosii. II. Historico-analytica de Patrum philosophia morali. III. de natura & indole officii secundum disciplinam christianam. IV. de officii efficientia. V. de officiorum comparatione.

Chr. Wilb. Loescherus de distinctione iuris naturae & gentium. Witteb. 1699. 4. (vid. Vinhold in not. scr. iur. nat. p. 48.)

Inim.

Imm. Weber de habitu iuris naturae
ad disciplinam christianorum. Gieß.
1699.

Idem de osculis, quibus naturae &
ciuitatum iura mutuo se amplectun-
tur Gieß. 703.

Sec. XVIII.

Math. Iac. Wablii acroamaticus iu-
risprud. vniuersalis typus. Quedlinb.
1700. 8. v. *Smauss*, syst. n. 1, 1, p. 327.

Gabrielis Groddeckii praecipuae
controuerſiae ethicae & politicae ad
disciplinam iuris naturalis. Gedani
1700. 4. vid. *Meiſter*. Bibl. P. I. p. 354.
conf. noua liter. maris balth. 1702.
p. 77. ſeqq.

Carol. Lundii Sciagraphia iuris di-
uini naturalis, ciuilibis & gentium.
Vpſal. 1700. 8.

Idem de fundamentis iuris naturae
& gentium eorumque discriminibus.
Vpſal. 1700. 8. *Iob.*

Ioh. Georg. Roeferii institutiones ex iure naturae. Stettin. 1701. 12.

I. G. Koferi institutiones morales ad mentem Puffendorffii, Grotii, aliorumque 1701. 12. (conf. Bibl. iur. imp. Cap. I. Pos. VIII. §. I. p. 84.)

Gottl. Alert. Fundamenti legis naturalis brevis evolutio. 1701. (vid. Glasfey. in Bibl. I. N. & G. p. 130.)

Nich. Berns Recht der Natur, aus der Natur so angeführt, daß kein Heyde, Jude und Türke, auch selbst kein Atheiste, und also kein Mensch sich dessen vernünftig kann begeben. Hamb. 1703. 4.

Frid. Herm. Crameri Tract. iuris gentium ad ductum positionum Cocceianarum Lemg. 1703. 4.

Imman. Proelei Diss. de origine diversorum iuris naturae principiorum, quatenus nec vnica, nec adequate vera sunt. Lips. 1703. 4.

Eiusd.

Eiusd. Grundsätze des Gesetzes der Natur, nebst einer kurzen Historie u. Anmerkungen über die Lehren des Hrn. v. Puffendorff, wie auch einem Beweis, daß die Pacta nicht des Interesse; sondern ihrer Natur und Eigenschaften wegen zu halten. Leipzig 1709. u. 1719. 8. (vid. Vinhold. Not. scr. I. N. p. 59.)

Iob. Georg. Wachteri origines iuris naturae siue de iure naturae humanae demonstrationes mathematic. Berol. 1704. 4. (v. Glafey Hist. I. N. Cap. 3. §. 181. p. 234. & Smauss. l. c. p. 308.)

Licht und Recht. Erste Entdeckung 1704. andre Entdeckung 1704. dritte Entdeckung 1705. vierte Entdeckung 1705. (vid. Meisteri Bibl. I. N. & G. Part. I. p. 331.)

Des Rechts der Natur und dessen Lehre, Unschuld und Nothwendigkeit wider den Auctorem des Lichts dargethan.

gethan. Auctore *Gottl. Gerb. Titio.*
Lips. 1704. 8.

Iob. Wilb. Engelbrechti. Orat. de
iure naturae & gentium, magno ciui-
lis iurisprudentiae praesidio. Helmst.
1705. 4.

Iob. Ferry. de Principiis iuris innati. Argent. 1705. 4.

Georg. Raphaelii Tract. de iure naturae contra libellum Licht und Recht. Rost. 1705. 8. (*Ανορύμως* editum hunc tractatum Raphaelio vindicarunt noua litt. Lubec. mens. Oct. 1705. p. 291.)

Iob. Senstii Schediasma iuris naturae, succincte & methodice tractati, in quo variae ac noxiae quorundam hypothefes practicis e naturae principiis sacrae Scripturae lumine illustratis & confirmatis expenduntur & diluuntur. Lips. & Rost. 1705. 8. (vid. Vinhold. not. scr. I. N. p. 74. conf. nou. litt.

litt. mar. balth. 1705. mens. Octob.
p. 298. & Smauff. l. c. p. 325.)

Ioh. Iac. Ferberi Philosophia iuris
naturae methodo disciplinari. Witteb.
1706. & 1709. 4. (vid. *Meister. Bibl.*
I. N. P. I. p 347.)

Zach. Loebbecke Positones ex iure
naturae, publico, romano, germa-
nico, feudali & ciuili. Lugd. Bat.
1706. 4.

Andr. Iul. Dornmeyer. de principio
primo iuris naturae. Hal. 1707. 4.

Eine deutliche Vorstellung von der
Nutzbarkeit des natürlichen Rechts im
gemeinen Leben, worinnen selbige ei-
gentlich bestehet, und auf was Weise
sie sich fürnemlich bey einem Advocaten
äussern müsse; discoursive eingeführt
von Christoph Andreas Kemmer an.
1707. 4.

Dan.

Dan. Ringmacherus de iuris naturalis indole & constitutione, Vlm. 1707. 4.

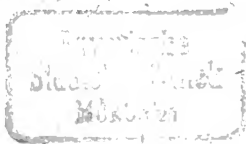
Geo. Adolph. Caroccii disp. de usu iuris naturalis in statu ciuili. Gryph. 1708.

Auctor. Anonymi kurze doch aber gründliche Einleitung zum iure naturae & gentium, mit einer Vorrede D. Gottlieb. Gerh. Titii. Hal. 1708. 8. (*Titii principia iuris naturae aperiuntur in obseru. ad Puffendorf. de officio hom. & ciu. Lib. 1. Cap. III. Obs. LXXVIII. Num. 1.*)

Luder. Menckenii Gymnasium polemicum complectens selectas 620. controuerfias iuris naturae & gentium, iuris publici, romani, germanici, feudalis & canonici Lipsf. 1708. 4. (prima editio est Lipsf. 1689. 4. in tribus prioribus tractatur ius naturae

G

&

& gentium, potissimaque eius controversiae enodantur. vid. Bibl. iur. imp. Cap. i. Pos. VIII. §. 1. p. 84.)

Ian. Vinc. Grauiinae origines iuris civilis, quibus ortus & progressus *cuiusnam* iuris naturalis, gentium & XII. Tabb. legesque ac SCta. explicantur. Libri tres. Lips. 1708. 4. (Lib. 1. iam 1701. Neapoli prodiit & Lips. 1706. 8. cui in hac editione accesserunt libri secundus & tertius.) vid. Meisteri Bibl. I. N. & G. P. 1. p. 353. & ibid. dict. acta-erud. Lips. 1708. p. 470. seqq.)

Iob. Eberh. Roesleri decas thesium ad iurisprudentiam naturalem pertinentium. Tubing. 1708. 4. (iuris naturae magnam in Theologia utilitatem esse, Thes. VI. & Puffendorffii verba interdum Hobbesianismum redolere Thes. Xma contenditur quoad reliquas vid. Meister. l. c. p. 385.)

Mari

• Martin Musig Licht der Weisheit
in denen nöthigsten Stücken der wahren
Gelehrsamkeit zur Erkenntniß
menschlicher und göttlicher Dinge nach
Anleitung der Grundsätze des H. Io.
Fr. Buddei nebst dessen Vorrede von
der Welt und Schulgelährtheit. Tom.
I. Francof. & Lips. 1709. 1716. 8.
Tom. II. in quo tractatur ius naturae &
gent. Franc. & Lips. 1711. 8. prodit.
Summam opusculi exhibent pluribus
Acta Erud. Lips. 1709. p. 429. seqq.

• Iob. Iac. Ferberi Philosophia iuris
naturae methodo disciplinari & accu-
rata praepositae Wittebergae 1709. 4.
(Scholasticorum viam insistit autor,
& multis distinctionibus allatis &
applicatis, in fine, subiecto & obiecto
iuris naturae, ut loquitur, plus ope-
rae impendit, quam in ipsis eius prae-
ceptis; conformationem creaturae

rationalis cum Creatore iuris naturae constituit principium, quod merito reiectum inuenies in S. R. *Walcbii* Lexic. Philos. p. 1274. Edit. sec.

Christia. Weisii compendium iuris naturae, unde peti solent argumenta ab honesto. (in instit. eius orat. Lips. 1709. 8.) videat. de Autoris principio vniuersali in amore erga Deum & proximum posito *Vinhold* in Not. scr. iur. nat. p. 88.

Immanuel. Proelei Grundsätze des Rechts der Natur, nebst einer kurzen Historie und Anmerkungen über die Lehren des Hrn. von Puffendorf, wie auch einem Beweis, daß die Pacta nicht des Interesse; sondern ihrer Natur und Eigenschaften wegen zu halten. Leipz. 1709. und 1719. 8.

Praecepta iuris naturae Proeleus ex conseruatione sui deduxit, ad quam
omnis

omnis homo inclinet, h. e. ad con-
 servationem animi, corporis, bono-
 rumque externorum. Historiae eius
 iuris naturae sunt primae tantummo-
 do lineae a primo parente usque ad
 tempora Thomae deductae. Per-
 currit quoque quaedam systematis
 Puffendorffii capita, in quibusdam
 ab eo discedens, in aliis cum
 eo consentiens. Autor quoque est
 diss. de origine diuersorum iuris na-
 turae principiorum, quatenus nec
 vnica, nec adaequate vera sunt. Lips.
 1703.

*Mich. Henr. Gribneri principiorum
 iurisprudentiae naturalis Libri IV.
 Witteb. 1710. 4. & 1717. 1723. 1727.
 & 1733. 8.*

Constituerat auctor tertiae priori-
 bus multo auctiori & emendationi
 editioni historiam iuris naturae ad-

G 3 dere,

dere, & legum diuinarum, quae positivae vniuersales dicuntur, principia inquirere, sed non superfuit ei tantum ab aliis negotiis otii, vt exequi hoc institutum potuerit. vid. *Kablii* Bibl. Phil. Struu. Tom. II. c. 3. p. 348. f. lit. u. Quod attinet ad systema ipsum, quod nullo nritur principio primo, quia eiusmodi dari, Gribnerus negauit, consulendi sunt *Glassey* in hist. iur. nat. lib. 3. p. 249. seq. *Kabl.* l. c. *Meister* in Bibl. iur. n. p. 354. quibus add. *Bibliothèque ancienne & moderne* Tom. IX. P. I. art. V. *vermischte Bibliothek* Vol. I. p. 573. & *Stollii* Bibliothec. Part. XII. p. 332.

Ioan. Georg. Knoblauch principia Gribneri in compendium f. vt ipse vult, in nucleum redegit. Witt. 1722. 8.

Volumen iuris gentium, historiam & origines S. R. I. Comitum a War-
tenberg;

tenberg ; Dissertationem politicam de charactere praestantissimi purpurati, exemplo Wartembergici Comitibus declarati, ac *specimen institutionum iuris naturae & gentium Wartembergicarum*, complectens. Amst. 1710. 8. (Recensum huius libri inuenies in *Ill. Meißleri Biblioth. P. I. p. 403. conf. Acta Erud. Lips. Tom. IV. Sect. X. p. 432. seq.*

Iob. Guil. Jani iudicia eruditorum de principio iuris naturae. Witteb. 1711. 4.

Dieter. Herm. Kemmerichii neu eröffnete Akademie der Wissenschaften. Leipz. 1711. 8. (Pars II. da. exhibet compendium iuris nat. & gentium.) Praecognita quoque iuris diuini naturalis, vulgo naturae & gentium Ienae 1738. 8. edidit.

Ioh. Ioach. Weidner ius naturae omnibus congenitum & insitum. diff. IV. Rost. 1711.

Sam. Frid. Willenbergii Sicilimenta iuris gentium prudentiae, ex libris Hug. Grotii de I. B. & P. aliorumque scriptis collecta, & in quaestiones redacta, post editionem Gedanensem. Lips. 1711. 8. vid. supra p. 28. Prima editio publici iuris facta est Gedan. 1709. 8. Autor ponit primum principium in voluntate Dei, iusque gentium non dari a iure naturae diuersum contendit. Praeter Grotii, Puffendorffii, & Thomassii principia sequitur hypotheses Buddei, Becmanni, Hertii, Huberi, Seldeni, aliorum. In quauis materia, de qua Doctores dissentiunt, nominauit potissimos Scriptores, qui ex instituto controuerfiam tractant. Vtimur verbis

bis Ill. Meisteri in Bibl. I. N. & G.
P. 1. p. 408. Plura de hoc libro nar-
rantur im neuen Büchersaal der gel.
Welt. Defn. I. p. 49. seqq.

Moysis Amyraldi de iure naturae,
quod connubia dirigit disquisitiones
sex. Ex gallico versae a *Bernb. Henr.
Reinoldo* ex Bibliotheca *Gerardi van
Mastricht*. I. C. S. B. edidit, qui no-
tas, aliaque eiusdem argumenti ad-
didit. Stadae 1712. 1717. Hamb. 1735.
8. (recensetur hic liber in neuen Bü-
chersaal der gelehrten Welt. Defn. 17.
P. 355 - 366.)

Georgii Beyeri delineatio iuris di-
uini naturalis & positiui vniuersalis
ad fundamenta sua reuocati, & ad
iura humana, quibus vtimur accom-
modati, propositionibus succinctis
comprehensa. Witteb. 1712. Lipsf.
1716. 4. (posterior editio priori ante-

ferenda est, quippe ab auctore recognita, nouisque additamentis aucta instructaque auctoris vita, indiceque rerum vberissimo, recusa denuo ibid. 1726. vid. Meisteri Bibl. p. 334. conf. Nachricht von den Büch. in der Stoll. Bibliothek p. 356. seqq. Caeterum autor suum Puffendorffii placitis, & Thomassii praeceptis prioribus superstruxit systema.)

Ephraimi Gerhardi delineatio iuris naturalis, siue de principiis iusti, libri tres, quibus fundamenta generalia doctrinae de Decoro accesserunt. Ien. 1712. 8. Autor ipse fatetur, se fuisse methodum Georgii Beyeri & Frid. Guil. Bierlingii secutum, quibus cum ius naturae externum s. cogens ab interno bene discernit, & principium suum in seruanda pace externa ponit. Inuecti sunt quidam in eum ob discrimen

men illud applicatum, sed iustis de
caussis id ipsum adhibuit; ut scilicet
distinctae redderentur morales disci-
plinae, nec summa miscerentur imis.
Ab erroribus ceterum non immunis
est, quorum plures ex Thomasio
haussit. Praeterea eiusdem *Gerhardi*
extat Prolusio academica de contro-
uersiis iuris naturae minuendis, ven-
tilationi meditationum de principiis
iusti, permissu illustris Jctorum. or-
dinis in Ienensi Saxonum ducali aca-
demia publice instituendae praemissa
Ienae 1713. 8. quae quidem succi ple-
na non est, sed trita continet. Quae
sunt verba & iudicium *Kablii* in Bibl.
Philos. Buder. P. II. Cap. III. p. 348.
adde *Stollium* in Bibliotheca P. IV.
p. 359. seq. & P. XII. p. 320. seqq.
& in Einleitung zur Histor. der Ge-
lehrth. Cap. vom Recht der Natur
p. 660.

p. 660. porro den neuen Büchersaal
der gelehrten Welt Vol. II. p. 429. seq.
& *Meisterum* l. c. p. 350. seqq.

Frid. Aug. Hackmanni Iurispru-
dentia vniuersalis diuina. Helmst.
1712. 8. Prostat quoque eiusdem
progr. de aulicis iuris naturae & pub-
lici studiis. ibid. 1705.

Carl. Gottfr. Winckler de potestate
legum ciuiliū in ius naturae. Lips.
1713. 4.

Henr. Wegborstii Labyrinthus mo-
ralis iur. naturae peruius. Pars I. II.
Haun. 1713. 4. (tertiā partem reli-
quit ineditam autor) conf. *Mollerum*
in Cimbr. litt. Tom. I. p. 715.

Iob. Gottfr. Vogelii breuiarum iuris-
prudentiae naturalis aphorismis suc-
cinctis comprehensum. Dresd. 1713. 4

Alex. Arn. Pagenstecheri diss. de iu-
re naturae. (recusa in eiusd. Sylloge
differ-

dissertationum Bremae 1713. 12. editarum. conf. Acta Erud. Lips. 1713. p. 389. seqq.

Iob. Eberh. Schweling de natura iuris naturae. Brem. 1713. 4.

Iob. Lud. Boye diss. de natura & indole iurisprudentiae naturalis. Ien. 1713. 4.

Aug. Leyseri diss. de iure naturae & gentium. Helmst. 1713. (inserta *Meditat. ad ff.* inter specimina tertium occupans locum.

Carol. Otton. Rechenbergii Institutiones iurisprudentiae naturalis. Lips. 1714. 4. (laudare & commendare pluribus verbis hunc librum, eo minus nobis necessarium esse videtur, quo magis cognita est ac perspecta summa eruditio viri olim celeberrimi Rechenbergii. Posuit primum iuris naturalis principium in amore sui rationali

tionali autor illustris. Contenta & laudes vberiores huius operis quaere in *Stollii* ganz neuen Zus. und Ausb. p. 223. *Glasfey*. Gesch. des R. d. N. Lib. III. §. 238. & *Ienichen* Bibl. Lipen. voce: ius nat. p. 316. conf. *Meisteri* Bibl. iur. nat. & G. P. I. p. 380. 81.) Extat quoque *Rechenberg*. Progr. de autoribus, qui scriptis iurispr. naturalem illustrarunt. Lips. 1711.

Corn. Backeri diss. de principiis iuris naturae & ciuilis. Lugd. Bat. 1714.

Christ. Wildvogel de usu iuris naturae in actionibus principum conspicuo. Ien. 1714. 4.

Bernh. Klepperbein vernünftige Einigkeit des natürlichen und bürgerlichen Rechts. Leipz. 1714. 4.

Iob. Henr. Bocrisii ius naturae Rabinorum, siue specimen doctrinae moralis doctorum gentis Ebraeae de
offi.

officiis ad filum Tr. Talmudici Pircke
Abboth. Ien. 1714. 4.

T. H. van den Honert. Theologia
naturalis & reuelata per aphorismos
delineata ex commentario de veris
Dei viis. Amst. 1715. 8. (in lib. II. de
officiis differit, quo in loco ethieam
quoque & ius naturae strictim exhi-
bet. vid. Vinhold. in Not. script. iur.
nat. p. 40.)

Guil. Hieron. Bruckneri specimen
iuris naturae eiusdemque descriptio
Ien. 1715. 4.

Herm. Carl. Lud. de Nauendorff: de
vfu iuris naturalis in actionibus prin-
cipum. Ien. 1715. (vid. Glafey Bibl.
iur. nat. p. 349.

Arn. van den Brinck de iure natu-
rali Traj. 1716.

Spa-

Spavan * (Angli) Law of nature and Nations, Lond. 1716. II. Tom. 8. (conf. Bibl. iur. imper. Cap. I. Pos. V. §. 15. p. 43.)

Andr. Westphalii diff. de adiumentis & cautelis iurisprudentiae naturalis rite excolendae. Gryph. 1716. (add. eiusd. Tract. de impedito iuris naturalis progressu. ibid. 1728. 4.)

Andr. Goepelii, Com. Pal. Caes. & Med. Doctoris, fons scientiarum ex iure naturae, cuius nouissima methodus, praemissis causis dialecticis, omnium hominum & ciuium officia in lucem profert meridianam, principia exhibens philosophiae rationalis & naturalis, moralis & ciuilis, medicinae rationalis & experimentalis, Theologiae naturalis & moralis, iuris
natu-

* Est quoque interpret lib. *Puffendorff. de officio hom. & ciuis.*

naturalis & gentilis, iuris publici vni-
uersalis & particularis, iurispruden-
tiae ciuilis & particularis; praemissa
praefatione de lege naturali & morali,
nec non de imagine Dei & Diaboli.
Francof. 1717. 8. *

Dan. Frid. Hobeisel de immutabili
legis naturae veritate. Gedani 1717.
4. (add. Eiusd. Theses controuersae
iuris nat. & gent. Hal. 1726. 4. & de
principiis iuris naturae. Hal. 1731. 4.)

Melch.

* In iis, quae *Vinholdus* in Not. script. J. N.
p. 29. de Goepelio nostro in medium affert,
dextras dextris iungimus. Iudicat eum
Scriptorem, qui iuris naturalis dignitatem,
vñbus amplissimis in apicem euecturus,
res altissimas, aquilino quodam volatu,
sed raptu ocyffimo transuectus, scientia-
rum originem vti transcurrendo potius,
quam pertractando exposuit. Jus naturae
compendiaria solum modo contemplatione
expressit, & in scholasticorum potius,
quam Grotii Puffendorffique castris mili-
tare ac proelia sustinere voluit.

H

Melch. Lubeck de iure naturae. Regiom. & Lips. 1717. 12.

Iob. Adam. Gregorovii Disput. VII. de habitu iuris naturae & gentium ad rempublicam. (Prodierunt Regiomonti Ima 1717. II. 1717. III. 1718. IV. 1719. V. 1719. VI. 1721. VII. 1722. 4.

Iob. Grimmii Principia iuris naturae & ciuilis. Francof. 1717. 12.

(*Nicolai Pragemanii* (J. V. D. & Regim. Saxo-Vinar. Advoc. ordinar.) specimen tractationis de meritis germanorum in iurisprudentiam naturalem. Ienae 1718. 4.

Eiusdem Iurisprudentia naturalis ita explicata, vt rite positis fundamentis, & discretis pie, honeste, iuste, decore viuendi praeceptis ex illis ipsis iuris naturae capita ducantur, ac controuersiae vsu maxime venientes diiudi-

iudicentur. Ienae 1722. 4. (comple-
ctitur haecce iurispr. nat. XII. differ-
tationes academicas, Ienae diuerso
tempore sub Praesidio Autoris, ibi-
dem publici Doctoris munere functi,
defensas, quarum Ima *de necessitate
legis naturalis*, II. *de diuersitate nor-
mae*, III. *de principio iuris naturalis*,
IV. *de collatione praeceptorum*, pii,
bonesti, & decori, V. *de praeceptis iu-
sti & non laedendo*, VI. *de iure & ob-
ligatione pactorum*. VII. *de rerum do-
minio*. VIII. *de iure Sermonis*. IX. *de
Societatibus minoribus seu domesticis*.
X. *de habitu societatis ciuilis*. XI. *de
iure imperantium erga ciues*. XII. *de
iure imperantium erga externos*.

De eiusdem Pragmanni Positioni-
bus iuris naturae & gentium in vsum
auditorum. Ienae 1725. 4. vid. Bibl.
iur. imper. p. 84.

H 2

Christ.

Christ. Gottl. Schwarz de ordine tradendae iurisprudentiae naturalis. Altorfii 1718. 8. (vid. §. 25. p. 29. in annot.)

Eiusdem specimina controuersiarum iuris naturae & gentium ex historia graeca illustratarum (specimen I. Altorf. 1711. 4. continet controuersiam de iure belli in res sacras ex historia graeca illustratam. Specimen II. ibidem, eodem anno, ex historia praemissa illustrat quaestionem de usu veneni in bello. Specim. III. ibid. 1712. 4. de Dominio maris agit eadem ratione. Spec. IV. ib. 1718. 4. controuersiae de modo acquirendi Domini per occupationem ex historia graeca lucem affundit. vid. *Meisteri Biblioth. I. N. & G. P. I. p. 390. seqq.*)

Eiusd. Disquisitiones septem problematum iuris naturae & gentium.

(hae

(hae Disquisitiones prodibant sepe-
ratim: Ima Altorf. 1722. II. 1722.
III. 1724. IV. 1726. V. 1726. VI. 1727.
VII. 1728. 4. Deinde *Sylloge proble-
matum iuris naturae & gentium*. Al-
torf. 1738. 4. lucem adspexit. vid.
Meister l. c. p. 391.

Lucae a Spreckelsen Diff. de iuris
naturalis & ciuilibus differentiis. Lugd.
Bat. 1718. 4.

Io. Georgii Wagneri. I. V. D. iuris
naturalis & gentium liber elementa-
rius, solida obligationis fundamenta
& praecipua iurisciuiilis priuati prin-
cipia methodo demonstratiua exhi-
bens. Halae Magd. 1719. & 1721. 8. *

H 3

Ioh.

* Vituperationibus affectus est Wagnerus, quia
iuris naturae leges improprias esse asseruit,
iisdemque afficienda videtur eiusdem ver-
borum obscuritas. In toto scripto tene-
bris immersa sunt omnia, quo inde eum
quoque nominis celebritatem consecutum
esse

Ioh. Frid Konbard de iure naturae eiusque principiis. Lips. 1719. 8.

Henrici Cocceji Prodomus iustitiae gentium seu de socialitate Grotiana & maiestatis origine. Francf. ad Viadr. 1719. 4. add. *Eiusd.* Positiones pro explicatione iuris gentium, cum commentario *Frid. Herm. Crameri*. Lemgov. 1703. *Eiusd.* Antinomia iuris gentium. Francf. ad Viadr. 1720. 8. & de immutabilitate iuris naturae. Ultraj. 1690. 4. (Coccejana scripta iuris naturae & gentium edidit *Frid. Herm. Cramerus*. Lemgov. 1713. & 1714. 4.)

Iac. Wilh. Feuerlini Diss. ius naturae Socratis delineans. Altorf. 1719. 4. (collegit Autor Socratis regulas virtutis

esse nullam testatur *Kablius* in Bibl. Phil. Struvian. Tom. II. p. 349. conf. *Glasfey* in Recht d. B. I. I. c. I. §. 196. p. 85. *Stollii* Hist. d. Ges. p. 651. & *Reinhardi* Hist. I. N. p. 69.

ruris morumque ad iurisprudentiam
 naturalem pertinentes, inque hac Diff.
 proposuit. Eundem laborem fere
 quidem susceperunt *Io. Groeningius*,
Iac. Frid. Ludovici, *Io. Franc. Bud-*
deus, *A. Osiander Boernerus*, sed leui
 digito quasi, merita Socratis in ius
 naturae tetigerunt. Hinc vberius rem
 tractat auctor, eoque ordine, quo
 hodie compendia systemataque iuris
 naturae solent disponi, non ac si eun-
 dem Socrati velit adscribi, sed vt eo
 distinctius Socratis placita proponi
 possint, & illico adpareat, quid ad
 illustrandum vnum quodque iuris na-
 turae caput e Socratica philosophia
 faciat. *Sunt verba ill. Meisteri in Bibl.*
I. N. & G. P. I. p. 348.)

Ioh. Balth. Wernberi Analecta iuris
naturae & gentium. Witt. 1720. &
1721. 8. (vide supra §. 24. p. 26.)

Accesserunt Edit. poster. Fratris *Henn. Lud. Wernberi* Dissertationes, quarum in prima: *de euidencia & certitudine demonstrationum moralium*, probatur, in iure naturae demonstrationibus quoque euidentiſſimis locum eſſe.

Eiusd. Dissertationes iuris naturalis, quibus in primis genuinum, idemque vnicum & adaequatum illius principium ſtabilitur. Viteb. 1721. 8.
 (Diff. Ima de Apodictica moralium certitudine. II. de modo obligationem hominum, qua talium, mutuam ſcientifice demonſtrandi. III. de genuina leges naturales & gentium inueſtigandi methodo. IV. ſiſtens genuinae methodi leges naturales inueſtigandi vberiore demonſtrationem. V. de Naturali homicidiorum quorundam impunitate. VI. de violenta

lenta sui defensione. VII. de principiis officiorum humanorum internis. VIII. de iure parentum & liberorum secundum legem naturae. IX. de moralitate simulationis aulicae. X. de obligatione matrimoniali secundum legem naturae. XI. de actionum moralium materiali & formali. XII. exhibet iudicium de praecipuis scriptoribus iuris naturae. * XIII. de auctoritate iuris civilis circa obligationes naturales. XIV. de summo Politici bono. Quibus dd. propter argumenti affinitatem, nonnulla Programmata adiecta sunt. Progr. I. de ortu atque progressu disciplinae iuris naturalis, II. de utilitate iuris naturae in foro. III. de praeiudicio auctoritatis & opinione communi. IV. de Logomachiis.

H 5

V.

* De H. Grotio, Io. Seldeno, Th. Hobbesio, & Sam. Puffendorffio.

V. de cautionibus nonnullis in studio iuris nat. vtiliter obseruandis.

Sigis. Iac. Apini obseruationes selectae & monita circa ius naturae. Altorf. 1720. 4.

Ioh. Gabriel. Wolfii institutiones iurisprudentiae naturalis tum priuatae tum publicae, quibus regulae iusti, honesti, decori ac prudentiae distincte explicantur. Halae 1720. 8. (totum in hoc libro philosophiae practicae ambitum emensus est autor, ob perspicuum scribendi, quo vtitur genus, laude dignissimus. In propositione; fac ea, quae ad veram humani generis felicitatem conducunt, & contraria omitte, principium iuris nat. ab eo positum est vniuersale.)

Mich. Christ. Hanovii Examen dubiorum contra ius naturae motorum. Lips. 1720. 4. Directum est contra auctoris Anonymi (Hombergk zu Vach)

dubia iuris naturae. vid. Bibl. iur. imp. quadr. c. 1. pos. 1. § 4. & 5.

Iob. Wilb. Waldschmidt delineatio principiorum iuris naturae in vsum auditorum suorum priuatum, positionibus succinctis comprehensa. Marb. 1721. 4.

Iob. Gottfr. Sitten Prodigromus' einiger Observationum iuris naturae, oder fünf in das ius nat. gehörige praedjudicial Fragen Lipsi 1721. (contra mathematicam probandi methodum a D. *Andr. Rudigero* in *institutionibus eruditionis* & imprimis Iure N. adhibitam, obiectionibus in medium allatis oppido multis, autor quoque principium in societatis cura positum Grotii, vel potius Puffendorffii impugnat, officia erga Deum, quae Puffendorffius in opere maiori minime tetigit, ad iuris naturae ambitum necessario requirens.

Frid.

Frid. Gentzkenii Schediasma morale de principiis iusti. Kil. 1721. 4. (Historiam quoque iuris nat. affert succinctam in *Histor. Philos. Hamb.* 1731. edita.)

Martini Hasseni Synopsis scientiae de prudentia morali vniuersa, & praecipua honesti, decori, iusti, aequi & boni principia succinctis positionibus complexa. Witt. 1721. 4. (Methodum auctoris & sententias circa varias iuris naturalis propositiones late persequuntur *Acta Erud. Lips.* 1722. p. 40 - 49. vid. *Meister* l. c. p. 357.)

Philipp. Rich. Schroeder de definitionibus & diuisionibus iuris naturae & gentium. Reg. 1722.

Iob. Laurentii Fleischeri Institutiones iuris naturae & gentium, in quibus regulae iusti, decori atque honesti
potif-

potiffimum secundum principia Thomafiana diftincte explanantur & explicantur. Hal. 1722. 8. 1730. & Lipf. 1741. 8. (Autorem partes fovere Thomafii, ut iamiam ex Titulo, magis adhuc ex affumto primo iuris naturae principio, ex fententia de obligatione interna & externa, de lege p. 136. & refolutione quaestionis; an ius naturae fit lex aut confilium paternum, reliquisque capitibus multis apparet. vid. *Glafey* in *Hift. I. N.* & *G.* p. 253. feqq.)

Mauri Cordati, Wallachiae Principis, liber de officiis, graece & latine. Lipf. 1721. 4. (accurate, appofite atque fubtiliter difputare purpuratum hunc autorem *Jenichen Bibl. Lipp.* f. l. teftatur.)

Iob. Gottb. Rosae Differtationes fex de exiftentia iuris naturalis. Rudolft.

1722.

1722. 4. Eiusdem Diff. duae de eo, quid sit ius naturae. ibid. 1723. Id. de utilitate iuris naturalis ad Theologiam Jen. 1720. & de indulgentia & rigore iuris naturae. Jen. 1718.

Sam. Koehleferi a Kerefeer Axiomata iuris naturae de officiis iusti, honesti & decori. Cibinii Transylvaniae 1723. 8. (vid. Io. Christo. Mylius in Bibl. Anon. Pseud. P. 1. p. 805. conf. Fenichen in Supplem. ad Lipen. B. voce ius naturale.)

Adam Fried. Glasfey's Recht der Vernunft, sowohl unter einzelnen Menschen als ganzen Völkern, worinnen die Lehren dieser Wissenschaft auf feste Gründe gesetzt, und nach selbigen die in Welthändeln, auch unter denen Gelehrten vorgefallene Streitigkeiten erörtert werden; nebst einer Historie des vernünftigen Rechts, worinnen
das

das Leben und die Lehren eines jeden
Hauptscribentens im Jure Naturae an-
gezeigt und untersucht werden, samt
einer Bibliotheca Juris naturae & gen-
tium, welche die bis anhero in dieser
Disciplin herausgekommenen Bücher,
Dissertationes, Deductiones und an-
dere Schriften nach ihren Materien
in alphabetischer Ordnung aufleget.
Ed. Ima Franc. & Lips. 1723. Ilda
multo auctior & emendatior ibid.
1732. & III. 1746. 4. (De Edit. poste-
riorum titulo a titulo prioris diuerso
videnda sunt, quae habet Praefatio
Ildae Editioni praefixa. Biblioth. J.N.
& G., cuius in libri inscriptione men-
tio est facta, ipsi iuri naturae prae-
missa, prodiit quoque separatim Lips.
1722. 4. & bene de eadem meritis
est ill. *Chr. Fr. Geo. Meisterus*, cui de-
bemus accepta illa additamenta, om-
nibus

nibus grata: Ausbesserung und Zusätze zu S. T. Hrn. Hofrath Glaseys Bibliotheca Jur. N. & G. Götting. 1740. & 41. 4. edita. Actor. Erudit. Lipsien- sium Autorum reprehensionibus opposuit *Glasey*. Vertheidigung seines Rechts der Vernunft wider das im 171. Theil der Leipziger Actor. Eruditorum darüber gefällte Urtheil. Dresden u. Leipzig 1733. 4. Caeterum, quae in Glaseyo minime placent, genus nimirum dicendi ex ingrata peregrinarum linguarum varietate compositum, copiosam eiusdem, de iure gentium voluntario, diu exploso, disputationem, reliquaque capita, quae ei maxime cordi videntur, praedictis multis ex veris iurisprudentiae naturalis fontibus haustis, undique exemplis, ex Historia recentiori tam, quam antiqua repetitis illustrantibus, muni-

munitis beneque adhibitis facile neglexeris.

Andr. Rudigeri Philosophia pragmatica methodo apodictica & quoad eius licuit mathematica conscripta. Lips. 1723. 8. (Est eadem cum *Institutionibus Eruditionis ab A. antea editis*, quarum libri II. Parte secunda ius naturale methodo mathematica continetur; quod attinet ad hoc diiudicandum invenies in *Act. Erud. Lips. suppl. Tom. VIII. Suppl. VI. p. 225. seqq.* conf. *Vinhold.* in not. scr. I. N. p. 69. & qui contra eum insurgit *Glassey R. d. B.* lib. I. C. 11. p. 64. seqq.)

Iob. Jac. Syrbius Anweisung zur Weisheit und denen dahin gehörigen Wissenschaften. Jena 1724. 8. (principia iuris naturae Parte IV. occurrunt, de quibus *Glassey* l. c. p. 81. „Er hätte sie nach seiner eignen penetranten Meditation

dition gar wohl, und demonstrativ
gefaßt, auch sonst den Gelehrten
Hofnung gegeben, daß man von ihm
völligere Institutiones iuris naturalis
zu erwarten habe.)

Anonymi (Ioh. Fr. Hombergk zu
Vach) *dubia iuris naturae ad genero-*
fissimum Dominum --- Duaci 1719.
Francof. 1724. 4. & Jenae 1742. 4.
(multa honorifice & grauitate de ho-
rum dubiorum autore *Schmauffius* l. c.
p. 335. §. XXXV. praedicauit, qui
ipse fassus est: ich halte es für ein Buch,
welches im studio iuris naturalis von
gar besonderm Nutzen und fast unent-
behrlich ist. Ich habe öfters öffentli-
che Vorlesungen darüber angestellt,
welche unter andern zu meinen A. 1740.
herausgegebenen Dissertationibus iuris
naturalis Anlaß gegeben haben, edidit
quoque dubia, & quae commentatus
est

est simul in Lib. II. Syst. Nov. Gött.
1754. conf. *Gundlingii* Discours über
f. N. u. B. N. p. 11. De *Hombergkii*
aduersariis vid. *Meisteri* Bibl. J. N. &
G. P. I. p. 332. quo cum omnes de
dubiis ipsis plura notatu digna cu-
pientes ablegamus ad Part. XVII. der
vermischten Bibliothek Art. V. & Leipz.
neuen Zeitungen von gelehrten Sachen
1718. p. 864. & 1720. p. 15. & 62.)
Joh. Frid. Hombergk zu Vach, The-
mis, s. de ortu legis aeternae secun-
dum sententiam Graecorum liber sin-
gularis Marburgi C. 1725. 4. (in Act.
Erudit. Mens. Aug. A. 1726. p. 369.
seqq. totius opusculi perfectissima ex-
hibita est delineatio.)

Eiusdem Hypomnemata iuris gen-
tium, noua & succincta methodo di-
gesta cum perpetuis annotationibus,
quibus pleraque vberius deducuntur,

I. 2. prae-

praecepta virtutis & iuris vbique discernuntur, confusio ethices & iurisprudentiae naturalis a multis commissa inculcatur, harmonia & disconuenientia iuris naturae cum iure romano singulis in locis demonstratur & nobilissima haec Disciplina a praesumptis opinionibus, fictionibus, aliisque erroribus vacua sistitur, cum triplici indice, in usum auditorii tam priuati, quam publici. Curante *Casp. a Rheden.* Bremae. 1721. 8.

Eiusdem de iurisprudentia rationali liber Marb. 1722. 4.

Eiusd. Diss. de pace & societate humani generis natura constituta, ipsis principiis Thom. Hobbii probata. Marb. 1722. 4.

Iac. Frid. Ludovici doctrina iuris naturae iuridice considerata. Giefl. 1724. 8. (post obitum auctoris cum ipsius vita prodit.) *Leonh.*

Leonb. Carlier de iure naturae, gent. & imperio. Würceburgi 1725. 4.

Christoph Köderigens gründliche Einleitung zur Erkenntniß des natürlichen Rechts. Chemnitz 1725. 8. (methodo erotematica scripta est haecce introductio, quae iuris nat. capita leuiter attingit.)

Georg. Andr. Vinboldi Nucleus iuris nat., in quo huius iuris praecipua ex dignitate hominis naturali noua & haftenus nunquam visa hypothesi per nexum demonstratiuum deducuntur. Lipsi. 1725. 8. (Autor *naturalem hominis dignitatem* obseruauit, primo statim intuitu & vel perfunctoria humanae naturae contemplatione, maximam ac praecipuam partem officiorum iuris naturae suggerere, id quod ipsum ad intensiorem meditationem erexit, qua instituta, non sine suc-

cessu totius disciplinae ex isto principio deducendae, periculum fecit. Ipsa tractatio J. N. quinque sectionibus absolvitur, quarum Ima est de *religione naturali*; II. *complectitur officia absoluta* III. *explicat officia hypothetica tam extra, quam intra civitatem*. In IV. succedunt *officia hypothetica in civitate* & V. denique proponitur *ius naturae inter gentes*. In Appendice *iuris naturae cognata*, quae & subinde ab huius disciplinae autoribus ipsi iuri naturae admisceri solent, puta *licitum, aequum, honestum, decorum* distinctis capitibus explicantur. vid. *Act. Erud. Lips.* mensis Sept. A. 1725. p. 425. seqq.

Traité de la Societé civile & du moyen de rendre heureux en contribuant au bonheur avec qui l'on vit, avec des observations sur diverses
ou-

ouvrages renommes de Morale. 1726.
(Aut. P. Buffier. vid. *Glassey* R. d. R.
L. 1. C. 2. §. 195. p. m. 85.)

Herm. Henr. Engelbrechti Diff. de
meritis Germanorum in Iurispruden-
tiam naturalem. Gryph. 1726.

Ernst. Iob. Frid. Mantzelii primae
lineae iuris naturae vere talis secun-
dum sanae rationis principia ductae.
Rost. 1726. 8. (Autorem vestigia an-
tecessorum non terruerunt, qui mo-
do tamen infelici, naturae ius ex Pa-
radiso petere conati sunt. Inde nactus
est ille *Liscovium* aduersarium, qui
eum in observationibus 1735. 8. quae
quoque extant in eiusd. *Sammlung*
ernsthafter und satyrischer Schriften,
more suo perstrinxit.)

Fab. Toerner da vario variorum iu-
ris natur. fundamento. Vpsal. 1727. 4.
(vid. *Jenichen* Bibl. iur. Lipp. p. 316.)

J. Geo. Walchs Einleitung in die Philosophie. Leipzig 1727. 8. (Lib. II. c. VI. Iur. N. capita pertractantur.)

Nic. Hir. Gundlingii ius naturae agentium, connexa ratione, nouaque methodo elaboratum, & a praesumptis opinionibus aliisque ineptiis vacuum. Halae 1728. Edit. III. auctior. & emend. ibid. 1736. 8. (Autoris ius nat. prodibat primum sub tit. *viae ad veritatem iurisprudentialis naturalis* in Parte III. eius *Viae ad veritatem* Halae 1714. 8. editae. Sanis nititur *Hobbesii* principiis, quae in Diss. antea 1706. habita, autor f. t. *Status naturalis Hobbesii in corpore iuris ciuilis defensi & defendendi*. vid. f. p. 40. stabiliiuit; vid. *Schmaufs*. n. Syst. L. I. §. 33. p. 316. conf. *Meister* l. c. p. 355.)

Eiusdem ausführlicher Discours über das Natur- und Völkerrecht 2c.
Fr.

Fr. & Leipz. 1734. 47. 4. (in hoc libro, qui, quum iam ex humanis abiisset Gundlingius, prelo excessit, eum non vbique audimus perorantem, etsi lectio eius non sine fructu tiro- num sit; consul. *acta Erudit. German.* Parte 192. Art. 2. p. 865. seqq. *Eiusd.* Abhandlung von dem Ursprung der natürl. Gesezze extat in Gundlingian. Part. 33. p. 275 - 292. Quod attinet ad vitam Gundlingii vid. die auf ihn gehaltene Gedächtnißrede, porro; *Me- moire sur la vie & les ouvrages de Mr. Nicolas Jerome Gundling in Biblio- theque germanique* Tom. XXIII. Art. VIII. p. 244. *Programma funeb. au- spiciis Hoffmanni editum*; *Diarium inscriptum: Gundlingiana materia continuata* Num. 1. *Hamb.* 1731. die neuen Zeitungen v. gel. S. 1730. p. 365. seqq. & *Stollii Hist. litt.* p. m. 711. inque *Suppl.* p. 235. seqq. loh.

Iob. Serlachius de origine iuris naturalis. Vpf. 1728.

Iob. Frid. Schneideri ius naturae & gentium. Lipf. 1729. (vid. Jenich. in Bibl. Lipp. iur. f. v. J. N.)

Henrici Koebleri Iuris naturalis, eiusque cum primis cogentis methodo systematica propositi, Exercitationes VII. Jenae 1729. 4. ibid. auctior. 1733. 4. 1738. 8. Francf. ad M. 1738. 8. & earum Editio nouissima ad Msct. autoris correctâ atque ex eodem aucta cum notis & praef. *Geo. Christ. Stellmagii* Jenae 1741. 4. (Ius naturale, quod vocamus, cogens s. externum autor sibi sumsit illustrandum, & notum illud; *suum* cuique principium posuit vniuersale, ex quo omnes ad forum externum naturale pertinentes leges ab iis, quae ad forum internum & tribunal rationis spectant, bene discer-

discernendas rite deduxit. Dissertatione prolusoria praemissa; *Exercitat. I.* agit de natura humana morali. II. de obligatione morali & lege naturali eiusque principio & origine III. de imputatione IV. de officiis hominum naturalibus eorumque discrimine & gradatione V. de iure laesi in laedentem connato in statu naturali VI. de iure pactitio. VII. de iure dominiorum. Post autoris obitum *Iob. Mich. Hoerffelmann* edidit *Herr. Koebleri Meditationes & Annotationes über dessen Natur und Völkerrecht nebst einer Demonstration von der Existenz Gottes. Jena 1738. 4.* cui libro praefationem affixit *Iob. Iust. Schierschmidius*, contra quam *Constantinus Democritus*, sub quo nomine *Christo. Andr. Meyckius* latere dicitur, scripsit: *vindicias contra petulantis ingenii auctorem*

rem J. J. S., qui Koebleranis iuris naturae meditationibus praefationem praemisit, in qua summa cum inscitia nec minori cum imprudentia J. G. Heineccium erroris arguere voluit. Halae 1738. 8.

H. Koebleri Iuris societatis & gentium ad ius naturae reuocati, Specimina VII. Ienae 1736. 4. (de reliquis editionibus post fata Koebleri impressis vid. Part. II. des ausführlichen Entwurfs einer vollständigen Historie der Wolfischen Philosophie Caroli Gunt-heri Ludovici §. 422. nec non eiusdem neueste Merkwürdigkeiten der Leibniz-Wolfischen Weltweisheit, gesammelt, und mit unpartheiischer Feder aufgesetzt §. 58. p. 110. seqq. Prodierunt Ienae 1738. 4. Des seel. Hrn. Prof. Köblers eigne Meditationes und Annotationes über dessen ius sociale & Gen-

Gentium, ab eodem Hoerffelmanno
a. d. forsan editae.)

Henrici Conradi Koenigii Schedias-
ma de hominum inter feras educato-
rum statu naturali solitario. Existen-
tia status indubitatis exemplis proba-
tur, indoles eiusdem explicatur, il-
lustratur, denique usus in iurispru-
dentia naturali ostenditur. excus. Ha-
noverae 1730. 4.

Christo. Lud. Crellii Progr. de ad-
iumentis iuris ciuilis ex iure naturali.
Witt. 1730. (*egregium* dicitur ab *Fe-
nichen* in Supplem. Lip. voce: *iur
naturae.*)

Io. Frid. Weidleri institutiones iuris
naturae & gentium methodo geome-
trica digestae, collatoque sparsim iu-
re positio illustratae Witt. 1731. 8.
(*In Nov. act. Erud. mens. Febr. a 1732.
p. 78. seqq.* auctor tam ob argumento-
rum

rum delectum, quam perspicuum orationis genus electum omnibus commendatur. Cap. III. de principiis iuris naturalis & commonstrat, quod vnus quidem fons sit omnium veritatum moralium, voluntas nimirum Numinis immortalis, per rectam rationem patefacta, quoniam autem haec generalis propositio claritate destituitur, ex relatione hominis ad Deum, se, & alios tria principia (Buddei more) ducit, quae singulorum officiorum genera complectuntur. Caeterum multa notatu digna de *methodi accuratioris, qua geometrae vtuntur, in doctrina morali utilitate praefatus est autor, & Cap. Imo, vbi generalis de iure naturae tractatio occurrit de eius historia nonnihil in compendio exposuit.*)

Spe-

Specimen nouum iuris naturalis de
aequitate in probabilibus exemplo
emtionis spei illustrata, notatis simul
differentiis illius iuris a iure ciuili
communi; autore Io. Vlric. Cramero.
Marburgi C. 1731. 4. (Proposuit sibi
autor in specimine hoc eleganti de-
monstrandum, dari in probabilibus
aequitatem, ab iis obseruandam, qui
iustitiae commutatiuae litant. Neau-
tem doctrina abstracta offenderet le-
ctorem, eandem exemplo singulari
emtionis spei illustrandam esse duxit.
vld. Act. Erud. L. mens. Majia. 1731.
p. 237.)

Io. Ernst. Philippi πρώτων Ψευδος
circa principium iuris naturae. Halae
1731. 4.

Eman. Wolleb. generalia iuris na-
turae & singularia quaedam de legiti-
matione, de tutelis, de acquisitione
domi-

dominii. Basil. 1731. (vid. Jenichen
Bib. Lip. h. v.)

Andr. Schotti axiomata, quibus ratio, principium iuris naturae vnum adaequatum, euidens & indemonstrabile sistitur. Lips. 1731. 4.

Georg. Christo. Glogavenii Specimina II. de iuris naturalis principii historia atque defensoribus Reg. 1732. 4.

Gottl. Sturmii Justinianus in definiendo iure naturali & distinguendis iuribus summus artifex. Witt. 1733. 4.

J. C. Havenbergii observatio ad 1. Cor. XI., 13. 14. de iure naturae hypothetico. (vid. ad Nou. acta Erud. Suppl. Tom. I. a. 1735. Sect. V. p. 236.)

E. A. Pagenstecher Juris tractatum, sparsim hucusque editorum, nonnulli sequentes: Naturalis iuris principia. -- cui accedit disputatio cum *Heineccio*. In theoria non minus, quam foro, non

non obseruata vulgo, ex iure naturae, latino sermone, stiloque veterum &c. Editio altera, aucta & emend. Herbornae 1734. 4. (In Diss. de naturalis iuris principiis exhibet autor primo breuibus thesibus *Pufendorfii* doctrinas, licet nonnunquam ab eo secesserit; deinde meditationes proprias affert. A natura iuris repetendam originem esse, affirmat, & exinde concludit, sine notitia naturalis iuris factum aliquem Ictum, id est, egregium, esse non posse. vid. Nov. Act. Erud. Mens. Dec. A. 1738. p. 675.)

Ius Nat. & Gent., in duos diuisum tractatus, quorum primus continet ius publicum vniuersale, alter *Hugonis Grotii* ius belli & pacis explicatum, sub Augustissimis auspiciis Sacrae Caes. & Regiae Catholicae Maiestatis &c. in eiusdem per antiqua Vniuersitate Fri-
K burgensi

burgenſi Briſgoica, vna cum Parer-
 gis ex iure publico Imperii Romano-
 Germanici publicae Diſputationi ſub-
 jectum a *Ferdinando Sebaſtiano L. B.*
de Sickingen Hobenburg, Autore &
 Praefide *Ioanne Sigismundo Stapff*, V.
 J. D. SS. Can. Jur. Nat. & G. ac pub-
 lici Profefſore, nec non praefatae
 Vniuerſit. Seniore. Mogunt. 1735. 4.
 (Autor definitionem *Grotii* de lege
 morali, quod ſit actionum moralium
 regula obligans ad id, quod rectum
 eſt, ſuo definito latioreſſe putauit;
 & quia *Socialitatem Puffendorſii* vni-
 verſalis iuris naturae principii requi-
 ſitis deſtitutam eſſe credidit, eius in
 locum ſequentem ponendam propo-
 ſuit regulam: *Illud omne ſpectato iure*
naturae, eſt licitum, praeceptum, vel
prohibitum, quod ſimpliciter & neceſ-
fario expedit eſſe licitum, praeceptum,
vel

*vel prohibitum, ad felicem Statum naturae humanae; & quidem illud grauiter est prohibitum, quod simpliciter & necessario expedit grauiter esse prohibitum; illud vero leuiter est prohibitum, quod simpliciter & necessario expedit leuiter esse prohibitum. Optaremus, vt breuior paulo, saltem magis perspicua regula haecce proposita esset. vid. ad Nov. acta Erud. suppl. Tom. II. Sect. IX. p. 395. *)*

Franc. Alef Herculis iuridici extra biuium positi linea recta, hoc est, iuris naturae immota principia. Heidelberg. 1735. 4.

Gottfr. Sellii Progr. ius naturae reliquorum, quae colimus, iurium perpetuum comitem esse. Gött. 1735.

K 2

Jos

* Vid. Ill. Meisterei Bibl. J. N. & G. P. I. p. 394. seqq. vbi ex errore haud magni momenti L. Baroni de Sickingen Hobenburg Jur. N. compendium, ab ibidem indicato *Stapffii* libro diuersum attribuitur.

Johann Frid. Kúbels Gründlich bewiesenes Recht der Natur, worinnen alle Streitigkeiten auf das deutlichste gehoben, und die in das Recht der Natur gehörige Wahrheiten auf eine demonstrativische Art erwiesen werden. Witt. 1735. 8. (vid. Kahlii Bibl. Ph. Str. T. II. C. III. p. 356., vbi Typographi forsan culpa, Autor *Kuebel* vocatur.)

Nützliche Sammlung verschiedener meistens ungedruckter Schriften, Berichte, Urkunden, Briefe, Bedenken, welche zur Erläuterung der Natur und Völker, besonders Teutscher Staats und Lehnrechten, auch Kirchen, politischen, und gelehrten Historien dienen können, mit einigen Anmerkungen erläutert, herausgegeben von Christian Gottl. Buder. Frankf. und Leipz. 1735. 8. (vid. Nova Act. Erud.

Erud. Mens. Januar. A. 1737. p. 37. seqq.)

Nicol. Coneinae iuris naturalis & gentium doctrina metaphysice asserta. Vener. 1736. 8. (vid. Leipzig. gel. Zeitung. 1738. p. 71.)

Laurent. Reinhardi kurzgefaßte Einleitung zum Natur- und Völkerverecht. Leipz. 1736. 8. *Eiusd.* Prolusio de insigni vtilitate iuris naturalis. Vinar. 1739. 4.

Io. Nicol. Hertii Commentationum atque Opusculorum de selectis & rarioribus ex iurisprudentia vniuersali, publica, feudali, & romana, nec non historia germanica, argumentis, ex mssptis b. Autoris edidit, correxit, & insigniter locupletauit *Ioh. Iacob. Hombergck.* Franc. ad Moen. 1737. 4. (vid. Nov. acta Erud. Mens. Jun. a. 1741. P. II. p. 348. seqq.)

Cornelii van Bynckershoek Quaestio-
num iuris publici Lib. II. quorum
primus est de rebus bellicis, secun-
dus de rebus varii argumenti. Lug-
duni Bat. 1737. 4. (in Oper. omn.
T. II. p. 159. seqq. Col. Allobrog.
1761. fol.) Recensentur Quaestiones
d. in Nov. Act. Erud. Mens. April. a.
1738. P. I. p. 203.

Io. Gottl. de Hackemann Comment.
de iure naturae, genuino iurium re-
liquorum parente. Helmst. 1737. 4.

Christophori Henrici Amthoris Uns-
vorgreifliche Gedanken von der bequem-
sten Methode, deren sich ein akademi-
scher Lehrer, sowohl überhaupt, als
bey Erklärung des Natur- und Völ-
kerrechts insonderheit bedienen kann.
Eiusdem Collegium de iusto s. doctri-
na iusti oder eine Erklärung des Na-
tur- und Völkerrechts in Eiusd. Phi-
los.

Isophia morali s. doctrina de iusto, honesto & decoro edita a *Frid. Gerhard Voss*. Leipz. u. Copenhag. 1737. 38. 8.

Ioh. Frid. Jacobi Diss. quo sensu detur & non detur ius naturale. Goett. 1737. 4.

10. *Gottl. Heineccii* Elementa iuris naturae & gentium commoda auditoribus methodo adornata. Hal. 1738. & Argent. 1742. 8. (quae elementa non possunt non Lectoribus, qui Heineccii scripta in deliciis habent, hoc est, plurimis, periucunda esse. Posuit Autor cum *Sam. & Henr. L. B. de Cocceji*, in voluntate Dei per rationem omnibus patefacta iuris naturae primum & vniuersale principium, concedit quidem actiones sua natura dici posse bonas, similiterque malas, negat autem, eius modi actiones iustas vel iniustas esse absque lege censendas.

das. v. Nov. act. Erud. Mens. Octob.
1738. p. 592. seqq.

G. Turnbullius Elem. d. in anglicum idioma transtulit, iisque notas, commentationemque; de natura & origine legum moralium, thesesque de morum doctrina, christianaque philosophia adiecit. Lond. 1742. 8.

Iob. Leonb. Hauschildii noua basis s. structura iuris naturae fundamentalis, principio vnico & euidenti, eo-que vniuersali & adaequato, argumentisque indubitatis contignata; vel: Neue und richtige Grundlegung des natürl. Rechts. Dresdae 1738. 8. (in sobolis procreatione autor J. N. principium primum & vniuersale detectum putans, nouam suam J. N. basin opusculo: *praesumptionem pro libértate naturali in causis rusticorum, quatenus neque leges, neque pacta obstant,*
ab

ab impugnationibus Estorianis omni iure, antiquitatibus & documentis perspicuis, vindicanti adposuit. Litis inter eum, Perillustremque dum viveret, Estorem agitatae historiam breuem Weidlichius affert in der Geschichte jetztlebender Rechtsgel. p. 326. seqq. quam contra nonnulla monere placuit Hauschildio in nouellis litt. nouam simul operis sui editionem annuncianti. vid. Meist. l. c. p. 357.)

Martini Henrici Ottonis Elementa iuris naturae & gentium vna cum delineatione iuris positiui vniuersalis. Hal. 1738. 8. (conf. Fenichen in Bibl. Lip. qui hunc librum vocat commendabilem.)

Isr. Gottl. Canzii disciplinae morales omnes, etiam eae, quae forma artis nondum huc usque comparuerunt perpetuo nexu traditae. Lipf.

1739. & Tüb. 1752. 8. (Principiis *Grotii*, *Puffendorffii*, *Leibnitii*, *Wolfii*, novisque adinuentis nituntur hae disciplinae, quae ab Autore in ordinem reductae totum componunt, quo pulcrius nihil, nihilque melius possit cogitari. In *Prolegomenis* principia actionum liberarum, obligationis, legis naturalis, conscientiae cet. occurrunt. *Pars libri Ima*, quae iurisprudentiam vniuersalem exhibet, diuiditur in tres Tractatus, quorum *primus* agit de iure naturali; *secundus* introductionem in theologiam naturalem & ethicam affert, *tertius* sex complectitur *disciplinas morales*, 1.) ius naturae ad societates minores applicatum 2.) ius publicum vniuersale, 3.) ius ciuile priuatum. 4.) iurisprudentiam ecclesiasticam publicam 5.) iurisprudentiam vniuersalem ecclesiasticam priuatam

uatam 6.) ius gentium. Septimae disciplinae loco de iurisprudencia positiua vniuersali agitur. *Pars II*da prudentiam politicam publicam & priuatam, prudentiam oeconomicam atque decorum breuiter attingit. Plura v. in den deutschen *Aët. Erud.* 1739. T. 239. No. III. p. 802. seqq. & den philosoph. Büchersaal Part. VI. pag. 484. 519.

Io. Adam. Ickstatt Elementa iuris gentium. Wirceb. 1740. 4. (dissertationis loco a S. R. I. Comite *Carolo de Colloredo* publice defensa.)

Eiusd. Progr. de necessitate studii iur. naturae & gent. Wirc. 1732.

Anonymi Elementa iurisprudenciae naturalis & romanae, vbi non tantum principia generalia iuris naturae exponuntur, sed & ius romanum in ordinem redigitur, in vsum filiorum.

Goett.

Goett. 1740. 8. (vid. Götting. gel. Zeit. 1740. n. 54. p. 458.) Prodi-
runt quoque f. r.

Sam. Cocceji Elementa iurispru-
dentiae naturalis & romanae, vbi non
tantum principia generalia iuris na-
turae exponuntur; sed etiam ad ius
romanum in ordinem rediguntur.
Berol. 1740. 4. & 8.

Eiusdem nouum Systema iustitiae
naturalis & romanae, in quo prae-
misso principio generali, omnia iusti-
tiae naturalis praecepta complectente,
1.) iura Dei in homines demonst-
rantur 2.) iura hominum inter se iuxta
tria iuris romani obiecta exponuntur,
simulque vniuersum ius romanum in
artem redigitur. 1748. 8. (viam quasi
hoc opus sternit ad introductionem
in *Herr. Cocceji* Grotium illustratum,
vid. supra p. 27.)

Christ.

Christ. Wolfii Ius naturae methodo scientifica petraetatum. Pars prima, in qua obligationes & iura connata, ex ipsa hominis essentia atque natura a priori demonstrantur, & totius Philosophiae moralis, omnisque iuris reliqui, fundamenta solida iaciuntur. Franc. & Lips. 1740. 4. (vid. Nova acta Erud. Mens. Octobr. 1743. p. 590. seqq. Zuverlässige Nachrichten P. X. No. 1. Leipz. 1740. Kablii Bibl. Ph. Struvian. P. II. Cap. III. §. VII. p. 351. Schmauss. Syst. nou. lib. I. §. 36. p. 336. seqq. Feder in d. Geschicht. der practischen Philosophie, in Eiusd. Lehrbuch d. pract. Philos. App. p. 498.)

Pars II., in qua agitur de Dominio, ac inde resultantibus iuribus, cumque iis connexis obligationibus. Halae M. 1742. 4. (vid. Nov. act. Erud. Mens. Novembr. 1743. p. 638. seqq. Zuverläss. Nach-

Nachrichten 1743. P. 40. No. III. p. 280. seqq.)

Pars III. de modo deriuatiuo acquirendi Dominium & ius quodcunque, praesertim in re alterius, vbi & agitur de officiis circa sermonem, iuramentis ac votis, nec non de vsucapione & praescriptione. Hal. 1743. 4. (v. Nov. acta Erud. mens. Jun. a. 1745. P. I. p. 311. seqq. & Zuv. Nachr. 1743. P. 48. N. 11. p. 857. seqq.)

Pars IV. de actibus, ad aliorum utilitatem tendentibus, in specie, vbi agitur de donationibus, & de contractibus tam beneficis, quam onerosis praecipuis. Hal. 1744. 4. (vid. Nov. Act. Erud. m. Jul. 1745. p. 413. seqq. & Zuv. Nachr. 1745. P. 61. No. 2. p. 24. seqq.)

Pars V. de contractibus onerosis reliquis, quasi contractibus, modis tollendi obligationem ex contractu,

&

& de iure in re sua alteri constituto, veluti pignore, hypotheca & feruituribus. Halae 1745. 4. (v. Zuverl. Nachrichten 1745. P. 70. No. III. p. 741. seqq.)

Pars VI. de Dominio utili, in specie de feudo, accedit doctrina de interpretatione, de iure ex communione primæua residuo; de officiis erga mortuos, nondum natos & posteros, nec non eruditorum. Halae 1746. 4. (v. Zuverl. Nachrichten 1746. P. 80. No. III. p. 584. seqq.)

Pars VII. in qua tam de imperio ac societate in genere, quam de officiis ac iure in societatibus, coniugali, paterna, herili, atque domo agitur, seu ius omne personarum demonstratur. Halae 1747. 4. (v. Zuverl. Nachrichten 1747. P. 91. N. III. p. 514. seqq.)

Pars

Pars VIII. de imperio publico f. iure ciuitatis, in qua omne ius publicum vniuersale demonstratur, & verioris politicae inconcussa fundamenta ponuntur. Halae 1748. 4. (v. Zuerl. Nachrichten 1748. P. 108. No. 11. p. 912.) Magno huic operi antecesserunt: Christian Wolfens Abhandlung von den gesetzlichen Gründen der Gesetze (*in parte sexta opusculorum philosophicorum autoris.*) *Eiusd.* Vfus logicae suae in eruendis notionibus distinctis ostensus definitionibus iuris naturae, gentium & ciuilis in l. 1. §. 3. & l. 6. Dig. de J. & J. (*in Horis subcesuis Marburg. anni 1729.*) *Eiusd.* principium iuris naturae iuxta doctrinam Christi. Math. V., 48. (*in Hor. subc. 1730.*) *Eiusd.* Progr. de necessitate methodi scientificae & genuino vsu iuris naturae & gent. Hal. 1741. 4. (v.

(v. Philosoph. Büchersaal Part. I.
p. 92. seqq.)

*Christiani B. B. de Wolff Jus Gent.
methodo scientifica pertractatum.
Halae 1749. 4. (v. Zuverl. Nachrichten
ten 1749. P. 118. N. 11. p. 733. seqq.)*

*Eiusdem Institutiones iuris naturae
& gentium, in quibus ex ipsa homi-
nis natura, continuo nexu, omnes
obligationes & iura omnia deducun-
tur. Halae 1750. & 1754. 8. (Post-
quam arduum, & magnum iuris N.
& G. opus abfoluerat Autor, vt plu-
rimis prodesset, ea, quae in illo dif-
fufe pertracta fuerunt, bis in Institu-
tionibus, concinna breuitate in com-
pendium coegit. Extant versiones:
germanica, des Freyherrn von Wolf
Grundsätze des Natur und Völkere
rechts. Halle 1754. 8. & gallica, In-
stitutions du Droit de la Nature & des
L Gens*

Gens du latin de Mr. Chr. L. B. de Wolf
*par Mr. M** , avec des Notes par Mr.*
Elie Luzac , Docteur en Droit & Ad-
vocat a la Cour de Hollande , de Zelande
& de Westfrise II. Vol. 4. à Leide 1772.
& à Leipzig VI. Vol. 12. 1772. Inter
Wolfii Perill. vitae Scriptores refertur
Mr. Saverien in Histoire des Philo-
sophes modernes Vol. IV. à Paris
1764. 12.)

Ioach. Georg. Daries Institutiones
iurisprudentiae vniuersalis, in quibus
omnia iuris naturae socialis & gentium
capita in vsum auditorii sui methodo
scientifica explanantur. Jenae 1740. &
1745. 8. (debita laus huic operi tri-
buitur in den Götting. gel. Zeitun-
gen 1745. pag. 326. conf. d. philosoph.
Büchersaal Part. 7. p. 246. seqq. &
Zuwerl. Nachrichten 1745. P. 71. N.
VI. p. 834. seqq. Recusae sunt hae in-
stitu-

stitutiones Jenae 1748. auctae, praemissae praefationis gratia praesertim notandae, in qua ab *Autore perillustri Schmaussius* refutatur, qui, in Programme; *Vorstellung eines wahren Begriffs von einem Rechte der Natur*; ius naturae instinctibus mere naturalibus superstruendum, & omne aliud iuris naturae, quod *Grotio, Hobbesio, Puffendorffio, Cocceji, Wolfio* aliisque placuit, vniuersale principium plane rejiciendum esse, sibi persuaerat. Novissima est *institutionum* Editio, quae, ipso Autore curante, elementorum iuris feudalis vniuersalis pertractatione adiuncta, prodiit Jen. 1751. & 64. 8. a qua, exceptis typographicis mendis quibusdam, plane non diuersa est *Editio noua* s. dicta, *Francofurti & Lipsiae* 1754. societatis sumtibus edita. Idem opus

explicatorem nactum est, *Io. Ernest. Gunnerum* in eiusdem vollständiger Erklärung des Natur- und Völkerrechts nach den beliebten Grundsätzen des *Hrn. Daries VIII. Vol. Jenae 1748. & 1752. 8.* de quo libro ipsius *Dariesii* iudicium vide in philosophischer Nebenstunden 1sten Sammlung Jenae 1749. -- *J. G. Daries Discours über sein Natur- und Völkerrecht auf Verlangen herausgegeben, Pars I. Jenae 1762. P. II. & III. ibid. 1763.* exhibet recitationes ab eo Jenae habitas, & ab auditore quodam calamo exceptas, quas, ne plane corruptae in lucem prodirent, autor passim reuifas, & quoad fieri potuit, correctas prelo commisit.

Nugiuendulus quidam errabundus (*Car. Lud. Langguth*) absque nominis sui mentione, *iurisprudentiae uniu.*

Dariesii

Dariesii institutiones, quas, quod ex
vtraque famosissimi eius scripti pagi-
na, soleclarius elucet, nunquam per-
spexerat, canino more allatrare ausus
est sub titulo: Der blinde, und vom
wahren Lichte noch weit entfernte
bisherige Naturrechtslehrer, wel-
cher in der allgemeinen Rechtsschule
des Königl. Preus. Ern. geh. Rathes
Daries entdeckt wird, *Franc. & Lips.*
1764. 8. Vir perill. supra omnes eius-
modi farinae hominum vituperatio-
nes longe elatus, quasi asinus eum cal-
citrasset, omnem defensionem super-
vacaneam duxit. Homuncionem at-
tamen more suo, id est, multo sale
perstrinxit *Fr. Just. Riedelius* in scrip-
to: Briontes der Dritte, oder Lob-
rede auf einen aus hochfürstl. Wals-
deckischen Diensten um der Wahr-
heit willen verabschiedeten Sergeants

ten, der aber in seinem nachherigen
 Elende durch die Führung Gottes
 allezeit nothdürftig erhalten worden,
 nach dem wahren Lichte entworfen,
 und aus reiner Liebe gehalten in der
 Gesellschaft der kleinen Geister von
 dem Bruder Redner. Auf Kosten
 der Loge 1765. 8. v. Jena'scher mo-
 natl. Auszüge V. Stück. Jena 1765.)

Praeter singulas quasdam, quae le-
 gi merentur *Dariesii* dissertationes e.
 gr. *de lege talionis; de iure vindicandi*
servos fugitivos; de differentia pacti vo-
luntarii atque metu initii cer. merito
 laudandae & commendandae sunt;

Eiusmodi observationes iuris natura-
lis, socialis & gentium II. Vol. Jenae
 1754. 4. editae, in quibus maximi
 momenti capita Juris N. & G. in *In-*
stitutionibus saepissime brevitatis gra-
 tia modo attracta, vberius pertractan-
 tur.

tur. De Dariesii vitae curriculo, ab eo ipso conscripto, vid. Praef. eiusdem *Einleitung in des Freyherrn von Bielefeld Lehrbegrif der Staatsflugheit praemissam.* Jen. 1764. 8.)

Recherche nouvelle de l'Origine & des Fondemens du Droit de la nature par *Frederic Henri Strube* de Piermont. a S. Petersbourg 1740. 8. (Auctor iam 1732. Hildesiae formis publicis describendum suis curaverat sumtibus libellum octo plagularum s. t. *Recherche nouvelle de l'Origine & des Fondemens du Droit de la nature, traduit d'un Manuscrit Anglois a Amsterdam* 1732. 8. quem autem translatum haud fuisse, ex noua, quae postea adiecta est, interpretatione, satis intelligitur. Postquam autem naeuos, quibus scriptum premebatur, auctor magis magisque perspexerat,

idque omne, quod videbatur man-
cum & hiulcum, emendauerat, ex
correcto & amplificato libro haec no-
ua inuestigatio originis ac fundamen-
torum J. N. subnata est. In Praefa-
tione fundamenta repetuntur, qui-
bus autor olim ius naturae superstru-
xerat, ratus iterum, *cupiditates uniuersas, hominique innatas, quatenus sint naturae conformes, continere leges naturae, quibus interpretandis ratio inserviat sana.* vid. *Nov. Act. Erud. M. Aprilis 1741.* p. 209. seqq. Conf. *Schmaufs. Syst. N. L. I. §. 37.* p. 355. de interpretatione germanica: *S. S. Strubens von Piermont, neue Untersuchung des Ursprungs und der Grundsätze des Rechts der Natur von J. J. A. 1767. 8. v. allg. deutsche Bibl. X. B. 1stes St. p. 227.)*

Medi-

Meditationes iuris naturalis, methodo Mathematicorum prolatae, Autore *Carolo Wilhelmo Ernesto de Münchhausen*, Equite Thuringo. Erford. 1740. 4. (Cap. Imo ostenditur, quid sit ius in genere & quod id omnino existat. Cap. II. differitur de natura humana. C. III. exponitur de perfectione, ac de appetitu sensitivo & rationali, & C. IV. agitur de libertate, moralitate, obligatione & imputatione actionum vid. ad Nov. Acta Erud. suppl. Tomi IV. Sect. VII. p. 255. seqq.)

Andr. Flor. Rivini Pr. de finibus iuris naturalis & civilis. Witt. 1740.

Io. Iac. Schmauffii Dissertationes iuris naturalis, quibus principia novi Systematis huius iuris, ex ipsis naturae humanae instinctibus extruendi, proponuntur. Goettingae 1740. 8. (Cum

L 5

autor

autor in examinandis *Homborgkii du-*
biis iuris naturae occupatus, in erro-
 res plures accuratiori studio inquire-
 ret, atque naturam hominis, eiusque
 instinctus attentius scrutaretur, enatae,
 sunt inde *Dissertationes istae*; quarum
prima exponit hominum instinctum
 naturalem, quo homines feruntur in
 jucunditatem vitae, in propriam uti-
 litatem, & commoditatem, praesidii
 loco muniti duabus voluntatis affe-
 ctionibus, spe & metu, tum ad bo-
 num apperendum, tum ad malum
 auertendum. Succedit *Ilda*, quae de
 ratione humana agit. *Veritatem nun-*
quam, vel rarissime certo erui posse,
ideo quod sensus eam haud percipiunt,
nec in interiora rerum penetrare licet;--
Quod amplior sit cognitio hominis, quam
brutorum, soli Sermoni tribuendum;--
Rationem humanam minime esse aptam
ad

ad normam aliquam vniuersalem, (principium aliquod iuris naturae,) ad cognoscendas autem veritates certas incapacem, si paucas exceperis, sensu (externo) inprimis percipiendas; vel ex sensatione proxime resultantes; - Rationem hominis suam per naturam esse ineptam ad vniuersalia & certa principia veritatis moralis stabilienda - - Autor contendit; quae autem pyrrhonismum nimium spirare, interque paradoxa merito referenda videntur. Diff. tertia de Origine & natura obligationis moralis & legalis est inscripta. En noua: Metu solo reguntur voluntatis humanae motus. Itaque metus mali vinculum illud morale est, & verum atque unicum omnis obligationis in animo hominis principium. - - Generaliter animadvertendum, nullas omnino actiones unquam ab hominibus sus-

suscipi, quae non ortum ex utilitatis propriae studio trahunt, siue spe illae, siue metu, siue amore, siue odio, excitentur & regantur. Nec in lege, nec in legislatore; sed in metu mali, quod leges minitantur, quodque subditi inevitabile fore sibi certo persuadent, proprie sita est vis obligandi subditorum animos, & eorum actiones dirigendi ad praescriptam normam. Addit, patet inesse haud ullam vim obligandi, destitutis quippe poenis, quibus legum autoritas firmetur. Ad quaestionem; an obligatio naturalis simul sit diuina? Autor responderet; Non opus ullis legibus diuinis videtur ad homines in statu naturali regendos, & monet paullo post; Leges naturales diuinae finguntur cet. *Diss. quarta* de statu naturali agit. *Dissertatione quinta* de vero jure hominum naturali, eiusque ori-

origine differitur. Autor ita iudicat succincte: *Ius est homini connatum, vivendi secundum instinctus naturales, siue, ut antiqui loquuntur, vivendi secundum naturam, p. 85. Dubium mihi non videtur, idem ius vitae ac necis homini licere in propriam vitam, siue probabile eius periculum adeat, siue repente eam abrumpat, taedio eius & miseriarum impatientie, siquidem non detur iniusta actio hominis erga se ipsum. Dissertatio VI. de Paſtorum obligatione; quam existimat autor nullam esse, excepta ea, cuius ratio in utilitate sit posita; Pacta servanda esse, concludit, non propter se, quasi ipsis insit efficacia ad obligandum, sed propter praeceptum de non laedendo altero. Quid vero, si illa laesio inferuit utilitati meae? A nobis allata, & plura adhuc inuenies in Nov. Act. Erudit. m.*

Fun.

Fun. A. 1741. P. 11. 352. seqq. conf.
Gött. gel. Zeit. 1740. n. 99. p. 867.
& Meisteri Bibl. J. N. P. I. p. 386.
seqq. Ab Autore des Schreibens von
dem gegenwärtigen Zustande der
Göttingischen Universität an einen
vornehmen Herrn im Reiche Systeme-
matis noui conditoris praeconium ac-
cipies non omnibus probatum. In-
furrexerunt contra Schmaussium, Da-
ries in Praefatione Edit. tertiae iurispr.
uniuersalis Jen. 1748. vid. supra p. 163.
& Anonymus in gründlichem Exami-
ne über ein in Göttingen herausge-
kommenes nouum systema iuris natu-
rae. Frankf. an der Oder und Leipzig
1748. 8. cui feruet in pectore ira. --

I. I. Schmaussii Positiones iuris na-
turae in vsum praelectionum acade-
micarum editae Goetting. 1740. 8.
(Placuit Autori summam systematis
fui

fui decerpere, atque in breues positiones ad exemplum magni Jcti *Henrici Cocceji* contrahere, recitationibus publicis deinde plenius explicandas.)

Eiusdem Vorstellung des wahren Begriffs von einem Recht der Natur. Bey Eröffnung eines Collegii publici über seine Positiones iuris naturae zum Behuf seiner Zuhörer herausgegeben Göttingen 1748. 8. (laudatur in Gött. gel. Zeit. 1748. p. 513. seqq.)

Eiusd. Neues Systema des Rechts der Natur Gött. 1754. (Tribus libris, Historiam iuris Naturae, Annotationes ad *Hombergkii* zu Vach dubia I. N., & ipsum ius naturale nouum hoc Systema complectitur, cuius mentio fit vberior in Zuverl. Nachrichten P. 171. No. IV. p. 197. seqq. conf. *Geo. Beyeri* Notitia auctorum iuridicorum diuersi generis libris iterum

rum locupletata, autore *D. Henr. Gottl. Francke* Continuat. V. Lips. 1758. *Primum* in Syft. n. autorem inuectus est grauit^r *Io. Mart. Cbladenius* in *Erlang. wöchentl. Biblischen Untersuchungen* p. 536. seqq. reprehensione propterea notatus in *Götting. gelehrten Anzeigen* 1754. St. 36. p. 331. Quas lites, simul ac ortas componere studuit *ill. Mich. Conr. Curtius*, *summe Reuerendi Cbladenii Animaduersiones in systema iuris naturae ill. Schmauffii sub examen vocans.* Hannoverae 1754. Eodem tempore *Schmauffii* causam aduersus *Cbladenium* tuitus est *Autor Anonymus* der eilsfertigen doch unpartheiischen Gedanken über das in des *Hrn. D. Cbladenius* wöchentlichen Biblischen Untersuchungen gefällte schärfe Urtheil von des *Hrn. Hofrath Schmauß* neuen System.

Systemate des Rechts der Natur.
Götting. 1754. 8. Et Schmauffius ipse:
Kurze Erläuterung und Vertheidigung
seines *Systematis iuris naturæ*
Superiorum iussu conceptam edidit
Goett. 1755. 8.

Prodiit deinde Unpartheißche Prüfung,
des von Herrn J. J. Schmauff
bekannt gemachten neuen *Systematis*
des Rechts der Natur von einem
aufrichtigen Liebhaber des natürlichen
Rechts (*Aut. Io. Gottl. Thenio.*)
Frankfurt u. Leipzig 1755. 8. de quo
haud ex aequo & bono iudicauit
Schmauffii gener in Götting. gel. Zeit.
1755. p. 786. seqq. Chladenius post
Schmauffii *Systematis* defensionem op-
posuit Untersuchung, ob der Satz:
daß der Mensch ein angebohrnes
Recht habe, alle Schande und Las-
ter zu begehen, wenn nur ein anderer

M

das

dadurch nicht beleidiget wird; in der
 Lutherischen Kirche erträglich sey?
 Zur Beantwortung der Schmaußi-
 schen Vertheidigung seines neuen *iur-
 is naturae*. Erlangen ... Quibus de-
 nique adde M. N. Sendschreiben an
 seinen Freund im Reich; eines *Ano-
 nymus* Vilmfertige doch unpartheiische
 Gedanken über des Hrn. D. Chladenii
 scharfes Urtheil von des Hrn. Hofr.
 Schmauß neuen System des Natur-
 rechts betreffend. Frankfurt. und Leipz.
 1755. 8. Georg. Chr. Crollii Versuch
 einer Entdeckung der reinsten Quel-
 len und der wahren Beschaffenheit
 aller natürlichen Verbindlichkeiten
 und Rechte, veranlasset durch Herrn
 Hofrath Schmaußens, Professors
 der Rechte zu Göttingen, neues Sy-
 stem des Rechts der Natur zu wei-
 terer Prüfung übergeben. Zweybrü-
 cken

cten 1754. 4. & *Quaestiones iuris naturae septem ad amoliendas opiniones recentiorum quorundam erroneas praesertim Schmaussianas cum cura pertractatae* 1756. 4. (ab autore der unparthei-
ischen Prüfung 2c. v. supra, qui, cum
dicendorum materiam omnem isto
examine priori persequi non potuisset
nec voluisset, vti ipse confitetur in
Praef. ad Lectorem, valde necessa-
rium duxit, vt, ad mentem vberius
declarandam, disputationis contra
systema Schmaussianum alteram hanc
partem, eamque praestantio-rem, in
orbem eruditum emitteret. *Quaest. I.*
de lege. II. de Jure & iusto. III. de
honesto & decoro. IV. de iure natu-
rae. V. de obligatione. VI. de iure
naturae Paulino. VII. de dubiis iuris
naturae Hombergianis agit. Conclusum
Senatus Aulici Imperii de d. 10.

m. Maij A. 1757. quo *confiscatur* Systema Schmauffianum habes in der *Nachlese zur Coburgischen Zeitung de A. 1757. p. 364. Nachlese 43.)*

Steph. Sig. Wloemen Diff. de conseruatione sui tanquam primo principio J. N. Giesſae 1742. 4.

P. Casti Innocentis Anfaldi, O. P. de Principiorum legis naturalis traditione, ad *Carolum Polinum*, S. Martini Abbatem, Libri III. Mediolani 1742. 4. m. (Autor titulum elegit, cui opus ipsum non vbique respondet. *Libro Imo* probare conatur, certam atque indubiam existentiae rerum omnium cognitionem parari non posse, nisi ex traditione, hoc pariter *libro Illo* de prouidentia diuina adstruere molitur, affirmans, de illa, speciatim origine boni & mali, neminem certo persuasum esse posse, nisi

nisi in respectu ad traditionem, quae primum fontem ac originem mali indicet. *Libro III.* remouet obiectionem, plurimos populos absque primaeuae traditionis scientia in societatem coire, vitam socialem agere, & ordinatas constituere posse ciuitates. *Per traditionem* quid intellectum velit, autor non definite exponit, modo illam de doctrina morali, in sacris literis contenta, modo de sententiis moralibus, inde a primis mortalibus per reliquas orbis gentes propagine quasi quadam sparsis, & iugiter conseruatis, accipiens. Ecclesiae suae hypothesebus aliquid dedisse videtur. Caeterum stilus per omnia sibi similis non est, aliquando planus, tersus, nec ornatu destitutus, aliquando solocismorum & barbarismorum labe foedatus. Ita iudicant *Nou. Act. Ernd.*

mens. Octobr. A. 1745. p. 586. seqq.
conf. Zuverläß. Nachricht. P. 107.
N. 3. 1748.)

Io. Iustini Schierschmidii Elementa
iuris naturalis; socialis & gentium,
methodo scientifica conscripta atque
in vsum ceterarum iuris prudentiae
partium concinnata. Ienae 1742. 48. 8.
(*Prolegomenorum Caput I.* de obliga-
tione & lege morali: *Cap. II.* de im-
putatione morali tam facti, quam iu-
ris agit. Sequitur *Pars Ima* de iure
naturali hominum singulorum. In
eius *Capite Imo*, ius naturale perfe-
ctum s. cogens, quod sibi excutien-
dum autor imprimis constituerat, in
connatum & acquisitum diuitur. *Cap.*
II. ipsum ius naturale connatum &
C. III. ius nat. acquisitum occurrit.
In *Parte Ilda* cum iure oeconomico
naturali autor ius priuatum vniuersale

con-

coniungit, vtrumque ius sociale ac gentium exhibet. vid. *allerneueste Nachrichten von Juristischen Büchern* p. 28. 255. *seqq.*)

Anonymi (d'Aubé) Essai sur les principes du Droit & de la Morale. à Paris. 1743. 4. (sincere confessus est autor, se scripssisse sans employer aucune erudition, quod concessum est ei in Götting. gel. Zeitungen 1743. p. 866. seq.)

Philosophia practica vniuersalis, ius naturae ethicum, & Ethica; autore *Car. Gotth. Mullero*. Jen. 1743. 8. (ius naturale ita docuit, vt, nexu officiorum minus interrupto, tradiderit scientiam, eamque ita formauerit, vt vsibus omnium, qui bonis litteris dant nomen, aequè consuluisse sit existimandus. In praecognitis iuris naturalis, praesertim in doctrina, qua de imputatione morali differitur,

copiosior fuit, nouasque addidit imputationis species, Theologis profuturas. Discreuit *actionem humanam* ab *actione hominis*, ratus, illam esse liberam, hanc non semper. Actiones morales liberas dari, quae sint nec bonae nec malae, solide negauit. Caeterum *Wolffii*, *Canzii* & *Koebleri* vestigia, quod ipse gratus agnoscit, saepius legit. vid. *ad Nov. act. Erudit. suppl. Tom. V. Sect. X. p. 461. seqq.*)

Philosophiae moralis institutio compendiaria, ethices & iurisprudentiae naturalis elementa continens. Libri tres autore *Franc. Hutcheson* in Academia Glascuensi P. P. 1743. 12. (vid. *seipz. ges. Zeitung. 1743. p. 681.*)

Burc. Gottb. Struvii Iurisprudentiae heroicae, cum Praefat. Editoris Perill. *Ioa. Aug. Hellfeldii*, Pars 1. Ienae 1743. 4. (vid. *Zuverl. Nachricht. P. 68.*)

P. 68. N. 3. Leipz. 1745.) *Pars II.* Ienae 1744. (v. *ibid.* P. 75. No. 2. 1746.)
Pars III. Ienae 1745. (v. *ibidem* P. 83. N. 2. 1746.)

Ignat. Schwarz Institutiones iuris publici vniuersalis, naturae & gentium Augustae V. 1743. fol. & 4.

Ioa. Georg. Ant. Braunii Pr. de studio iuris naturae in iurisprudentia tum publica tum priuata summe necessario Würzeb. 1744. 4.

Christ. Aug. Crusii Anweisung vernünftig zu leben, darinnen nach Erklärung der Natur des menschlichen Willens, die natürlichen Pflichten und allgemeinen Klugheitslehren im richtigen Zusammenhange vorgetragen werden. Leipzig 1744. 8. (Praemissit initio Auctor theoriā voluntatis humanae in peculiari disciplina, quam *Tbelematologiam* dixit. Virtutis deinde doctrinam

nam tribus comprehendit disciplinis. Officia. quae circa nos ipsos, i. e. circa nostrum ipsorum statum virtuti conuenienter conformandum, occupantur, *Ethicam* constituunt. Sequitur secundo loco *Theologia naturalis moralis*, de officiis erga Deum immediatis, tertio denique complexus iurium & officiorum hominum erga homines, quem autor *Jus naturae stricte sic dictum* appellat. Quintam denique opusculi disciplinam constituit *doctrina prudentiae*. Communissimum iuris naturae principium in hoc possumus: *Animum humanum virtute, iussu & amore Dei innixa, eo compelli debere, ut omnes amet, omnibus ea tribuat, concedatque iura, quae sibi ipse, iisdem positis circumstantiis, arrogaret, idque accurate observet, quod tum sociali, tum naturali, hominum nexui*

con-

conforme est. In persequendis officiis communibus accessionibus quibusdam aucta videtur doctrina de officiis erga inimicos, de laesionibus, de veracitate, de mendacio & simulatione; de officiis gratuitis, de iure reparationem damni exigendi, quod compluribus regulis exponitur. In tract. officiorum, quae quisque circa se ipsum societatis humanae causa observare tenetur, placuere praecipue, quae de scandalis, de decoro, & de eligendo vitae genere, ac vocatione, quam vocant naturali, disputantur. Dominium etiam in statu naturae statuitur, quamquam in statu civili obiectum eius latius pateat. In statu naturae Dominium etiam per hereditatem legitime deriuatur. Obligatio conjugum non ex solo contractu, sed ex officiis erga uniuersam societatem

focietatem, demonstratur, contractui vero relinquitur, ut personas conjugum determinet. Hinc perpetua sunt matrimonia, nec solui debent. Polygamiam iuri naturae aduersari, pluribus rationibus asseritur, ex quibus haec quoque est, quod mares & foeminae aequali fere numero nascantur. Jusiurandum non producit obligationem plane nouam, attamen augeat eam, quae alioquin adfutura erat. Haec & quae sunt reliqua videsis in (*Nov. Actis Erud. mens. Martii A. 1745. P. 11. p. 183. seqq.*)

Das Recht der Natur, worinn nicht allein die Gründe zur Sittenlehre und Staatskunst gelegen; sondern auch die Quellen aller bürgerlichen Rechte zum Nutzen des menschlichen Lebens geöffnet werden; mitgetheilet von Hermann Friederich Kahrel Jcto, Dr. & P.P.O.
Frankf.

Frankfurt am Mayn 1746. 8. (Compendium istud quatuor complectitur partes. In *prima* vniuersalia J. N. principia praemittuntur. *P. II.* de obligationibus, iuribus & officiis inritu Dei, hominis ipsius, aliorumque naturalibus agitur. *P. III.* omnes obligationes & iura circa Dominium, & *P. IV.* iura & obligationes hominum in societate minori & maiori vinentium occurrunt. Vid. Götting. gel. Zeit. 1747. St. 10. p. 77. seqq.) *Eiusd.* Allgemeines Völkerrecht. Zerh. 1752. 8.

Eiusdem Institutiones iuris vniuersi, in quibus initia iurisprudentiae tum naturalis, tum ciuilis ex veris ducta fontibus, apta compositione doctrinarum, exponuntur, & ea in quibus vtrumque ius consentit vel dissentit, quam breuissime explicantur;

tur, viaque ad solidam iurium scientiam ac interpretationem monstratur. Francof. & Herbip. 1761. 8. (vid. Leipz. Gel. Zeit. 1762. N. 75. Erl. Beiträge XLII. B. p. 660.)

Eiusdem Gedanken über die Weltweisheit und Rechtsgelahrtheit. Marburg 1763.

Eiusd. Initia philosophiae morum generalis. Hirschfeld. 1765. 8. (In *initis* hisce, quae potiori iure prolegomena iuris naturae dici merentur, autor multa in I. N. principia vniuersalia recepta explofit, suumque in *consensu cum summis perfectionibus* i.e. diuinis posuit. (v. Erl. Gel. Ann. 1766. N. XXXIX. p. 305.)

D. Caroli Ferdinandi Hommelii Propositum de nouo systemate iuris naturae & gentium ex sententia veterum Iurorum concinnando, siue de iure, quod

quod natura omnia animalia docuit, commentatio. Lipsiae 1747. 8. (Auctor Philosophos, quod ab vno principio omnia deriuare voluerunt officia, grauiter reprehendit. Duplex naturae vis in homine reperitur, altera in corpore & appetitu collocata, altera vero in ratione & aliis proprietatibus, quae nos a bestiis distinguunt posita est. Inde duplicia iura, quorum aliud more veterum Ictorum, *ius naturae*, aliud *ius gentium* esse voluit. Quemadmodum autem iuris naturae, secundum autorem nostrum, principium est: *facere quae velis*, ita iuris gentium principium, si illum audias hoc est: *neminem laedere*. Pacta non iuris naturae, sed iuris gentium esse, *Hermogeniani l. 5. D. de I. & I.* verbis, multisque praeterea argumentis probatur. Rationibus suis per-

permotus autor inopinatum hoc pro-
fert; pacta, fidem, falsum, furta,
dolum, & huiusmodi alia, vocabula
esse iuri gentium praecipua, iure na-
turae autem plane incognita. (vid.
Nov. act. Erud. mensis Jul. A. 1748.
p. 424. seqq. & Altonaer Gel. Zeit.
1748. n. 8.)

Eiusd. Ius mundi vniuersale, Resp.
Jo. Fried. Rosselet de Charpillot Lips.
1763. 4. (iisdem modo dictis prin-
cipiis nititur. vid. Leipz. Gel. Zeit.
1764. N. 11.)

Idem De legum ciuiliū & natu-
ralium natura Lips. 1743. 4. (differ-
ratio sub Patris praesidio defensa.)

Principes du Droit naturel par Jean
Jaque Burlamaqui a Geneve 1747.
51. 4. (Elementa haec in Partes duas
sunt diuisa. Partis prioris haec sunt
Capita. Capite I. exponitur de natura
homi-

hominis quantum ad ius spectati, de intellectu & ad intellectum pertinentibus. Iuris naturalis elementa ex ipsa hominis natura, indole & conditione deducenda esse ostendit. *Caput II.* agit de voluntate & libertate. Id quod appellatur *felicitas* (*bonheur*) discernitur ab eo, quod appellatur *bonum* (*bien*). Rationi ubique deferri posse imperium, traditur. *Capite III.* Ostenditur hominem directionem moralem admittere ideoque actionum suarum rationem redditurum esse. *Imputabilitas* ab imputatione ipsa discernitur. *Capite IV.* Diuersi naturae humanae status explicantur. „Amor sui nil per sese vitiosi complectitur. Homo non nisi per rationis usum ad felicitatem suam peruenire potest. Ratio igitur est regula hominis primitiua moralis. Inde proficiscitur

N

iuris

iuris fundamentum, de quo *Cap. V.* agitur. *Capite VI.* exhibentur regulae generales, quas ratio praecipit, nec non natura obligationis, ex intimis rei visceribus deducta. *Obligatio dicitur naturalis libertatis circumscriptio, quatenus rationis praescripta sunt totidem causae, quae hominem movent, ut alio modo se gerat potius, quam alio.* Traditur sententia *Clarkii* de natura & origine obligationis & *Barbeyracii* in hoc idem argumentum. *Cap. VII.* Differitur de iure, quatenus id de facultate & de obligatione, ad illam congruente, accipitur. *Capite VIII.* generatim de lege. *Cap. IX.* de imperio s. iure imperandi, quibus fundamentis nitatur. *Cap. X.* de fine legum, earum natura & differentia, & *Cap. XI.* de humanarum actionum moralitate exponitur. In *posteriori Parte* ad

ad iurisprudentiam naturalem accom-
modantur, quae priori fuerunt enar-
rata.

De legibus naturalibus est inscripta:
& eius *Capite Imo*, quid sit lex natu-
ralis, eamque dari, ostenditur. Deum
propter suum in nos imperium nobis
reuera leges praescribere, nostraeque
agendi rationis regulas dare voluisse
Cap. II. demonstratur. *Cap. III.* dif-
ferit autor de adminiculis, quibus dis-
cernimus iustum ab iniusto, & quo-
rum vestigia inter populos maxime
feros deprehendimus. Statum ho-
minis naturalem ab eius statu obbru-
tescente dignoscere oportet. Admi-
nicula illa sunt *instinctus & ratio*, quo-
rum haec superior & excellentior est.
Cap. IV. exhibentur principia, ex
quibus rationis ope leges deducendae
sunt naturales. Religio principium
N 2 est

est legum naturalium quae ad Deum spectant. Nostri ipsorum amor principium subministrat legum naturalium, officia, quae nobismet debemus, tradentium: quibus tertium ex vitae socialis amore desumptum appositum est. *Cap. V.* significat legum naturalium patefactionem diuinam, propriam earum indolem, ac obligationem ex eis emanantem. *Cap. VI.* ad ius gentium progreditur exponendum, docens modum, quo societates coalescunt ciuiles; monensque, statu ciuili naturalem non destrui, sed perfectiorem reddi. *Cap. VII.* Proclusionem exhibet in quaestionem; Estne in humanis actionibus aliqua moralitas, quaedam obligatio, quoddam officium ante conditas leges naturales, & seposito legislatore? Dissensiones philosophorum succincte com-

commemorantur. *Cap. VIII.* id;
quod in eo argumento videtur esse
obscurum & incertum, luce maiori
impertit, & quantum intersit inter
iusta, vtilia, honesta, ordinata &
decora, ac quomodo illa naturali co-
haereant nexu, docet. *Cap. IX.*
ostendit, quomodo humanis actioni-
bus naturales leges accommodentur;
ac de conscientia secundum varias di-
uisiones eiusdem disputat. *Cap. X.*
monstrat, quomodo actiones huma-
nae cum legibus nat. comparatae, vi-
tuperio aut laude, poena aut praemio
dignae sint. *Cap. XI.* cum variis actio-
num generibus principia proposita
conferuntur, vt actionum illarum im-
putandarum ratio dignoscatur. *Cap.*
XII. de autoritate & sanctione natu-
ralium legum est sermo, nec non de
bonis & malis, quae natura virtutem

& vitium subsequi solent. *Cap. XIII.* arguitur animarum immortalitas, indeque colligitur legum naturalium functionem in vita futura fieri manifestam. *Cap. XIV.* tandem ostendit autor, argumenta allata, ex natura animarum, ex voluntate & perfectione Dei, desumpta, ad usum vitae satis valere, & abunde sufficere ad stabiliendam fidem, nostramque agendi rationem dirigendam. Ex hac libri epitome, de qua *v. Nov. Act. Erudit. mens. Octobr. A. 1748. p. 583. seqq.* eius praestantia intelligi potest, ob quam a *Nugentio* in anglicam, & *Abr. Sage* in latinam translatus est linguam De versione priori *Londini 1748. 8.* impressa videantur *Göttinger Gel. Zeitungen 1748. p. 771.* De posteriori, quae *Geneuae 1754. 8.* edita est, bene meritus praedicatur *Amadaeus*
de

de la Rive. Commendanda est quoque ob praefationem de vita & scriptis Burlamachii amoenam.

Eiusdem Principes du Droit politique à Geneve 1751. 4. (Posthumum opus, & omnibus numeris haud absolutum.)

Principes du Droit de la Nature & des Gens par *Burlamaqui*, avec la Suite du Droit de la Nature, qui n'avoit point encore paru. VIII. Vol. à Bern 1768. 8. Allgemeines Juristisches Oraculꝛ. Tom. I. Lips. 1746. Tom. II. ibid. 1747. fol. cet. (in huius operis Vol. II. non modo introductio, praecognita quasi iurisprudentiae naturalis complectens, sed integrum quoque iuris naturae systema proponitur vid. Götting. Gel. Zeit. 1747. p. 515. seq. conf. Zuverl. Nachrichten 1747. P. 88. N. 2. p. 278. seqq.)

Adriani Stegeri Diff. de iure naturae iuris publici I. R. G. principio ad virum consult. Abrah. Gottl. Wincklerum &c. Lips. 1747. 4. (Ius nat. quid, & quotuplex sit, quomodo iuri publico illustrando, eiusque principiis confirmandis inferuire possit, autor bene exposuit vid. Göt. Zeitungen v. Gel. S. 1747. p. 229.)

Theses iuris naturae & gentium controuersi ab illustrissimis S. R. I. Comitibus, Dominis *Augusto & Alexandro de Sulkow Sulkowski* publicae propositae mense Decembr. 1747. moderante *Abrah. Gottlob Wincklero*. J. V. D. Lissae 1747. 4. (Concinnè & docte elaborata exercitatio praedicatur in Leipzig. Gel. Zeit. 1748. n. 19. p. 165. seqq.)

De Vattel: le loisir philosophique, ou Pièces diverses de philosophie, de
mo-

morale, & d'amusement, à Geneve
 1747. 8. (Priora huius scripti capita
 tantummodo ad ius naturale perti-
 nent, quorum in *altero* de principio
 I. N. vniuersali, & obligatione ho-
 minum communi; in *altero* de quae-
 stione, virum solum ius naturae sine
 legibus ciuilibus, societatis hominum
 perfectioni sufficiat? loquitur autor.
 vid. Zuerl. Nachrichten Leipz. 1748.
 P. 106. N. IV. p. 796. seqq.)

Le Droit des Gens, ou principes
 de la Loi naturelle, appliques a la
 conduite & aux affaires des Nations
 & des Souverains. Par *Mr. de Vattel*.
 Nihil est enim illi principi Deo, qui
 omnem hunc mundum regit, quod
 quidem in terris fiat, acceptius, quam
 concilia coetusque hominum iure so-
 ciati, quae ciuitates appellantur. Cic. à
 Londres (à Lausanne) 1758. II. Vol. 4.

(v. Samb. Nachrichten aus dem Reiche der Gelehrsamkeit. 1758. p. 233. Extat versio: des Hrn. v. Dattel Döbl ferrecht &c. Frankf. u. Leipzig 1760. Vol. III. 8. Interpr. Io. Phil. Schulin. v. Erlang. Anmerk. 1760. p. 330.)

Eiusdem Questions de Droit naturel & Observations sur le Traité du Droit de la nature de Mr. le Baron de Wolf. à Bern 1762. 8. (Hagae Com. 1763. 8.) (In Praefatione autor, qui sibi orbem litteratum variis, egregiisque scriptis deuinxit, ipse declarat; Ius Gentium publica quadam tractatione ac singulari illustrare voluisse, ideoque commentaria Wolfii diligenti manu triuissse, & quae suum cohibuerint assensum in chartam coniecisse; ex quo hae observationes sensim paulatimque maius ceperint incrementum. Excusat conatum suum, ea,

ea, qua honestum virum decet, ingenuitate, quod a tanti viri saepedissesserit opinionibus. Qui potiora, in quibus a Wolfio secessionem facit, scire cupit, ea allata inueniet in *Nov. actis Erud. mens. Sept. A. 1763. P. 1. p. 421. seqq.*)

Herrn Vattels Untersuchungen über das natürl. Recht, und Anmerkungen über des Herrn v. Wolfs Recht der Natur. Aus dem Französischen. Mientau und Leipzig 1771. 8. (de hac versione, vid. d. Allg. deutsche Bibliothek d. XVI. B. 1. St. Berlin 1772. p. 275.)

Godofredi Mascovii Pr. inaug. Quaestiones selectas iuris naturae & gentium inter Grotium & Pufendorium controuersas expendens. Lipsiae 1748. 4. (v. Leipz. Gel. Zeit. 1748. n. 35.)

Joh.

Joh. Andr. Sabricius Auszug aus den Anfangsgründen der allgemeinen Gelehrsamkeit, oder Weltweisheit, besonders der practischen. Leipz. und Wolfenb. 1748. 8. (Locum etiam in hac Philosophiae epitome occupat naturae & gentium ius, in quo tradendo, licet in nullius verba iuret, tamen Grotii, Pufendorffii, Wolfii, Rudigeri & Mulleri praecipue principia sequitur autor. vid. neue Hamb. Gel. Zeit. 1749. p. 142.)

Io. Aug. Ernesti Initia doctrinae solidioris. Lips. 1748. 50. 65. & 69. 8. (Editio prima Lipsiae 1734. prodiit, qua multo auctiores & emendatiores sunt dictae sequentes. Horum initiorum *Parstertia* omnem officiorum complectitur doctrinam, cuius duas iterum partes autor fecit; quarum prima ipsa officia, quid honestum, quid

quid iustum aequumque sit, quid faciendum fugiendumve, tradit, atque adeo *ius naturae*, explicat; altera autem, quam *Ethicam* dicit, officiorum omnium exercendorum, servandae honestatis, iustitiae aequitatisque praesidia & vias, modum, rationemque exponit. A recentioribus I. N. Doctoribus nullum positum esse principium, ex quo omnium eorum, quae in iure Naturae traduntur, ratio reddi, nisi valde contorte, possit, autor serio confirmans, nullum quoque secutus est, sed in eo mansit, quo veteres contenti fuere, ut nimirum *nihil sit probandum, suscipiendumque, nisi quod sit secundum naturam*. Sermonis puritatis conseruandae ratione nulla posthabita, de omnibus rebus satis latine exposuit autor.

Job.

Joh. Christian Claproths *Grundriß des Rechts der Natur*. Göttingen 1749. 759. 8. (Prodierat in den *Sammlungen juristischer, philosophischer und critischer Abhandlungen* St. 3. autoris commentatio, in qua, instinctus naturales sanæ rationis moderamini subiectos primum iuris naturæ principium constituere defenderat. Inde ortum esse videtur, de quo sermo est, systema, quod meritam secutum est laudem in *Gött. Gel. Zeitungen* 1749. p. 30. seqq. Viuo autore octo priora capita imprimebantur, post mortem eiusdem amicus, *M. L. Willigius* sequentia prelo mandavit. vid. *Meister Bibl. I. N. P. 1. p. 340.*)

Io. Wilb. Wislingii *Ontologia iuris methodo scientifica pertractata, quæ iurisprudentiæ naturalis positivæ prin-*

principia continentur & ad solidam
vniuersae philosophiae belli ac pacis
siue Polemodicaeae tractationem via
sternitur. Cassel. 1748. 4. (prima hu-
ius libri editio Marburgi prodiit 1741.
4. vid. Götting. Gel. Zeit. 1742. p.
35. seqq. & Leipz. Gel. Zeitung. 1749.
p. 6. seqq.)

Ludw. Freyherrn v. Holberg Ein-
leitung in das Natur- und Völkere-
recht, nach der vierten Dänischen Aus-
gabe ins Deutsche übersetzt. Copenha-
gen und Leipzig 1748. 8. (Interpres
celebr. *Det hardingius* putatur, qui ex
duabus adiectis Holbergii litteris libri
eiusdem fata adfert. Primum prodiit
Hafniae 1716. ab initio quasi repu-
diatus, successu autem temporis, cum
omnibus magis placere videretur,
semel iterumque repetitus. Deinde
secutae sunt Editiones; II. 1730. III.

1734.

1734. & IV. 1741. 8. In libri Praefatione, breui iuris naturae & morum disciplinae historia praemissa, autor fassus est ipse, Grotium, Puffendor-
fium, Thomafiumque sibi duces ele-
gisse. Desiderauere nonnulli in eo
ordinem pertractandi mathematico-
rum, & principium, quod vocant
vniuersale, ab autore plane neglectum;
demonstrationum autem locum quae
occupant, optima ex historia vndi-
que & patrio iure depromta exempla
illustrantia offensuri, spero fore vt
libenter concedant; omne tulisse Hol-
bergium punctum, qui vtile miscuit
dulci. Conf. *Rathlefii Geschichte d.*
jeztleb. Gelehrten Tom. 2. p. 4. seqq.)

Daniel Nettelbladts unvorgreif-
liche Gedanken von dem heutigen Zu-
stand der bürgerlichen und natürlichen
Rechtsgelahrtheit in Deutschland.

Halle

Halle 1749. 8. (vid. Gött. Gel. Zeitung. 1749. p. 75. seqq.)

Eiusdem Systema elementare vniuersae iurisprudentiae naturalis. Pars I. de Introductione in iurisprudentiam naturalem. Halae Magd. 1757. Pars II. de iurisprudentia naturali strictè sic dicta. 1758. Pars III. de iurisprudentia naturali civili. 1763. 8. (Autor ill. in iure naturae summa imis miscuisse videatur iis, qui rite haud perpenderunt, animo sibi proposuisse, vt eum in ordinem, quem in Systemate iuris positiui elegerat, omnia quoque in I. N. pertractanda redigeret, an propterea culpandus, an laudandus sit, alii iudicent. Edidit quoque s. t. *systematis* Comp. i. n. Hal. 1749. 8.)

De iuris diuini & naturalis origine *Caroli Polini*, S. Martini Abbatis, libri tres. Brixiae, ex officina Iacobi Turlini 1750. 4. maj. (In sententia;
O de

de legis naturalis traditione &c. P. An-
saldum, cuius supra mentio facta est,
 potissimum sequitur *Polinus*, ea ad-
 dere, superfluum non ducens, quae
 in hoc argumento ab Ansaldo omissa,
 & a censoribus quibusdam libri illius
 desiderata fuerunt. Additamenta,
 quanta quanta sint, in *Nov. Actis Erud.*
mensis Maji A. 1751. p. 245. seqq. di-
 ligenter annotata inuenimus, quorum
 ex mente iudicamus, auctorem oc-
 casione doctrinae, ab Ecclesia Roma-
 na *de traditione orali* receptae, eo de-
 lapsum esse, ut omnia perturbet, &
 quae in abstracto considerata, seu
 ex ipsa rationis, recte constitutae,
 forma & genio depromenda erant,
 ex concreto, personis scilicet, gen-
 tilibus, eorumque sacris fictitiis, con-
 firmet. Nec fieri aliter potuit, quin
 multos coetus sui errores, inprimis
 quod

quod spectat ad idololatriam, illi toties a rectius sentientibus objectam, quantum in ipso esset, defenderet; quod si mites & indulgentes iudices nos poscat, studio placendi sectae suae, a quo, quis est, qui se dicere immunitatem possit? condonamus.)

von Auben Grundsätze des Rechts und der Moral, Frankf. 1750. 8, (vid. supra p. 183.

Sam. Christ. Hollmanni iurisprudentiae naturalis primae lineae, operis maioris prodromus. Goett. 1751. 8. (Placuit auctori viam ad ipsam iuris naturalis pertractationem sternere *prolegomenis*, tam philosophiae practicae in genere, tam sigillatim iuris naturalis. *Priora* in compendio tradunt, qua ratione philosophia practica ab antiquissimis inde temporibus, inter varias gentes, exculta fuerit,

quidve hic ad nostram vsque aetatem gestum sit. Docetur etiam, praecepta iusti, honesti, atque decori, quam male misceantur. Ipsius *iuris naturalis prolegomena* breuem quidem, sed bene ordinatam huius disciplinae historiam complectuntur, cui Hobbesii & Cocceji systematum delineatio est inserta quam luculentissima. Ipsa *iurisprudentiae naturalis principia* duas in *partes* abeunt, in quarum *prima* initio de iure & lege, eiusque cognitione ac inde oriunda obligatione principia sistuntur generalia, deinde agitur de iure naturae, eiusdem existentia, indole vera, & cognoscendi principio. Collocauit autor hoc in *voluntate diuina*, quam *ex rerum a Deo creatarum finibus certis* omnium tutissime colligi posse existimat. Cum vero finis creationis vel
ulti-

ultimus vel *intermedii* sint, illeque ipsum respiciat numen diuinum; officia homini erga Deum obseruanda, ex fine hoc ultimo deducenda esse putat. Tamen si ergo haec officia vel maxime iuris naturalis sint, ad hanc tamen iuris, inter homines obseruandi, disciplinam minus commodo referri statuit. Quicumque etiam ultimus creationis nostrae constituatur finis, illud cerre dubio caret, illius finis obtinendi gratia Deum salutem & conseruationem nostram velle. Quare conseruationem nostram pro principio cognoscendi eius, quod Deus aduersus nos aliosque fieri vel omitti velit, tuto assumere nos posse credit. Hinc pro principio cognoscendi ius naturae hanc stabiliuit regulam; *Quidquid necessarium cum nostra aliorumque conseruatione nexum habet; illud omne*

tanquam voluntate diuina praeceptum; quidquid manifeste vero cum eadem pugnat, illud tanquam eadem vetitum & interdictum. Ad hanc igitur normam in parte secunda, cuncta meretur auctor officia cum inde pendentibus iuribus, quae diuidit in officia erga se & alios, haec in absoluta & hypothetica, quae rursus in communia & propria disperfit, & propria iam in societatibus minoribus, quam maioribus perpendit. Ita sonant verba ill. *Meisteri in Bibl. J. N. & G. P. III. p. 87. seqq.*)

Ulricus Huberus de iure ciuitatis libri tres cum comment. N. C. Lynckeri Francof. 1752. 4. Edit. nouissi. Jenae 176- (Prodiit tractatus, quem b. Struuius elegantissimum, multaque doctrina refertum dicit, primum Franequerae 1672. 4. recus. *ibid.*

1684.

1684. 8. & longe auctior ibid. 1694.
deinde cum commentario Lynckeri
& notis *Chr. Thomafii* Lipf. 1708. 4.
cum Thomafii notis absque comment.
Lynckeri Halae 1708. 4. Francof.
1708. 8. lucem quoque adspexit cum
Specimine *Philos. Civil.* 1686. Hu-
bero Autore, impresso, coniunctus,
Institutionis Reipublicae titulo insigni-
tus, sub quo Franequerae 1698. 8.
quoque exiit.)

S. L. Lerber de legis naturalis sum-
ma. Tiguri 1752. 8.

Juris naturae Larva detracta com-
pluribus libris sub titulo iuris naturae
prodeuntibus, vt Puffendorfianis,
Heineccianis, Wolfianis &c. aliis,
quorum principia iuris naturae falsa
ostenduntur; ignorantiam, quam Ca-
tholicis affingunt, in ipsis regnare
proditur, cauillationes deteguntur:

promissa splendida, ab ipsis non servata exponuntur: pugnae & contradictiones eorum inter ipsos, & secum ipsis exhibentur; scopus illorum praecipuus, nimirum Catholicae rei detrimentum denudatur: nobilitas, iuventus, politici, periculi admonentur, a *P. Anselmo Defing*, Benedictino Congregationis Bavaricae, ex Monasterio Ensдорff, E. Cardinalis de Lamberg, Exemptae Ecclesiae Passavienfis Episcopi & S. R. I. Principis Consiliario. Monachi 1753. fol.

Eiusdem Jus naturae liberatum ac repurgatum a principiis lubricis, & multa confusione per Doctores heterodoxos inductis. ibid. 1753. fol.

Jus Gentium redactum ad limites suos, quos novi quidam Doctores perruperant ibid. eod. (vid. *Schmausii Nov. Syst. lib. 1. §. 39. p. 357.*) Antea
pro-

prodierunt sub specie dissertationum
Eiusdem autoris 1.) *demonstr. Regnum
rationis hodiernum nihil praestantius
esse vetere.* Pedeponti (Stadt am Hof)
1752: 4. 2.) *Disquisit. Spiritus legum
bellus, an & solidus* ibid. eod. (scripto
Montesquievii s. t. *Esprit des Loix* vul-
gato, opposita.) 3.) *diatribe circa me-
thodum Wolfianam, in philosophia pra-
ctica uniuersali, h. e. in principiis iuris
naturae statuendis adhibitam, quam
non esse methodum, nec esse scientificam
autor ostendere conatus est.* ib. eod. a.
4.) *Hypodigma politicum, iuris natu-
rae, eos, qui ratione sola in iure natu-
rae utendum docent, aut ludere, aut
modernum statum demutare, & Ma-
gistratibus ac Reipublicae periculum
creare.* ib. eod. 5.) *Praejudicia repre-
bensa praejudicio maiore, ubi ostendi-
tur, eos, qui saepe hortantur, nos prae-*

*iudicia omnia ponere, hoc ipsum ex
praeiudicio maiore plerumque dicere;
Autor spiritus legum ut in hoc argumen-
to versetur, examinatur. ibid. eod.*

*6.) Opes Sacerdotii num Reipublicae
noxias? ex rerum natura, sana poli-
tica & communi sensu generis humani
examinatum ibid. 1753. 4. 7.) Ad*

E. P. Angelum Mariam Cardinalem

Quirinum Replica pro C. V. Abrab.

Gottb. Kaestnero super Methodo Wol-

fiana scientifica aut mathematica. Au-

gustae Vind. & Monachii 1754. 4.

(epistolam ipsam Kaestneri ad E. P.

C. Quirinum, qui illius de Methodo

Wolfii mathematica sententiam roga-

uerat, datam, siue qualemcunque ex-

ceptionem eius descripsit; cuius alteri

quidem parti de theologia agenti nihil

apposuit; alteri autem parti de metho-

do mentionem facienti notas suas Au-

tor subiunxit.)

Inter

Inter eos, qui *Desingianorum* discussionem susceperunt, merito quoque referendus est b. *Ioan. Steph. Müllerus*, qui in peculiari dissertatione; *Sententias protestantium iuris naturae Doctorum de lege naturali a vituperationibus Cel. P. Desingii* defendit. *Jenae* 1756. 4.

Jus naturae ad orthodoxiam Romano-catholicam accommodatum a *Melch. Rutger de Kebrich*. Fol. (liber, quando, ubi typis exscriptus, & quae fata habuerit, nos fugit.)

Elementa iuris naturae, additis iuris gentium Europaearum practici primis lineis, in usum auditorum adornata, iuncto *Iob. Stephani Pütteri* & *Gottfriedi Achenwalli* Professorum *Goettingensium* studio. Edit. altera auctior & emendatior. *Goett.* 1753. 8.
(*Haec elementa*, cultoribus iuris naturae

ruralis vbiuis omnibus nota, ex tribus veluti partibus, *Prolegomenis*, *praecognitis* & ipso iure naturae composita, primum prodierunt Goettinae 1750. 8. Eorum Autores ius naturae ad solum ius, quod *cogens* vocatur, adstringentes *Imum principium* in eo posuerunt; *ne turbes aliorum conseruationem*, cui, inde sequentia inferiora: *neminem laede: suum cuique tribue; ne inferas damnum: ne sis iniustus*: cet. subiecerunt. De controuersis quibusdam iuris naturalis capitibus autorum sententiam Ill. *Meisteri* verbis referre lubet: „Negant nimirum dari iure naturae *successionem* atque *praescriptionem*; ignorare idem ius *quasi contractus*, affirmant; maiorem laeso in laedentem non tribuunt potestatem, quam qua laesio reparatur, & laedenti vel voluntas vel

vel potestas amplius nocendi adimitur; propulsionem damni certissime imminentis iustam belli causam habent; patriam potestatem morte parentum, vel eorum consensu demum finiri contendunt; praeter captiuitatem bellicam, saltem pacto seruitutem constitui credunt, nasci, contra, seruum, dominoque in seruos ius competere vitae & necis, ius naturale later; ius naturae denique ad integrarum gentium actiones adplicarum, ius gentium esse statuunt. Locum *iuris ciuilis uniuersalis*, quod in *Editione priori* occurrit, in *posteriori*, *ius ecclesiasticum uniuersale*, & *ius gentium Europae practicum* occupant. Caeterum silentio non est praetereundum, capita *de iure ciuitatis in genere*, *ac de iure uniuersali publico in specie*, *Püttero*, reliqua *Achenwall*o deberi.,
vid.

vid. *Meisteri Bibl. J. N. & G. P. III.*
p. 78. *seqq.*)

*Gott. Achenwalli ius naturae in vsum
auditorum. Editio post binas priores
emendatior. Göt. 1755. 58. 63. & 67. 8.*
(Non tam noua *priorum elementorum*
editio, quam nouus plane labor, hic
liber est, quem auocato per alia ne-
goria ab hoc studiorum genere *Püt-
tero*, solus scripsit *Achenwallus*; qui
in hoc labore ita est versatus, *ut cun-
cta denuo perquisiuerit excussissetque, ac
omnem impenderit diligentiam in emen-
dandis iis, quae vel in definiendo per-
spicuitatem, vel in ratiocinando firmi-
tudinem, vel in distinguendo rectitudi-
nem, vel in ordinando dispositionem
meliolem desiderare videbantur.*, ita
Meisterus l. c. p. 81. Complectitur
liber eam iuris naturalis partem, quae
ad singulorum in statu libertatis na-
tura-

turalis constitutorum iura & obligationes pertinet.)

Eiusdem iuris naturalis pars posterior complectens ius Familiae, ius publicum & ius gentium. Editio quarta emendatio Goett. 1759. 8. (a proxime antecedenti in eo diuersa est haecce editio, vt *Libri IIdi Sectio Ima*, ius sociale vniuersale complectens, in tres abiuerit titulos, quorum I. de *Societate in genere* II. de *Societate aequali*, & III. de *Societate inaequali* agit. In libro tertio ius publicum vniuersale potissimum auctius, emendatiusque exhibitum est. Omissae autem sunt *primae lineae iuris gentium Europaearum practici*, quas sibi magis elaboratas, separatim edendas in aliud tempus reseruauerat autor. vid. Goett. Anz. 1759. 66. St.)

Eiusd. Prolegomena J. N. Ed. III. ib. 1767. 8. Otto.

Otto. Lud. ab Eichmann Diff. de finibus iuris naturalis iusto latioribus ac de commodis ex accuratiore eorum determinatione promanantibus. Duisburgi 1753. 4. (officia erga Deum, nosmet ipsos, nec non *imperfecta* erga alios a iure naturae seiungenda autor proposuit, quippe quae partim ad *Theologiam philosophicam*, partim ad *disciplinam moralem* pertineant, ita ut naturale solum ius sit & maneat *scientia obligationis perfectae secundum rectam rationem componenda*.)

Gustav. Bernhard. Beckmanns, und *Otto, David Heinrich Beckmanns* Gedanken von den wahren Quellen des Rechts der Natur. Göttingen 1754. 4. (distinguunt autores *possibilitatis, existentiae* & *ipsius iuris naturae cognoscendi principia*. *Possibilitas*

litas legum naturalium ex naturali & absoluta, qua Creatori suo deuincti sunt homines, cognoscitur. *Principium existentiae* harum legum intuitu subiecti, *in Dei voluntate*, intuitu obiecti vero *in rerum ipsarum natura* situm est. Ipsius iuris naturae cognoscendi principium iterum vel subiectiue vel obiectiue consideratur. Quod ad prius spectat, homines a priori naturales leges ex sana ratione, vi conclusionum ex Dei perfectionibus & natura ductarum cognoscunt; a posteriori naturaliter iustum & iniustum, aequum & iniquum conscientia docet. *Principium cognoscendi ius naturae obiectiuum* rursus diuiditur in *incomplexum* & *in complexum*, illud voluntas Dei & natura rerum est; hoc absoluitur regula: *Fac, Deo, auctori & Domino tuo summo obediens, omne id, quod*
P. essen-

essentiali, necessariaeque eius voluntati respondet, id est, omne id, quod tam eius perfectionibus infinitis, quam tuis, aliarumque rerum perfectioni & relationibus, sub quibus res natura sua spectari possunt, consentaneum est. Ultimo loco, ii, qui principiis aliis leges naturales superstruere solent, refutantur. Ita Meister. l. c. p. 85.)

I. I. Quistorpii Diff. de consensu iuris naturalis cum civili. Rost. 1755. 8.

Anonymi le Bonheur, ou nouveau Systeme de jurisprudence naturelle a Berlin 1756. 8.

J. J. Rousseau, l'Origine & les fondemens de l'inegalité parmi les Hommes. (In Opp. eiusd. Vol. II. Amstel. 1762. editis, recusus est tractatus, de quo extat versio: Jo. Jac. Rousseau Abhandlung von dem Ursprunge der Ungleichheit unter den Menschen

Menschen, und worauf sie sich gründe,
mit einem Schreiben an Hrn. Lessing,
und einem Briefe Voltairens an den
Verfasser vermehret, Berlin 1756.
In litteris adiectis, statum ferinum
& mere naturalem, sociali oppositum,
quem *Rousseauvius* omnibus condeco-
rare studuit laudibus, iisdem haud
dignum esse iudicavit, & bene osten-
dit doct. interpres.)

Eiusdem Contract social ou princi-
pes du Droit politique cer. (de quo ex-
tat versio germ. *Geigeri* cum annotat.
Marb. 1763. 8.

Il diritto della natura e delle genti,
osia Sistema generale de Principi li
più importanti di Morale, giuris-
prudenza, e politica di Samuele
di Puffendorf, rettificato, ed il-
lustrato da *Giovan Battista Almici*,
Bresciano 1757. 4. (Autor quidem

P a

inter-

interpres & epitomator Puffendorfi
esse voluerit, nimium autem ingenio
suo, & religionis, cui addictus, in-
dulsit principiis, ita vt systema, quod
composuit, non Puffendorfi, sed po-
rius suum ipsius vocari mereatur.)

*Anonymi: la Regle des devoirs, que
la Nature inspire a tous les hommes.
a Paris. 1758. 12. Vol. IV. (Prae-
missis Vol. I. officiorum principiis,
ab autore in iustitiae amore & gloriae
desiderio positis, in reliquis tribus vo-
luminibus ipsa hominum officia erga
semetipsos, Deum, & proximum vbe-
rius pertractantur. Vol. II. do contra
eos autor praesertim militat, qui om-
nia ex socialitatis principio deducen-
da esse officia, & Vol. III. aduersus
eos, qui cum Hobbesio, statum na-
turalem bellum omnium contra om-
nes esse, affirmarunt.)*

Geor-

Georgii, Stephani, Wiesandii de iure naturae & gentium libri duo, in usum praelectionum. Lipsiae 1758. 8. (Auctor, cui ingenium, elegantia & eruditio non desunt, nimio brevitatis forsan studio, partim multa plane intacta reliquisse, multa partim haud funditus exhaustisse nobis videtur. Secundum suam, quam *Cap. Imo* profitetur, sententiam; ius naturale tantummodo versari debet in *iusto*, non repugnare *utili*, & *honesto*; quae tamen ab eo sua natura essent separanda, quia ad *utilitatem* pertinentia tradit *politica*, ad *honestatem* vero spectantia *ethica* docet. Officia, quae nobis debemus, merito quoque sibi locum in iure naturae vindicare permittit, quia eadem non nobis solum, sed & aliis sunt praestanda, & quoniam ille, qui semetipse laedit, societatem

P 3

tatem

tatem vna, cui inferuire debet, violare videtur. Quae *Cap. III.* de optima ius naturae explicandi ratione dicuntur, commendanda putamus, & non possumus intermittere, quin moneamus, autorem inter eos referendum esse, qui sibi persuadeant, quod *nullum excogitari possit principium, ex quo omnes naturae leges tanquam certissimae conclusiones efficiantur.* conf. *Samb. Nachrichten aus dem Reiche d. Gelehrsamk. 1758. St. 73. p. 769.)*

M. G. Lichtwehrs Recht der Vernunft in 5. Büchern. Leipzig 1758. 4. (De iis, quae in iuris nat. libris ab ill. *Wolffio*, methodo mathematica pertractata sunt, versibus dicere ausus est autor. Sic, vt cum Horatio dicamus, pictoribus atque poetis quidlibet audendi semper fuit aequa potestas.)

J. B. Basedows praktische Philosophie für alle Stände Vol. I. II. Copenhagen u. Leipzig 1758. 8. (Maximae huic operi commendationi est laus b. Gellerti in Moralischen Vorlesungen I. B. p. 238.)

Christo. Fr. Schott. Diss. de fonte iuris, vtrum in instinctibus, an in ratione quaerendo? Tubingae 1759.

4. (In instinctibus a stimulis naturalibus, hominum brutorumque communibus, diuersis, quibus ad nosmetipsos, aliosque perficiendos, bonum appetendum, malum autem fugiendum excitamur, eodem iure, ac in ratione ipsa humana principium illud ponendum esse autor ostendit, ex quo legum naturae origo intelligi deducique potest.)

Eiusd. Diss. qua rem fructusque consumptos a bonae fidei possessore

non restitui debere, contra receptam Moralistarum sententiam asseritur. ibid. 1769. 4.)

Io. Ge. Walther Pr. de Societate generis humani, in iure naturae & gentium controuersa. Witteb. 1759. 4.)

Emanuel Dunius, (Archi-Gymnasii della Sapienza, quod Romae floret, Pandectarum P. P.) Saggio sulla Giurisprudenza vniuersale. Rom. 1760. 4.

Alex. Gottl. Baumgarten Initia philosoph. pract. primae acroamat. Halae 1760. 8.

Eiusdem Ius Naturae. ib. 1763. 8.

Io. Gottl. Waldin Delineatio systematis iuris naturae absoluti cogentis. Jen. 1760. 4. (Diff. quam sub Aut. praesidio defendit *Io. Car. Bauer ab Eysneck*.)

Frid. Plattner Diff. super iuris naturalis finibus recte aestimandis Lips. 1760.

1760. (Autor ius naturae ex ipsa hominis essentia deducendum; naturae conuenienter viuendum esse; nullum iuris naturae principium inueniri posse; quae ex essentia humana fluunt; ius proprium naturale f. d. constitutere; ius gentium commune & ius ciuile vniuersale meras fictiones esse, affirmat.)

Adolph. Fr. Trendelburg Specimen iuris naturae exhibens genuinam imputationis notionem. Helmst. 1761. (vid. Gött. Anz. 1761. St. 21. vbi auctori laus iusta tribuitur.)

Io. Nepomuc. Endres Diff. de necessario iurisprudentiae naturalis cum ecclesiastica nexu & illius in hac usu. Wirceburgi 1761. (vid. Erl. g. Anm. 1762. St. 19. p. 148.)

Grundweisheit zur Rechtsgelehrsamkeit, nach des gewesenen Juri und

P 5

Staats

Staatsministers Hopperi Buch:
 Seduardus de vera iurisprudentia:
 Samt einer praktischen Logik über
 Wolffens Arithmetik, und etlichen
 Anmerkungen, wie die Prozeßsachen
 logice zu tractiren von M. Fried.
 Christo. Oetinger Special Superin-
 tendenten in Herrenberg. Tübingen
 1761. (vid. Erl. Beitr. 1762. p. 98.

G. G. Keuffel Exercitationes Gro-
 tianae. Guelpherb. 1762.... 4.

Thumigii Institutiones Philosophiae
 Wolfianae II. Tom. Halae 1762. 8.
 Philosophiae definitivae Pars altera,
 capiens definitiones ex omni Philo-
 sophia activa, quarum L. B. a Wolf,
 atque Mich. Chr. Hanovius auctores
 sunt, collectas a M. Fr. Chr. Bau-
 meistero, Gym. Görl. R. & M. J.
 Chr. Messerschmidio. Viteb. 1762. 8.

Fu-

Justin Elias Wustemann: Pr. de iure naturae sine Deo nullo. Witteb. 1762. (ex Ciceronis de Nat. Deor. l. i. c. 2. „haud scio, an pietate aduersus Deos sublata, fides etiam, & societas humani generis, & vna excellentissima virtus iustitia tollitur, autor scribendi occasionem accepit.)

Jos. Leon. Bannizae Jur. vniu. D. Sac. Caes. Reg. Maiest. Consil. Regim. Delineatio iurisprudentiae naturalis, Dissertationibus, quae de singulis materiis prodierunt, illustrata. Vindobonae 1762. 4. Ed. II. 1763. ib. (Scripta probantia ex ipsis fontibus oppido multa autor ill. diligenter congeffit, ita vt Lector facili negotio I. N. Scriptorum notitiam inde sibi comparare posset. Delineationem ipsam in VIII. Lectiones diuisit, quarum I. de Iure naturae generatim II. de eodem

eodem speciatim s. de officiis erga Deum.
 III. de hominum officiis erga se ipsos.
 IV. de officiis erga alios. V. de sermone.
 VI. de Dominio. VII. de rerum valore.
 VIII. de imperio & societate agit. vid.
 Erlang. G. A. 1763. p. 67.)

Daniel. Weymann Diff. de vero stabiliendo iuris naturae & gentium principio, *Pars I*ma Regiom. 1762.
Pars II. ib. 1766. (vid. Hamb. N. aus d. N. d. G. 1764. p. 213.)

Christiani Gottholdi Seydlitz Tractatus de moralitate actionum liberarum tam obiectiva, quam subiectiva; quem praemio dignum censuit Senatus Vniu. Reg. Hafniensis. Hafn. 1763. 8. (Duplicem Autor actionum moralitatis causam, *proximam* in natura ipsa agentium eorumque actionum; *remotam* in creatoris voluntate, a qua rerum naturae dependent, posuit.

suit. Qui Atheo nulla officia, nullasque obligationes stringentes concedunt, eos putat, qui ad moralitatis rationem remotam solummodo spectantes, proximam neglexerunt.)

Georg Fr. Meiers allgemeine praktische Weltweisheit, Halle 1764. 8.

Eiusd. Recht der Natur ib. 1767. 8. (ea quae ius complectitur cogens, officia nat. assumpto principio; *neminem laede*, quo omnia nituntur, docet. vid. Allg. deutsche Bibl. VIII. B. II. St. p. 273.)

——— Auszug aus dem Rechte der Natur Halle 1769. 8. (vid. All. d. Bibl. XIII. B. I. St. p. 266.)

——— Lehre von den allgemeinen natürlichen gesellschaftlichen Rechten und Pflichten der Menschen; Erster Theil Halle 1770. (vid. All. d. Bibl. XIV. B. II. St. p. 570.)

— Na

——— Natürliches eheliches Recht,
als der Zweyte Theil von den natür-
lichen gesellsch. R. u. Pf. d. M. ib.
1773. 8.

Io. Aegid. Strauchii Principium per-
fectionis ab vtilitatis specie vindica-
tum. Viteb. 1764. 4.

Eiusd. Pr. de obligatione interna
in iure naturae sufficiente. ib. eod.

Jus naturae Heterodoxorum, nec
Deo, nec homini, nec reipublicae
suum tribuens. Oratio habita a *Ioan.*
Paulo Sutor J. V. D. Sacr. Rom. Imp.
Princ. & Episc. Eystett. Consil. intim.
& in alma Catholica & Electorali Vni-
uersitate Ingolstadiensi Profess. P. &
O. Ingolst. 1764. 4. (Autor qui ma-
ximos J. N. Doctores,, *Grotium*,
Hobbesium, *Puffendorhium*, *Thoma-*
sium ceterosque alto supercilio despi-
cere minime erubescit, ab iis, ad du-
cum

cum fuorum, T. Scoti, Navarri aliorumque eiusdem farinae manes ut relegetur, digno dignior est habendus.)

L'Esistenza della legge naturale impugnata sostenuta da *Carlantonio Pilati* in Venet. 1764. 8. (Aduersus eos, qui spe vana L. N. existentiam impugnarunt, armis pro ea militantibus, omnibus instructus, progreditur autor, Professor Tridentinus laude dignissimus. Maxima ei merita tribuenda sunt, qui veritatem sectando, inimicorum inuidiam effugere non potuit. (vid. *Erlang. Gel. Ann.* 1765. St. XVII. p. 137. seqq.)

Eiusdem Ragionamenti sopra la legge naturale e civile. ib. 1766. 8.

Ioa. Francisci Finetti de principiis iuris naturae & gentium, aduersus Hobbesium, Puffendorhium, Thomassium, Wolfium, & alios, libri XII.

Tom.

Tom. I. II. Venetiis 1765. (In *Nov. Aet. Erudit. Mens. Maji & Jun. A. 1767.* p. 345. horrendum hominis paene insipidi, & ad risum usque indocti monstrum hoc opus vocatur, & qui aliter dici potuerit, cum autor eiusdem *Hugonem Grotium* restauratoris iuris nat. elogio defraudat, *Seldenum* vehementer errasse, *Hobbesium* atheum fuisse, *Puffendorhium* non bene de J. N. meritum esse, *Ch. Thomafium*, si non brutum (nam ex singulari gratia humanam formam Finettrus ei reliquit,) certe Epicureum fuisse, & quod *Wolffius* de I. N. contexit systema, humanae reipublicae magis obesse, quam prodesse, & magnam cum Epicureismo habere cognationem, quid? quod ipsis Atheis ac scelestis hominibus patrocinari, aperte iudicat, docet, iterum iterumque affirmat.)

Jas

Jacob Rave Versuche aus dem Rechte der Natur, der Sitten- und Klugheitslehre. Jena 1765. 8. (Sunt huius collectionis quidem X., sed varii argumenti capita, quorum, praeter *primum*, quod *prudentialis quasdam regulas in pertractando I. N. non negligendas offert*; *quartum*, in quo autor de *actione ingrati*, *quintum*, in quo de *bellis punitivis inter gentes non permittendis*; & *nonum*, in quo, de *iure successionis secundum principia philosophica agit*, nullum ad naturale ius spectat.)

Johann Simons (Lehrers zu Erfurt) Philosophie der Sitten nach den Grundsätzen des großen Ludwig Anton Muratorius. Erster Theil Würzburg 1766. Zweyter Theil. ib. eod. (Interpretem peregrinam linguam

Q

ma-

magis quam nostram germaniae calle-
re, quilibet lector nobiscum facile con-
fitebitur. Ex falso quodam religionis
feruore eius de *Grotii*, *Puffendorfi-*
que scriptis iudicium ortum esse vide-
tur, quae nimirum Indifferentismo,
Deismo, Atheismo & Materialismo
fauentia dicit.)

Anonymi Der wahre Geist der Ge-
setze. Frankf. 1766. 8. (v. *Neue cri-*
tische Nachricht. 3ter Band. XX. St.
p. 153. *Greifsw.* 1767.)

Essai on the History of civil Socie-
ty. Edimb. 1767. (Auctore *Ferguson*
Doctore Edimburgensi.)

Joh. Geo. Seiner. Feders Grund-
riß der philosophischen Wissenschaften,
nebst der nöthigen Geschichte zum Ge-
brauch seiner Zuhörer. Coburg 1767. 8.
(Seet.)

(Sect. II. P. II. primae iuris naturae lineae occurrunt, v. *N. Crit. Nachr.* 1768. p. 76. seqq. Extat Edit. rec. Cob. 1769. quæ præter duo addita-
menta in fine adiecta, a priori nullo modo diuersa est. vid. *Allg. deutsche Bibl.* XI. B. I. St. p. 275.)

Eiusdem Lehrbuch der praktischen Philosophie. Götting. 1770. 8. *Ed. II.* 1771. multo auctior & III. 1773. *ibid.* (Achenwallii quidem principia admisit, sed more suo, id est eleganter composuit autor.)

——— *Diff. II. de homine, natura non fero.* Erlang. 1765. (in quaedam *paradoxa Voltairii, Helvetii, & Argennii*, & præsertim *Rousseauvii* inquit, cui quoque *duae; de morte voluntaria Exercitationes*, quarum altera 1765.

Q 2

Erlan-

Erlangae, altera 1766. *Coburgi* impressa, ab autore oppositae sunt.)

C. Steinkellner Institutiones philosophiae moralis in vsum auditorum. Viennae 1768. Vol. I. & II. 8. (Auctore Societate, dum vixit, Jesu, & Phil. morum Professor P. O. Vindobonensis, sub Philosophia morali, Ethicam una cum Jure N. complectitur. In traditione posterioris Scholasticorum quidem vestigia non semper reliquit; multa tamen, quae *Grotius*, & inter recentiores, *Wolffius* aliique docuerunt, adoptare, & methodo sua, ab eorum certe diuersa, speculationibus passim interjectis, afferre studuit. vid. *III. deutsche Bibl. d. XI. B. 1. St. p. 276.*)

Chr. Henr. Breuning. Delineatio Philosophiae Justi seu Juris Naturae
&

& Gentium, accessit oratio inauguralis, de caussis neglectus iustitiae in negotiis liberarum gentium. Lipsiae 1768. 8. (In auditorum vsum, quibus, ad iuris ciuilis discendi finem obtinendum, manuductionis instar esse possit, haecce *delineatio* ab autore constituta est. Diuersas hominum actiones diuisit in eas, quae ad Deum, ad statum eorum externum, ad felicitatem internam, & ad vtilitatem denique spectant; quarum generis prioris ad *Theologiam naturalem*, secundi ad *Jus Naturae*, tertii ad *Ethicam* & posterioris omnes ad *Philosophiam ciuilem* refert. Orta est inde eiusdem de *Jure N.* in sensu strictiori sumto definitio, secundum quam illud ei in *iure cogenti s. d.*, seu perfectorum solummodo officiorum complexu erat ponendum. Quae

Q 3

con-

contra singula ipsius tractationis capita adhuc essent monenda, offendimus in d. Allg. d. Bibl. d. XI. B. 1. St. p. 133. seqq.)

Eiusdem Diff. de usu iuris naturalis in causis commerciorum diiudicandis. Lips. 1759. (vid. Erl. gel. Ann. 1759. p. 237.)

Car. Anton. de Martini Positiones de Jure Ciuitatis in usum auditorii. Vindob. 1769. 8. („Proderit subiecisse sententias quasdam notabiliores, quae auctori approbatae fuerint: *Ciuitates institutas esse putat deliberato consensu patrum familias, securitati suae prospicere cupientium, cui proinde fini reliqui omnes inbaerent: Copiose ab eo redarguuntur, qui ciuitates violentia ortas esse docent. Doctrinam Puffendorfi, ad structuram ciuitatis duo pacta,*

&

Et unum decretum requirentis, tum demum veram dicit, quando aristocratia vel monarchia praefertur democratiae. Jura maiestatica ad tria reuocanda esse capita; Jus legum ferendarum, ius inspiciendi, & ius exsequendi. Jus albinagii exerceri iure posse in patrimonio ciuium, non autem in bonis peregrinorum, sed verius est, neutra in parte recte exerceri, & laudanda est hodierna principum in eius abrogationem procliuitas. Successori in regno patrimonii aes alienum, sine necessitate contractum, soluendum, si regnum diuidi queat, non vero contra.,)

Eiusdem, de lege naturali Exercitationes sex: Editio noua. 1770. (Exerc. I. de natura statuque hominum morali. II. de obligatione, lege, & iure naturali; III. de principiis, & pro-

prietatibus legum naturalium, vbi principium cognitionis obiectiuum a subiectiuo seiunctum in propositione; finibus rerum a Deo creatarum, sola ratione conspicuis, conuenienter dispositum est. IV. de iuribus hominum vniuersalibus, & eo, quod inde fluit, actionum moralium discrimine. V. de varia actionum moralitate, imputatione, ac conscientia. Et VI. de iuris naturae partibus & usu agit.)

Anonymi Discours sur l'amour propre, envisagé comme Principe de Morale à Berlin. 1769. 8. (Amor sui ipsius, quo quis perfectionibus suis, ac felicitate delectatur, bona conseruare, & magis magisque amplificare studet, in hoc scripto, vnicum, optimum, omnibus antefendum disciplinarum moralium principium

pium vocatur, & tanquam eiusmodi ab eius autore harum doctoribus commendatur. In patriam linguam translatum est s. t. Versuch über die Selbstliebe, als ein Grundsatz der Moral betrachtet. Berlin 1770. 8., & qui P. Regi Bor. a consiliis intimis est, *Formeyo* ansam praebuilt, ad scribendas *Considerations sur les Motifs a la vertu, deduits du Principe de l'Amour de soi-meme*, quibus auctoris anonymi principium defenditur, magisque corroboratur, & quarum versionis germanicae inscriptio est: Prüfung der Bewegungsgründe zur Tugend, nach dem Grundsatz der Selbstliebe, Berlin 1770. 8.)

L. Chr. Klevesahl, die neueste und beste Methode das Naturrecht abzuhandeln. Giessen 1770. 4.

Qs

Seine

Heinrich Gottfr. Scheidemantel,
Staatsrecht nach der Vernunft, und
den Sitten der vornehmsten Völker
betrachtet. Jena 1770. (vid. Allg. d.
Bibl. d. XV. B. 2. St. p. 527. seqq.)

Frid. Behmeri nouum ius contro-
uersum, explicans illustriores, se-
lectioresque controuerfias iuris natu-
rae, gentium & alior. II. Vol. Lem-
goviae 1771. 4. m.

Observation du Droit de la nature
& des gens, touchant la capture &
la detention des Vaisseaux & Effets
neutres en tems de Guerre; jusqu'à
quel point elle doit etre censée licite?
tirée de nouveau Droit controverse
latin de Mr. *Behmer*. à Hambourg
1772. 8.

10. *Aug. Henr. Vtrich*. Diss. quo-
usque coactio & vis iniquitate carcat,
quo-

quousque iniustitia, seu initia iuris cogendi, in foro interno & externo naturali spectari, Jenae 1771. 4. (*iur cogendi in foro tam interno, quam externo ab autore conceditur, ea tamen sub conditione, vt illud in foro interno officiis erga nosmetipsis, & hoc in foro externo laesionibus vel factis, vel adhuc imminentibus niti deberet.*)

Fundamenta iurisprudentiae naturalis a *Frid. Guilielmo Pestel* delineata in vsum auditorum. Lugduni 1773. 8. (*Jura perfecta, obligationes externae &, quae inde fluunt, officia ius naturale cogens constituentia, iusto ordine pertractantur.*)

Joh. Georg Sulzers vermischte philosophische Schriften aus den Jahrbüchern der Akademie der Wissenschaften

ten zu Berlin. Leipz. 1773. 8. (Autor coronidis loco inquit in certum quoddam principium, cuius ope ethicae, iurisque naturalis fines melius, quam adhuc fieri potuit, sint determinandi.)

Die Philosophie der Natur, aus dem Französischen. 2. Bände. Frankf. und Leipzig 1773. 8. (defendit autor legum naturalium, iurisque naturae necessitatem, quod non praepiudicatis opinionibus, sed firmis principiis superstruendum esse voluit.)

S. L. Lerber Essais sur l'étude de la Morale. à Bern. 1773. 8. (Homo ab autore consideratus, est natura operosus, & negotiis delectatur, determinatus autem est ad Dei, creatoris sui cognitionem sibi comparandam, ad terram, quam habitat, colendam,

dam, & felicitatem suam promovendam. Omnia, quae in mundo sunt bona cuicunque hominis occupationum amor naturali optime inserviunt. Hisce praemissis lex naturae in mediorum cum fine proposito obtinendo consensu, sita, & universale naturae praeceptum: in propositione: *Vive determinationibus tuis* convenienter, positum est. vid. Zug. zu d. Gött. Gel. Anz. 1773. St. 34.)

Système social, ou principes naturels de la morale & de la politique. Avec un examen de l'influence du gouvernement sur les mœurs. Premier, second, & trois. part. a Lond. 1773. 8. (Autor, qui Epicuri e grege esse videtur, de religione tam revelata, quam naturali indecenter locutus est, & disciplinas morales, quae meliorem

rem in viam mortales reducere debeant, ab utraque plane separandas esse praecepit. *Egoismo* morali valde faver, & spernenda, detestandaque inter superflua multa profert. Eorum autem omnium ratione posthabita, laude digna habenda sunt, quae *Parte II.* de domesticarum societatum praestantia, dignitate, felicitate cum iis coniuncta, & de amicitia, qua, excepta sapientia, homini melius nihil est datum, ab eodem dicuntur. vid. Götting. Gel. Anz. 1773. St. 151. p. 1290. seqq.)

De Principiis iuris naturalis scripsit Io. Vlricus Roeder, in Regimine Ducali Saxo-Hildburghusano Assessor. Hildburgh. 1773. 8. (A principio cognoscendi generatim determinato ad tractationem de principio cognoscendi in iure naturali adhibendo progredi-

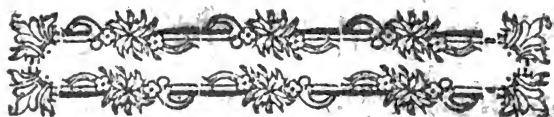
greditur autor. Quod in amore sui ipsius nonnulli posuerunt J. N. principium, omnes legitimi principii numeros habere, indeque praesertim officia erga alios omnia rite deduci posse non credit. Multa in laudem iurisprudentiae romanae affert, quae ad rem pertinere non videntur.)

Abhandlung über die Quellen der Moralität und Verbindlichkeit, als die ersten Gründe der Moralphilosophie und des Naturrechts von Johann Melchior Gottlieb Beseke. Halle 1774. 8. (Nullam inter obligationem & moralitatem differentiam vnquam fuisse, eosque periculose egisse, qui a morali disciplina ius naturae separandum putassent, persuasum autor sibi habet quam certissime.

F I N I S.

IN-

INDEX

NOMINUM & AUCTORUM.

- A** chenwall Gottfr. 219. 221. 222.
Adolphus Gustav. rex Sueciæ. 31.
Agrippa Henr. Corn. S. Imman. Weber. 62.
Alactophilus Germanus, 48.
Alberti Val. 50. 55. 56. 58. 59. 62. 75. 84.
Alef. Franc. 147.
Alert. Gottl. 93.
Almici Giovan. Battista, 227. 1
Ambrosius. 16.
Amersbach Henr. 80.
Amthor Christo. Henr. 150.
Amyraldus Moses. 105.
Anonymus. 85. 97. 130. 155. 174. 176. 183.
• 226. 228. 242. 248.
Anfaldus. P. Castus. Innoc. 180.
Antonius. Anius. 14.
Apinus, Sigism. Jac. 122.
Aristoteles. 18.
Athenagoras, 12.
d'Aubé, 183. 211.
Ayrmann Christo. Fried. 66.
B. D. A. B. 35.
Backerus. Corn. 110.
Baco de Verulamio. 19.
Banniza. Jos. Leonh. 235.
Barbeiracius 11. 12. 26. 30. 31. 38. 66. 67. 194.
Basc-

Roeder Io. Vlr. 254.
 Roeforius Io. Georg. 93.
 Roeslerus Io. Eberh. 65. 98.
 Rolletus Io. S. Gottfr. Klinger. 54.
 Rondinus Iulius. 58.
 Rosa Io. Gotth. 125.
 Rother Ioa. Henr. 65.
 Rousseau I. I. 226.
 Rudiger Andr. 123. 129.
 Ruebel Io. Frid. 148.
 Ryffel Io. Iac. 88.
 S. I. N. 31.
 Sabellicus Marc. Ant. Coccius. 18.
 Sauerien. 162.
 Scharrock Robert. 38.
 Scharfschmidt Car. 54.
 Schefferus Ioa. 29. 83.
 Scheidemantel Henr. Gottfr. 250.
 Scherzerus Io. Adam. 49. 50.
 Schierschmidt Io. Iust. 139. 182.
 Schmauffius Io. Iac., 163. 169. 174. 176.
 Schneiderus Io. Fried. 138.
 Schovikinus Mart. 80.
 Schott Christo. Frid. 231.
 Schottus Andr. 144.
 Schraderus Christo. 83.
 Schroeder Phil. Rich. 124.
 Schulin Io Phil. 202.
 Schütz Sinold. 16. 30.
 Schwarzius Christ. Gottl. 29. 116.
 — — Ignat. 185.
 — — Iosua. 47. 61. 85.
 Seeligmann Gottl. Frid. 85.
 Seldenus Io. 31. 33.
 Sellius Casp. Henr. 83.
 — — Gottfr. 147.

Senssius

Senstius Io. 95.
 Serlachius Io. 138.
 Serlinus Io. Nic. 30.
 Seydlitz Christ. Gotthold. 236.
 Sickingen Ferd. Sebast. 2. 13. de 146.
 Siegfrid Casp. Ef. 80.
 Simon Io. Geo. 24. 28. 29. 241.
 Sitten Io. Gottfr. 123.
 Slevogt Io. Phil. 62.
 Sorberius Sam. 35.
 Spanan. 112.
 Spener Franc. 28.
 Sperling Georg. 60.
 Spinaeus Gottfr. 25.
Spinoza Bened. 37. 82.
 Spreckelsen Lucasf. 117.
 Stapff Io. Sigm. 146.
 Slegerus Adrian. 200.
 Steinkeller C. 244.
 Stellwagius Geo. Christ. 138.
 Stephanus Matthias. 79.
 Stier Matth. 45.
 Stollus. 41.
 Strauchius Io. Aegid. 238.
 Strimesius Sam. 56. 57.
 Strube Frid. Henr. 167. 168.
 Struvius Burc. Gotth. 184.
 Strykius Sam. 33.
 Sturmius Gottlieb. 40. 144.
 Suicerus Io. Henr. 28. 89.
 Sulkowski August. & Alex. 200.
 Sulzer Io. Georg. 251.
 Sutor Io. Paul. 238.
 Sweling Io. Eberh. 109.
Syrbius Io. Iac. 129.
 Tenzel Willh. Ernst. 71.

Teren-

Terentius. 9.
 Tertullianus. 12. 13.
Tesmarus Io. 26. 88.
 Textor Io. Wolffg. 79.
 Thenius Io. Gottl. 177.
 Thomafius Christ. 3. 30. 44. 68. 74.
 — — Gottfr. 61.
 Thumigius. 234.
 Taernes Fab. 135.
Titius Gottl. Gerh. 64. 95.
 Trendelnburg Adolph Fried. 233.
 Treuer Gottl. Sam. 64.
 Turnbullius G. 152.
 Vattel de. 200. 203.
 Velthemius Valent. 24. 50. 83.
 Velthuyfen Lambert. 39.
 Veltmannus Henr. 10. 83.
 Vigil Christ. 47. 49.
 Vinholdus. 113. 133.
 Vitriarius Phil. Reinh. 28. 33. 89.
 Vogel Gottfr. 82. 108.
 Vlnerus Herm. 78.
 Vlrich Io. Aug. Henr. 250.
 Vonier de. 33.
 Wachterus Io. Georg. 94.
 Waechlerus Christ. Fried. 24.
 Wagner Io. Georg. 117.
 Wahlius Matth. Jac. 92.
 Wahrenberg Sincerus. 46. 47.
 Walch Io. Georg. 136.
 Waldin Io. Gottl. 232.
 Waldkirch Io. Lud. a. 64.
 Waldschmidt Io. Wilh. 123.
 Walther Io. Ge. 232.
 Weberus Iman. 62. 64. 92.
 Weghorstius Henr. 108.

Weidlerus Io, Frid. 141.
 Weidner Io. Ioach. 104.
 Weisius Christ. 100.
 Weymann Dan. 236.
 Wernherus Io. Balth. 26. 119.
 Westphal Andr. 112.
 Wiesand Georg Steph. 229.
 Wildschüzius. 47. 60. 61.
 Wildvogel Christ. 110.
 Willenbergius Sam. Frid. 28. 104.
 Willigius M. 206.
 Wincklerus Abr. Gottl. 200.
 — — Bened. 19.
 — — Carl Gottfr. 108.
 Winstrupius Ios. 47.
 Wisling Io, Wilh. 206.
 Wloemen Steph. Sigm. 180.
 Wolffius Christ. 157. 160. 161. 162.
 — — Io. Gabriel. 122.
 Wolleb Iman. 143.
 Wültemann Iustin. Elias, 235.
 Zeidlerus Io. Gottfr. 75. 76.
 Zentgravius Io. Ioach. 55. 57. 84.
 Zieglerus Casp. 24.
 Zouchæus Richard, 80.

11.9.4

